

สภาการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในจังหวัดบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์

ของ

ฉัตรภรณ์ คงมาก

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

เมษายน 2562

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**STATE OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION OF
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN
BURIRAM PROVINCE**

Chattaporn Kongmark

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in
Educational Administration**

April 2019

Copyright of Buriram Rajabhat University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก
เรียบร้อยแล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

คณะกรรมการสอบ

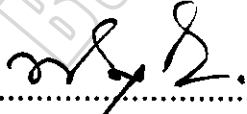

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์)

..... กรรมการ
(ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

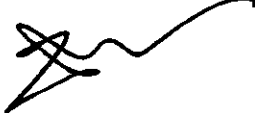

..... กรรมการ
(ดร.โกวิท วัชรินทรางกูร)
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

..... กรรมการ
(ดร.สุชาติ หอมจันทร์)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ดร.พีชนี กุลทานันท์)

คณบดีคณะครุศาสตร์
วันที่ 19 เม.ย. 2562

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมकुณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่ 19 เม.ย. 2562

บทคัดย่อ

ฉัตรภรณ์ คงมาก. 2562. สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลใน
จังหวัดบุรีรัมย์. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ที่ปริญญาวิทยานิพนธ์
ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช ดร. โกวิท วัชรินทรางกูร. 150 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาของ
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงาน
ส่วนท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน ประชากรเป็นข้าราชการ
และพนักงานส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2560 จำนวน 254 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการ
กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่ และ มอร์แกนจำนวน 152 คน แล้ว
สุ่มแบบชั้นภูมิตามสถานภาพตำแหน่ง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม
มี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบปลายเปิด
ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.969 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบ
สมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร
การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- 2) ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร
การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง
ทั้งโดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
- 3) ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหาร
เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีประสบการณ์
การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็น
ของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการบริหาร
การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน
มีความคิดเห็น โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สภาพการบริหารการศึกษา การบริหารการศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบล

ABSTRACT

Chattaporn Kongmark. 2019. *State of Educational Administration of Subdistrict Administrative Organization in Buriram Province*. Degree of Master of Education Program in Educational Administration Advisors: Dr. Sripen Poldech and Dr. Kovit Vajarintan goon. 150 Pages.

This research aimed to study and to compare the Educational Administration of Subdistrict Administrative Organization in Buriram Province according to the opinions of government officials and local employees classified by position status and work experience. The population were government officials and local employees in 2017 totaling 254 people. The sample were 152 people using table of Krejcie and Morgan selected by Stratified Random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire consisting of three parts: checklist, five rating scale, and open-ended questions. The questionnaire reliability was 0.969. Statistics used in this study were frequency, percentage, mean and standard deviation. Hypothesis testing was conducted using the t - test and one - way analysis of variance (ANOVA) techniques .

The research results were as follows:

- 1) The opinions of the government officials and the local employees toward the Educational Administration of Subdistrict Administrative Organization in Buriram Province as a whole were at a high level. When considering each aspect, it was found that all aspects were at a high level.
- 2) The opinions of the government officials and the local employees toward the Educational Administration of Subdistrict Administrative Organization in Buriram Province, classified by position status, in overall and each aspect were not different.
- 3) The opinions of the government officials and the local employees is Executive position toward the Educational Administration of Subdistrict Administrative Organization in Buriram Province, classified by experience, in overall and each aspect were not different, and the opinions of the government officials and the local employees on working position toward the Educational Administration of Subdistrict Administrative Organizations in Buriram Province, classified by experience, in overall and each aspect were not different

Key words: Educational Administration, Subdistrict Administrative Organizations.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายท่านที่จะได้กล่าวถึงไว้ ณ ที่นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ. ดร. ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และขอขอบพระคุณ ดร. ศรีเพ็ญ พลเดช ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ดร. โกวิท รัชรินทร์ทรงกูร ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ดร. สุชาติ หอมจันทร์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาและเอาใจใส่แก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์นี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ และขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้อำนวยความสะดวกและประสานงานในการจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ นางสาวธณีย์ อินทา หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษาศึกษาเทศบาลชุมเห็ด จังหวัดบุรีรัมย์ นางสมลักษณ์ ศรีแก้ว ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรง จังหวัดบุรีรัมย์ นายสมชาย ไกรศุทธิกานต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ตลอดจนนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษานักวิชาการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม

ความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากบุคคลในครอบครัว รวมถึง Professor Dr. R. Michael Smith ที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะอดทนจนทำให้ประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม

ประโยชน์และคุณค่าจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบเป็นเครื่องบูชาคุณต่อบิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ฉัตรภรณ์ คงมาก

สารบัญ

	หน้า
หน้าอำนวยการ.....	ก
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานการวิจัย	5
1.4 ความสำคัญของการวิจัย.....	5
1.5 ขอบเขตการวิจัย.....	6
1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 การบริหารการศึกษา.....	10
2.1.1 ความหมายของการบริหาร	10
2.1.2 ทฤษฎีการบริหาร	11
2.1.3 ความสำคัญของการบริหาร	14
2.1.4 หลักและแนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	17
2.2 การปกครองท้องถิ่น	25
2.2.1 ความหมายการปกครองท้องถิ่น	25
2.2.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น	26
2.2.3 องค์ประกอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล	30
2.3.1 ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537.....	30
2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	34
2.3.3 ประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	36
2.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์	37
2.4 การบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	55
2.4.1 งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	55
2.4.2 งานแผนงานและวิชาการ	59
2.4.3 งานการศึกษาปฐมวัย	66
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	78
2.5.1 งานวิจัยในประเทศ.....	78
2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ	80
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	81
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	82
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	82
3.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	83
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	85
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	86
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	87
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล	91
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	107
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	108
5.2 อภิปรายผล	108
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	112
5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้.....	112
5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป	114
บรรณานุกรม	115
ภาคผนวก	126
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	127
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการวิจัย	133
ภาคผนวก ค ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	142
ประวัติย่อของผู้วิจัย	150

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 แสดงกรอบโครงสร้างและผู้รับผิดชอบส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....	52
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง.....	83
4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน.....	92
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน.....	94
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงาน ส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ.....	94
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงาน ส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านงานแผนและวิชาการ โดยรวมและรายข้อ.....	96
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงาน ส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ ด้านงานการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและรายข้อ.....	99
4.6 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นสภาพการบริหาร การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง โดยรวม.....	102
4.7 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงาน ผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด บุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน.....	103

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.8 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน.....	104
4.9 จำนวนและร้อยละของความและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์.....	105

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนด.....	24
2.2 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	39
2.3 โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการตามแผนอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบล...	48
2.4 แผนผังโครงสร้างส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล...	52
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	81

มหาวิทยาลัยราชภัฏบรสิราชภัฏ
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกระบวนการทางสังคมที่เป็นรากฐานสำคัญของการสร้าง สะสมพลังของชาติ ชาติใดที่มีทุนทางสังคมที่แข็งแกร่งมีคุณภาพดีมาน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับระบบของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคน และคนเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยการจัดการศึกษาในภาพรวมแล้ว เป็นเรื่องของสังคมทุกระดับต้องร่วมมือกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการ จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ซึ่งต้องได้รับความร่วมมือของหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ โดยแต่ละหน่วยงาน องค์กรก็ผลักดัน ส่งเสริมการจัดการศึกษา โดยการกำหนดนโยบาย หลักการ แนวทางการจัดการศึกษา ในรูปของ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ซึ่งการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่จัดการศึกษาขึ้น

จากการกระจายอำนาจ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พ.ศ. 2540 เป็นรัฐธรรมนูญ ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สรุปได้ว่า บัญญัติสิทธิของประชาชนในด้านการศึกษา และการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย และให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีจัดการศึกษาอบรมและฝึกอบรมตามความเหมาะสมและ ความต้องการภายในท้องถิ่น โดยรัฐจะกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการ ท้องถิ่นได้เอง ให้ความสำคัญอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตามเจตนารมณ์ของ ประชาชนในท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหาร การบริหาร งานบุคคล การเงินและการคลังมีอำนาจเป็นของตนเอง โดยเฉพาะ สำหรับการกำหนดอำนาจ และหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่น กำหนดให้รัฐดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการศึกษา โดยการส่งเสริมสนับสนุนการกระจาย อำนาจเพื่อให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐาน คุณภาพการศึกษาที่เทียบเท่า โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่สำคัญ มาตรา 9 (2) การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้มี

การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 15 กำหนดให้การศึกษา มี 3 รูปแบบ ได้แก่ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย มาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใดระดับหนึ่ง หรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบาย และได้มาตรฐานการศึกษา รวมทั้งการเสนอแนะการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ, 2557, หน้า 18 – 26)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันได้แก่ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ (Public service) ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับประชาชนในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ บริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ โดยมีกำหนดภารกิจจัดการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และกฎหมายต่าง ๆ โดยมีขอบเขตภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยและภารกิจด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างความเข้มแข็งทางสังคมให้แก่ประชาชน ได้บูรณาการและกำหนดพันธกิจการดำเนินการเพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาข้างต้นตามกลุ่มเป้าหมาย แผนการจัดสรรงบประมาณและลักษณะของภารกิจที่ต้องดำเนินการ โดยให้ สอดคล้องกับนโยบายและภารกิจจัดการศึกษา รวม 7 ด้าน ได้แก่ พันธกิจที่ 1 ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พันธกิจที่ 2 ด้านปฐมวัย พันธกิจที่ 3 ด้านการศึกษาภาคบังคับ พันธกิจที่ 4 ด้านการศึกษาช่วงชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษา พันธกิจที่ 5 ด้านการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย พันธกิจที่ 6 ด้านส่งเสริมการกีฬา นันทนาการ จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พันธกิจที่ 7 ด้านศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2548, หน้า 11 - 12)

การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองท้องถิ่น มีความจำเป็นต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เพราะการศึกษาช่วยให้คนมีความรู้ มีทักษะ และมีประสบการณ์อย่างเพียงพอต่อการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ได้อย่างเหมาะสมทุกช่วงชีวิต ดังนั้นการศึกษามีความสำคัญอย่างมาก จึงได้มีการกำหนด กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาการศึกษาไว้อย่างหลากหลาย เพื่อรองรับการจัดการศึกษาของท้องถิ่น โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 กำหนดให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและการฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ แต่ต้องไม่ขัดต่อ มาตรา 43 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษา อบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุง การศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝัง จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและ วัฒนธรรม (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, 2548, หน้า 3)

ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงเป็นส่วนราชการที่รองรับการตอบสนองภารกิจ และหน้าที่ด้านการจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลทั้ง 7 ด้าน สำนักพัฒนาระบบ บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น ส่วนการบริหารงานบุคคลทางการศึกษา ได้กำหนดโครงสร้างกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของท้องถิ่นตามความจำเป็นและเหมาะสมเป็น 2 ฝ่ายการ บริหารงาน คือ หัวหน้าส่วนการศึกษาศึกษา และฝ่ายส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งหัวหน้าส่วนการศึกษาศึกษามีภาระงาน 3 - 4 งานตามขนาดการบริหารงานของท้องถิ่น คือ ท้องถิ่นขนาดใหญ่ หัวหน้าส่วนการศึกษาศึกษา (ผอ. กองการศึกษา ๙ ระดับ 7 - 8) มีภาระงาน 4 งาน ได้แก่ 1) งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) งานแผนงานและวิชาการ 3) งานนิเทศและประกัน คุณภาพการศึกษา 4) งานการศึกษาพิเศษท้องถิ่นขนาดกลาง หัวหน้าส่วนการศึกษาศึกษา (ผอ. กองการศึกษาฯ ระดับ 7) มีภาระงาน 4 งาน ได้แก่ 1) งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) งานแผนงาน และวิชาการ 3) งานการศึกษาปฐมวัย 4) งานนิเทศและประกันคุณภาพการศึกษาท้องถิ่นขนาดเล็ก หัวหน้าส่วนการศึกษาศึกษา (หัวหน้าส่วนการศึกษา ๙ ระดับ 6) มีภาระงาน 3 งาน ได้แก่ 1) งานแผนงานและวิชาการ 2) งานการศึกษาปฐมวัย 3) งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2547, หน้า 27 - 35) ด้วยภาระ พันธกิจของงานที่กฎหมาย

พระราชบัญญัติ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่ได้มอบหมาย ถ่ายโอนภารกิจ งานมาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมนั้นเป็นส่วนราชการในการดำเนินการ แต่เมื่อมาดูปริมาณของบุคลากรซึ่งไม่สอดคล้องกับภาระงาน จึงเป็นสาเหตุสำคัญในการดำเนินงานให้ได้ประสิทธิภาพ เช่น ไม่มีการจัดทำการประชุม หรือจัดทำสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์แผนงานต่าง ๆ อย่างแท้จริง โรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอเนื่องจากไม่รู้ถึงกระบวนการ วิธีการในการขอรับงบประมาณ การจัดการศึกษาปฐมวัยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร หรือยังขาดการพัฒนาให้ครูทำงานได้ตรงตามตำแหน่งของตน การจัดอบรมการศึกษาตามอรรถศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตไม่ได้ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ หรือตรงตามความต้องการอย่างแท้จริง ทำให้เป็นผลต่อประชาชนในพื้นที่โดยตรงซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่ต้องให้บริการประชาชน โดยประชาชนย่อมมีสิทธิและเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

ดังนั้น ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญในการขับเคลื่อน ส่งเสริมในการจัดด้านการศึกษาของท้องถิ่น เป้าหมายสำคัญที่สุดคือ ประชาชนได้รับการจัดการศึกษา การบริหารสาธารณะขั้นพื้นฐานด้านการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบ รวมถึงการจัดการศึกษาตามอรรถศาสตร์สร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างความเข้มแข็งทางสังคมให้แก่ประชาชน การดำเนินการด้านการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้มีคุณภาพเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถในทุกด้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญชำนาญด้านการจัดการศึกษา โดยการบริหารการศึกษา หรือการบริหารด้านต่าง ล้วนแต่ต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหารทั้งสิ้น ได้แก่ คนหรือบุคคล เงิน ทรัพยากรหรือวัสดุ และการบริหารจัดการ หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M's เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ของหน่วยงาน องค์กร และข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นของ องค์กรบริหารส่วนตำบลก็เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ใช้หลักการบริหาร 4M's ในการบริหารการศึกษาตามขอบข่ายงานเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย

- 1) งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 2) งานแผนงานและวิชาการ
- 3) งานการศึกษาปฐมวัย

(สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น, 2547, หน้า 32 - 33) เพื่อให้การบริหารจัดการด้านการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงานด้านการศึกษาของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น จึงมีความสนใจที่ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานการศึกษาของ องค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ ทั้งนี้เพื่อทราบสภาพการบริหารการศึกษาของ

องค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น สังกัดส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล ใช้ปรับปรุง และเป็นแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลที่จะปรับเปลี่ยนการปกครองเป็นเทศบาลให้ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้

1.3.1 ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารและตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์แตกต่างกัน

1.3.2 ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์แตกต่างกัน

1.3.3 ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์แตกต่างกัน

1.4 ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

1.4.1 ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

1.4.2 สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตลอดจนจังหวัดอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นใน 3 งาน ตามกรอบโครงสร้างกองหรือส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 27 - 35)

1.5.1.1 งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.5.1.2 งานแผนงานและวิชาการ

1.5.1.3 งานการศึกษาปฐมวัย

1.5.2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.5.2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ประจำปี 2560 ตำแหน่งสายงานผู้บริหารและตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 254 คน จำแนกเป็น ตำแหน่งสายงานผู้บริหาร จำนวน 139 คน และตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ จำนวน 115 คน

1.5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (2538, หน้า 30 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, หน้า 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 152 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) ตามสถานภาพตำแหน่ง

1.5.3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1.5.3.1 ตัวแปรอิสระ มีดังนี้

- 1) สถานภาพตำแหน่ง จำแนกเป็น
 - สายงานผู้บริหาร
 - สายงานผู้ปฏิบัติ

2) ประสิทธิภาพการทำงาน จำแนกเป็น

- น้อยกว่า 5 ปี
- 5 - 10 ปี
- มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.5.3.2 ตัวแปรตาม คือ สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 สภาพการบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน โดยอาศัยปัจจัยทางการบริหาร (4M's) ได้แก่ คนหรือบุคคล เงิน ทรัพยากรหรือวัสดุ และการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ขององค์การใน 3 งาน ดังนี้

1.6.1.1 งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนด ตามขอบข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การควบคุมดูแล สนับสนุนบริหารจัดการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาจัดตั้งหรือยุบเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ให้บุคคลทุกเพศทุกวัยได้รับการศึกษาดังแต่ ระดับชั้นก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา มีบุคคลทุกเพศทุกวัยให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่จำเป็นสำหรับบุคคลเพื่อความอยู่รอด ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ ต่อเนื่องสำหรับเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้เข้าเรียนตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนส่งเสริมงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษาและจัดทำรายงานการศึกษาและสถิติข้อมูลต่าง ๆ โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

1.6.1.2 งานแผนงานและวิชาการ หมายถึง กระบวนการ จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ วินิจฉัย และตัดสินใจข้อมูลด้านการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์โดยกำหนดแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน โดยการดำเนินการจัดทำ แผนยุทธศาสตร์การศึกษาหรือ แผนพัฒนาต่าง ๆ การจัดระบบการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมและเครือข่ายวิชาการเพื่อการศึกษา การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการดำเนินงาน ของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้

1.6.1.3 งานการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การบริหารจัดการศึกษาใน ศูนย์พัฒนาพัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 6 ปีบริบูรณ์ จัดการศึกษาระดับก่อน ประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการพัฒนาการเด็กวัย 0 – 3 ปี ตามหลักสูตรปฐมวัย กำกับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตามมาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น

1.6.2 สถานภาพตำแหน่ง หมายถึง สภาพการดำเนินงานของข้าราชการและ พนักงานส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่ในการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.6.2.1 สายงานผู้บริหาร คือ ประเภทอำนวยการและประเภทบริหาร ได้แก่ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา และรักษาราชการแทน

1.6.2.2 สายงานผู้ปฏิบัติ คือ ประเภททั่วไปและประเภทวิชาการ ได้แก่ นักวิชาการศึกษา รุรการ และรักษาราชการแทน

1.6.3. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการทำงานตั้งแต่บรรจุแต่งตั้งให้ ดำรงตำแหน่งจนถึงปัจจุบันของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น

1.6.3.1 น้อยกว่า 5 ปี

1.6.3.2 5 - 10 ปี

1.6.3.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

1.6.4. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะ เป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 โดยทำเป็นประกาศของ กระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 147 แห่ง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขอนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การบริหารการศึกษาของท้องถิ่น
 - 1.1 ความหมายของการบริหาร
 - 1.2 ทฤษฎีการบริหาร
 - 1.3 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา
 - 1.4 หลักและแนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การปกครองท้องถิ่น
 - 2.1 ความหมายการปกครองท้องถิ่น
 - 2.2 แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
 - 2.3 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น
 - 2.4 องค์ประกอบขอบของการปกครองส่วนท้องถิ่น
3. องค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.1 ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552
 - 3.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.3 ประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์
4. การบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 4.1 งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 4.2 งานแผนงานและวิชาการ
 - 4.3 งานการศึกษาปฐมวัย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 การบริหารการศึกษา

การบริหารในภาษาอังกฤษมักใช้คำอยู่สองคำ คือ Administration และ Management ความแตกต่างของสองคำนี้ คือ Administration นิยมใช้ในทางการบริหารราชการ และ ทักษะฝีมือ โดยทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และเพื่อเตรียมความพร้อมของพนักงาน ให้สามารถปฏิบัติงานในอนาคตได้ ส่วนคำว่า Management นิยมใช้ในทางบริหารธุรกิจ แต่สองคำ นี้ ก็อาจแทนกันได้ ซึ่งหมายถึงการบริหารเช่นเดียวกัน โดยมีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการบริหาร

จิตรานนท์ จันทนะ (2552, หน้า 9) ได้ให้ความหมาย การบริหาร คือ การทำงานของ บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไปที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการบริหารมีลักษณะเด่นที่เป็นสากล สรุปได้ดังนี้ คือ

- 2.1.1.1 การบริหารมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์
- 2.1.1.2 การบริหารต้องอาศัยปัจจัยบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญ
- 2.1.1.3 การบริหารใช้ทรัพยากรเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน
- 2.1.1.4 ต้องมีลักษณะการดำเนินงานเป็นกระบวนการทางสังคม
- 2.1.1.5 ต้องเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างกลุ่มบุคคล 2 คนขึ้นไป
- 2.1.1.6 ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้ภารกิจบรรลุวัตถุประสงค์
- 2.1.1.7 เป็นการร่วมมือดำเนินการอย่างมีเหตุผล
- 2.1.1.8 มีลักษณะเป็นการตรวจสอบผลการปฏิบัติงานกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 2.1.1.9 การบริหารไม่มีตัวตน แต่มีอิทธิพลต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์

ภูวคณ ภูอาภรณ์ (2552, หน้า 17) ได้ให้ความหมาย การบริหาร คือ การดำเนินงานให้ บรรลุวัตถุประสงค์โดยการใช้กระบวนการอย่างมีระเบียบ โดยอาศัยทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการบริหารจัดการ ดังนั้น การบริหารจึงเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร จำเป็นต้องใช้ทั้ง “ศาสตร์” และ “ศิลปะ” ในการชักจูงให้คนหันมาช่วยเหลืองานขององค์กร เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการทำงาน ให้ได้รับผลสำเร็จตามจุดหมายที่วางไว้ อย่าง เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยที่ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นทั้งหัวหน้า ผู้นำ ผู้ประสานงานอย่างมี ประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการ 7 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดการ ด้านบุคคล การอำนาจการ การประสานงาน การรายงาน และการจัดการงบประมาณ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2557, หน้า 3) ได้ให้ความหมาย การบริหาร คือ เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใด หรือหลายอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนดโดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบระเบียบและใช้ทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

โกวิทย์ เจริญพจน์ (2558, หน้า 18) ได้ให้ความหมาย การบริหาร คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยทรัพยากรทางการบริหาร คือ คน เงิน อุปกรณ์และการจัดการ การใช้วิธีการ การใช้วิธีการและกระบวนการต่าง ๆ ทั้งเป็นแบบแผนและไม่เป็นแบบแผนให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคนในสังคมให้มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี และมีประสิทธิภาพของสังคม

อภิวัฒน์ จันทร์ศรีทอง (2559, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย การบริหาร คือ กระบวนการในการดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ภารกิจขององค์กรบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยกระบวนการวางแผน การจัดการองค์การ การสั่งการ การควบคุม การประเมินผล โดยทรัพยากรและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์

จากความหมายของการบริหาร สรุปได้ว่า การบริหาร คือ การดำเนินการของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกันโดยอาศัยปัจจัยทางการบริหาร (4M's) ได้แก่ คนหรือบุคคล เงิน ทรัพยากรหรือวัสดุ และการบริหารจัดการในการขับเคลื่อนการบริหารการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ขององค์การ

2.1.2 ทฤษฎีการบริหาร

นักวิชาการศึกษาได้ กล่าวถึงทฤษฎีและหลักการบริหารหลากหลายแตกต่างกันไป ดังนี้ ทฤษฎีการจัดการตามระบบราชการ (Bureaucratic management)

ฟาโย (1916, หน้า 425 อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม, 2551, หน้า 34 - 35) ได้กล่าวถึงการบริหารเปรียบเสมือนกิจกรรมทางการบริหารธุรกิจของโรงงานอุตสาหกรรมทั้งหมดแบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่

1. กิจกรรมทางเทคนิค (Technical activities)
2. กิจกรรมด้านการค้าขาย (Commercial activities)
3. กิจกรรมด้านการเงิน (Financial activities)
4. กิจกรรมด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security activities)
5. กิจกรรมด้านการบัญชี (Accounting activities)
6. กิจกรรมด้านการบริหารจัดการ (Managerial activities)

กิจกรรมใน 6 กิจกรรมด้านการบริหารจัดการ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญพื้นฐานของการบริหารงาน เรียกว่า The Element of management ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อยอีก 5 ประการคือ

1. การวางแผน (To Plan)
2. การจัดองค์การ (To Organize)
3. การบังคับบัญชา (To Command)
4. การประสานงาน (To Coordinate)
5. การควบคุมงาน (To Control)

ทฤษฎีกระบวนการบริหาร (Paper on the Science of Administration: POSDCoRB)

ลูทิกและ เออร์วิกต์ (1989 อ้างถึงใน วรรณพรรณ รักษ์ชน, 2555, หน้า 1) ได้กล่าวถึงการบริหาร คือกระบวนการบริหารตาม ภาระหน้าที่ที่สำคัญของนักบริหาร 7 ประการ คือ

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง เป็นการวางแผนโครงการซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ เพื่อให้การดำเนินการสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง เป็นการกำหนดโครงสร้างขององค์การ โดยพิจารณาให้เหมาะสมกับงาน เช่น การแบ่งงาน (Division of work) เป็นกรม กอง หรือแผนก โดยอาศัยปริมาณงาน คุณภาพงาน หรือจัดตามลักษณะเฉพาะของงาน (Specialization)
3. การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) หมายถึง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรมนุษย์ในองค์การนั่นเอง ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัดแบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้
4. การอำนวยการ (Directing) หมายถึง เป็นภาระกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้น
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง เป็นการประสานให้ส่วนต่างๆ ของกระบวนการทำงานมีความต่อเนื่องกัน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และราบรื่น
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้น ได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงาน โดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วย
7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง เป็นภาระกิจที่เกี่ยวกับการวางแผนการทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลัง

ทฤษฎีการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ (Scientific management)

เทย์เลอร์ (1998, หน้า 352 อ้างถึงใน โกวิทช์ เจริญพจน์, 2558, หน้า 18) ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการจัดการตามหลักวิทยาศาสตร์ ได้กล่าวถึง การบริหาร ได้แก่

1. ทำการศึกษางานแต่ละส่วนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์และพัฒนาการที่ดีที่สุดสำหรับการทำงานแต่ละอย่าง

2. ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการคัดเลือกและการฝึกอบรมพนักงานและมอบหมายความรับผิดชอบให้ทำงานที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละคน

3. พัฒนาบุคลากรให้เรียนรู้หลักการงานแบบวิทยาศาสตร์

4. สร้างบรรยากาศการร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารกับบุคลากร

ทฤษฎีการบริหารงานคุณภาพ (PDCA)

พัชร พิสิก (2555 อ้างถึงใน วีรวิชัย เลิศไทยตระกูล, 2554, หน้า 19 - 22) ได้กล่าวถึงปรัชญาการบริหารคุณภาพ ได้แก่ วงจร PDCA ว่า Dr. William Edwards Deming ได้พัฒนาวงจร PDCA ขึ้นมาจากแนวความคิดของ Dr. W. A. Shewhart นักควบคุมกระบวนการเชิงสถิติ ที่ j Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาที่ได้นำเสนอในหนังสือ Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control (1930) ในระยะแรกรู้จัก วงจร PDCA ในนาม Shewhart Cycle จากนั้น Dr. William Edwards Deming ได้นำมาพัฒนาปรับใช้ในการควบคุมคุณภาพในการวงการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น จึงเรียกว่า Deming Cycle ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับ Dening Cycle ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับการบริหาร (PDCA) มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนการวางแผน P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผนครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน ฯลฯ พร้อมกับพิจารณาว่ามีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลใดบ้างเพื่อการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงนั้น โดยระบุวิธีการเก็บข้อมูลและกำหนดทางเลือกในการปรับปรุงให้ชัดเจน ซึ่งการวางแผนจะช่วยให้กิจการสามารถคาดการณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในอนาคต และช่วยลดความเสี่ยงต่าง ๆ ที่ อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งในด้านแรงงาน วัสดุคิบ ชั่วโมงการทำงาน เงิน และเวลา

ขั้นตอนการปฏิบัติ D (Do) คือ การลงมือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามทางเลือกที่ได้กำหนดไว้ในขั้นตอนการวางแผน ซึ่งในขั้นตอนนี้มีการตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่ตั้งใจหรือไม่ เพื่อทำการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามแผนการที่ได้วางไว้

ขั้นตอนการตรวจสอบ C (Check) คือ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทราบว่าในขั้นตอนการปฏิบัติงานสามารถบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ แต่สิ่งสำคัญคือ ต้องรู้ว่าจะตรวจสอบอะไรบ้างและบ่อยครั้งแค่ไหน เพื่อให้ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบเป็นประโยชน์สำหรับขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสม A (Action) คือ การพิจารณาผลที่ได้จากการตรวจสอบ ซึ่งมีอยู่ 2 กรณี คือ ผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรือไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หากเป็นกรณีแรก ก็ให้นำแนวทางหรือกระบวนการปฏิบัติมาจัดทำเป็นมาตรฐาน พร้อมทั้งหาวิธีการที่จะปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นไปอีก ซึ่งอาจหมายถึงสามารถบรรลุเป้าหมายได้เร็วกว่าเดิม หรือเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเดิม หรือให้คุณภาพดียิ่งขึ้นก็ได้ แต่หากเป็น กรณีที่สอง คือ ผลที่ได้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่วางไว้ ควรนำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์และพิจารณาว่าควรจะดำเนินการอย่างไร เช่น มองหาทางเลือกใหม่ที่น่าจะเป็นไปได้ ใช้ความพยายามให้มากขึ้นกว่าเดิม ขอความช่วยเหลือจากผู้รู้หรือเปลี่ยนเป้าหมายใหม่

จากทฤษฎีและหลักการของการบริหาร สรุปได้ว่า การบริหาร คือ กระบวนการ ดำเนินการให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยการใช้กระบวนการอย่างมีระบบ โดยอาศัย ปัจจัยทางการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์และการบริหารจัดการหรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า 4M's และ เพื่อให้การบริหาร มีคุณภาพ ต้องใช้หลักการบริหารคุณภาพ (PDCA) คือ ขั้นตอนการวางแผน ขั้นการปฏิบัติ ขั้นการตรวจสอบ และขั้นตอนการดำเนินงานที่เหมาะสม เพื่อให้การบริหารงาน ต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสูงสุด และพัฒนาการบริหารให้ดียิ่งขึ้น

2.1.3 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการบริหารการศึกษา หลากหลาย แนวคิดแตกต่างกันไป ไว้ดังนี้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งออกตามความในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้บัญญัติอำนาจและหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกประเภทรับผิดชอบการจัดการบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน ในพื้นที่ ซึ่งรวมถึงการจัดการศึกษาด้วย และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็น กฎหมายแม่บททางการศึกษาก็ได้บัญญัติไว้ให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดก็ได้ ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ประกอบแผนปฏิบัติการ กำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นต้องจัดทำ โดยให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อเป็นการกระจายโอกาสให้แก่ประชาชน ผู้ปกครองได้รับ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

กล้า ทองขาว (2547, หน้า 13) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ประชาชนทุกคนในสังคมได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาชีวิตสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่มีอยู่

มิตรธีรา วิสูตรานุกูล (2547, หน้า 14) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านสังคมการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

วิจิตร ศรีสะอ้าน และคณะ (2548) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน โดยการใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

หวน พันธุพันธ์ (2548, หน้า 50) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผนและไม่เป็นระเบียบแบบแผน

เลิศดาว กลิ่นศรีสุข (2550) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำรงชีวิตอยู่

โกวิท เจริญพจน์ (2558, หน้า 22) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน อธิการบดี ร่วมกับคณาจารย์ในมหาวิทยาลัย กลุ่มบุคคลเหล่านี้ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งสิ้นการพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้นั้น จะต้องมี การดำเนินการในการเรียนการสอนการจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดการอาคารสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการ หรือมาทำการสอนในสถานบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดีมีวินัย

ฮอย และมิสเกล (2001, pp. 437 - 438) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการ เช่น การตัดสินใจ องค์การแรงจูงใจ ภาวะผู้นำ โดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมา และสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

บุญรัตน์ โดทอง (ม.ป.ป., หน้า 2) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นสังคมหนึ่งซึ่งประกอบไปด้วย บุคคลหลาย ๆ บุคคลทำกิจกรรมปฏิบัติงานในระบบกลุ่มบุคคล และประสานประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลนั้นร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อให้ได้ผลการทำงานที่บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้ การที่มนุษย์มาอยู่ร่วมกันเพื่อทำงานดังกล่าว ย่อมเกิดความขัดแย้ง และการร่วมมือกันทำงาน เมื่อการบริหารต้องเกี่ยวข้องกับมนุษย์ การควบคุม การจัดการเกี่ยวกับทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา ตลอดจนปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้น เรื่องของการบริหารจึงนับว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะการบริหารหรือการจัดการมีบทบาทที่สำคัญต่อการทำงานของมนุษย์ ให้การทำงานมีประสิทธิภาพและได้ผลมากที่สุด

ศิริพงษ์ เสาภายน (2548, หน้า 14) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเจริญต่อคุณภาพของผลผลิตทางการศึกษาและต่อการพัฒนาทุก ๆ ด้านของมนุษย์ที่เป็นทรัพยากรที่สำคัญของชาติ เพราะถ้าหากไม่มีการบริหารแล้วการดำเนินงานของสถานศึกษาอาจจะต้องพบกับอุปสรรคมากมาย จนไม่สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, หน้า 3) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ครรชิต มาลัยวงศ์ (2557) ได้กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งคือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศได้นักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษา ต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นจะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดย

กำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้วก็อย่างที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

จากการศึกษาแนวคิดของความหมายและความสำคัญของการบริหารการศึกษา สรุปได้ว่าการบริหารการศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และดำเนินการอย่าง ต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ

2.1.4 หลักการและแนวคิดการจัดการศึกษาขององค์กรท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งภารกิจด้านการศึกษา เป็นภารกิจที่สำคัญที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงต้องมีหลักการและแนวคิดต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดพันธกิจ วิสัยทัศน์ นโยบาย การจัดการศึกษาท้องถิ่น ดังนี้

วิสัยทัศน์ด้านการจัดการศึกษาท้องถิ่น

จัดการศึกษาทุกระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพของคนไทยในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้อยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์และมีความสุขที่ยั่งยืน สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับประเทศและนานาชาติ

พันธกิจกำหนดไว้ดังนี้

เนื่องจากการจัดการศึกษา มีขอบข่ายภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา สนับสนุนการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการจัดการศึกษาคามอภัยและภารกิจด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตและสร้างความเข้มแข็งทางสังคมให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ในช่วงระยะเวลา 3 ปี ข้างหน้าต่อไปนี้ จึงได้บูรณาการและกำหนดพันธกิจการดำเนินการเพื่อการตอบสนองวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาข้างต้น ตามกลุ่มเป้าหมาย แผนการจัดสรรงบประมาณและประเภทลักษณะของภารกิจที่ต้องการดำเนินการ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว โดยให้สอดคล้องกับนโยบายและภารกิจการจัดการศึกษา ได้แก่

พันธกิจที่ 1 ด้านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมแก่เด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีความพร้อมพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา อย่างเหมาะสมตามวัยเด็กเต็มตามศักยภาพและมาตรฐานการศึกษาและพร้อมเข้ารับการศึกษาในระดับชั้นพื้นฐานต่อไป

พันธกิจที่ 2 ด้านปฐมวัย

จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัย มีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรมและจริยธรรมที่พึงประสงค์ อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างปกติสุข ให้มีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

พันธกิจที่ 3 ด้านการศึกษาภาคบังคับ

จัดการศึกษาภาคบังคับอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและพัฒนาสู่ความเป็นเลิศตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ

พันธกิจที่ 4 ด้านการศึกษาระดับชั้นที่ 4 และอาชีวศึกษา

จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและอาชีวศึกษา เพื่อพัฒนาคน อาชีพ สังคม ตามมาตรฐานการศึกษาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ระดับประเทศและนานาชาติ

พันธกิจที่ 5 ด้านการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย

จัดการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย ให้ท้องถิ่นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก้าวทันเทคโนโลยีมีเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งสู่คุณภาพชีวิตที่ดี

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549, หน้า ข: 2 - 6) ได้กำหนด วิสัยทัศน์ นโยบาย การจัดการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2549 – 2559 มีดังนี้

วิสัยทัศน์ กำหนดไว้ดังนี้

จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและศักยภาพคนไทยในท้องถิ่นให้มีคุณลักษณะที่สามารถบูรณาการวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของสังคมและประเทศชาติ ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

ภารกิจจัดการศึกษาของท้องถิ่นมีกำหนดไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งการพัฒนาความพร้อมแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เต็มตามศักยภาพและมีความพร้อมในการเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นพัฒนาและวางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็ก ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ บุคลิกภาพและสังคม ให้ผู้เรียน

ได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรม จริยธรรมความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งให้สามารถค้นพบความต้องการ ความในใจความถนัด ของตนเองด้านวิชาชีพ ความสามารถในการประกอบอาชีพ และทักษะทางสังคม โดยให้ผู้เรียน มีความรู้คู่คุณธรรมและมีความสำนึก ในความเป็นไทย

3. การจัดบริการให้ความรู้ด้านอาชีพ เป็นการจัดการบริการและส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา ความรู้ทักษะในการประกอบอาชีพแก่ประชาชน รวมทั้งการรวมกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพเพื่อ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

4. การจัดการส่งเสริมกีฬา นันทนาการและกิจกรรมเด็กและเยาวชน เป็นการจัดและ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กและเยาวชนแก่เด็กและ เยาวชนประชาชนทั่วไปอย่างหลากหลาย

5. การดำเนินการด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นการดำเนินงานด้านกิจกรรมส่งเสริม สนับสนุน อนุรักษ์ ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยเฉพาะกิจกรรมที่เน้นเอกลักษณ์ ความเป็นไทยและท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การจัดการศึกษาของท้องถิ่น กำหนดไว้ดังนี้

1. เพื่อให้เด็กปฐมวัย ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อม ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ให้มีความพร้อมที่เข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อให้เด็กที่มีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐานทุกคนในเขตความรับผิดชอบ ของการปกครองท้องถิ่น ได้รับการบริการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครบตามหลักสูตรอย่างเสมอภาคและ เท่าเทียมกัน

3. เพื่อพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของการปกครองท้องถิ่น ให้มีคุณภาพประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐกำหนด และตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยมุ่งพัฒนาให้เกิดความสมดุลทั้งด้านปัญญา จิตใจ ร่างกาย สังคม ระดับความคิด ค่านิยม และพฤติกรรม ซึ่งเน้นวิธีการจัดกระบวนการ จัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและให้ผู้เรียนเป็นสำคัญ

4. เพื่อให้การจัดการศึกษาของท้องถิ่น ดำเนินการตามความต้องการประชาชนตั้ง การมีส่วนร่วมการสนับสนุนของบุคคล ครอบครัว ชุมชน เอกชน องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และประชาชนในท้องถิ่น ในการจัดการศึกษา ทุกระดับตามศักยภาพและความสามารถของท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ได้ออกกำลังกายและฝึกฝนกีฬา ร่วมกิจกรรมนันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาเยาวชนเพื่อพัฒนาให้เป็นคนที่มีคุณภาพ

ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม โดยตระหนักในคุณค่าของการกีฬานั้นหนทางการ
และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เด็ก เยาวชน ไปในแนวทางที่ถูกต้อง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์

6. เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการสร้างและพัฒนาอาชีพเพื่อคุณภาพชีวิต
โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขาด โอกาส ผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการทุพพลภาพ ซึ่งเป็นการส่งเสริม สนับสนุน
การประกอบอาชีพให้มีงานทำไม่เป็นภาระแก่สังคม

7. เพื่อบำรุงการศาสนาและอนุรักษ์ บำรุงรักษาศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และ
ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทย

แนวนโยบายการจัดการศึกษาในการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2545 - 2559 กำหนดไว้ดังนี้

1. นโยบายด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เร่งรัดการศึกษา
ให้บุคคลมีสิทธิและ โอกาสเสมอกันในการเข้ารับบริการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปี
ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคลครอบครัว ชุมชน
องค์กรชุมชนเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
ในท้องถิ่น มีสิทธิและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. นโยบายด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จัดการศึกษาให้เด็กปฐมวัยได้เข้ารับบริการ
ทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ ส่งเสริม สนับสนุน ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน
เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันอื่นในท้องถิ่น มีสิทธิและ
มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย

3. นโยบายด้านคุณภาพมาตรฐานการศึกษา พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน และจัดระบบ
ประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4. นโยบายด้านระบบบริหารและการจัดการศึกษา จัดระบบบริหารและการจัดการ
ทางการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาของชาติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
โดยมีเอกภาพในระบบเชิงนโยบายหลากหลายในการปฏิบัติ อีกทั้งมีความพร้อมในการดำเนินการ
จัดการศึกษาและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของท้องถิ่น การกำหนดนโยบาย
และแผนการจัดการศึกษาให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชนหรือรับฟัง
ความคิดเห็นของเอกชนและประชาชน ประชามติพิจารณาด้วย

5. นโยบายด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา วางแผนงานบุคคลเพื่อใช้
ในการประสานข้อมูลและเป็นข้อมูลในการนำเสนอพิจารณาสรรหาบุคลากร พร้อมทั้งมี
การประเมินผลการปฏิบัติงานการพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
เพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

6. นโยบายด้านหลักสูตร ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดสาระหลักสูตรแกนกลาง และ สาระหลักสูตรท้องถิ่นที่เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสม ของแต่ละระดับการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ความเป็นไทย ความเป็นพลเมือง ของสังคมและชาติ โดยคำนึงถึงความเป็นมาทางประวัติศาสตร์

7. นโยบายด้านกระบวนการเรียนรู้ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทุกคนมีจิตสำนึก ในความเป็นไทยและสามารถเรียนรู้พัฒนาตนเองได้ โดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด การจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิตและส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพ ให้เป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ ระดับการศึกษา

8. นโยบายด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งด้านงบประมาณ การเงิน ทรัพย์สิน ในประเทศจากรัฐ บุคคล องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษาและจัดสรรงบประมาณให้กับการศึกษาใน ฐานะที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

9. นโยบายด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนา แบบเรียนเอกสารทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดยเร่งรัดพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตจัดให้มีเงินสนับสนุนการผลิตและมีแรงจูงใจ ในการผลิตรวมถึงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตลอดจนการสื่อสารทุกแบบ สื่อตัวนำและ โครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ วิทยุ โทรคมนาคม และสื่อสารในรูปแบบอื่น

10. นโยบายด้านการส่งเสริมกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมเด็กเยาวชน ส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานด้านการกีฬา นันทนาการ กิจกรรมเด็กเยาวชนรวมทั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบบริการแก่เด็ก เยาวชน ประชาชนอย่างหลากหลายเพียงพอ และมีประสิทธิภาพ

11. นโยบายด้านการส่งเสริมอาชีพ สนับสนุนส่งเสริมช่วยเหลือให้มีการประกอบอาชีพ อิสระที่ถูกต้องตามกฎหมาย จัดให้มีการร่วมกลุ่มอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการระดมทุน และการจัดการนำวิทยาการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงการประกอบอาชีพ การจัดการ ด้านการตลาดให้ได้มาตรฐานและความเหมาะสมตามสภาพท้องถิ่น

12. นโยบายด้านการศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 บำรุงรักษาส่งเสริมและอนุรักษ์ สถาบันศาสนา ศิลปวัฒนธรรมจารีตประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
 เพื่อให้เกิดสังคมภูมิปัญญาแห่งการเรียนรู้ และสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สืบทอดวัฒนธรรม
 ความภูมิใจในเอกลักษณ์ความเป็นไทยและท้องถิ่น

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้กล่าวถึง หลักการจัดการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น
 ไว้หลากหลายแนวคิดที่แตกต่างกัน ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2549, หน้า 117) ได้กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษา
 ของการปกครองท้องถิ่น เป็นการจัดการศึกษาของการปกครองท้องถิ่นเช่นเดียวกับการจัดการศึกษา
 ของรัฐเมื่อการปกครองท้องถิ่นจัดการศึกษา หลักการในการจัดการศึกษาต้องเป็นไป
 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งถือเป็น
 กฎหมายแม่บททางการศึกษาของประเทศ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง การจัดการศึกษาต้องยึดหลัก
 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีคุณภาพและ
 ไม่เก็บค่าใช้จ่ายทั้งนี้ จะต้องจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ
 สติปัญญา อารมณ์สังคม หรือความบกพร่องทางการสื่อสารเรียนรู้ หรือที่ร่างกายพิการหรือ ไม่มี
 ผู้ดูแลหรือ ด้อยโอกาส ให้มีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และคำนึงถึง
 ความสามารถของบุคคลนั้น และการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์
 ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรม
 ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝัง
 จิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง
 เป็นประมุข สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของการปกครองท้องถิ่นเป็นเช่นเดียวกับการจัดการศึกษา
 ในภาครัฐ และต้องเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ว่าด้วยกฎหมายการศึกษา
 แห่งชาติ

นิรันดร์ โสมวงศ์ (2549, หน้า 41) ได้กล่าวว่า วิธีการจัดการศึกษาของการปกครอง
 ท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่นว่า เนื่องจากการปกครองท้องถิ่นมีความแตกต่างกันทั้งใน
 ด้านความพร้อม และศักยภาพเพื่อให้การปกครองท้องถิ่นสามารถน่านโยบายที่เหมาะสมกับ
 ศักยภาพความต้องการและความพร้อม ไปปฏิบัติได้ เมื่อพิจารณาแนวทางการดำเนินงานรับผิดชอบ
 การจัดการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ ฯ พ.ร.บ. การศึกษา ฯ
 และ พ.ร.บ. กำหนดแผน ฯ ท้องถิ่นสามารถดำเนินการ ได้ 2 แนวทางดังนี้

1. การดำเนินการจัดการศึกษาเอง โดยดำเนินการได้ 2 กรณี คือ

1.1 การจัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเอง หรือขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษา โดยให้สถานศึกษาที่จัดตั้งขึ้นใหม่หรือสถานศึกษาเดิมขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับและประเภทการศึกษาจัดการศึกษาในระดับและประเภทที่มีความพร้อมและเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น อาจแยกได้เป็น 4 กรณี คือ

1.1.1 การปกครองท้องถิ่นยังไม่เคยจัดการศึกษามาก่อนจัดตั้งสถานศึกษาเพื่อให้จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่กำหนด

1.1.2 การปกครองท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติม โดยให้สถานศึกษาในระดับและประเภทที่จัดอยู่แล้วในการปกครองท้องถิ่นนั้น

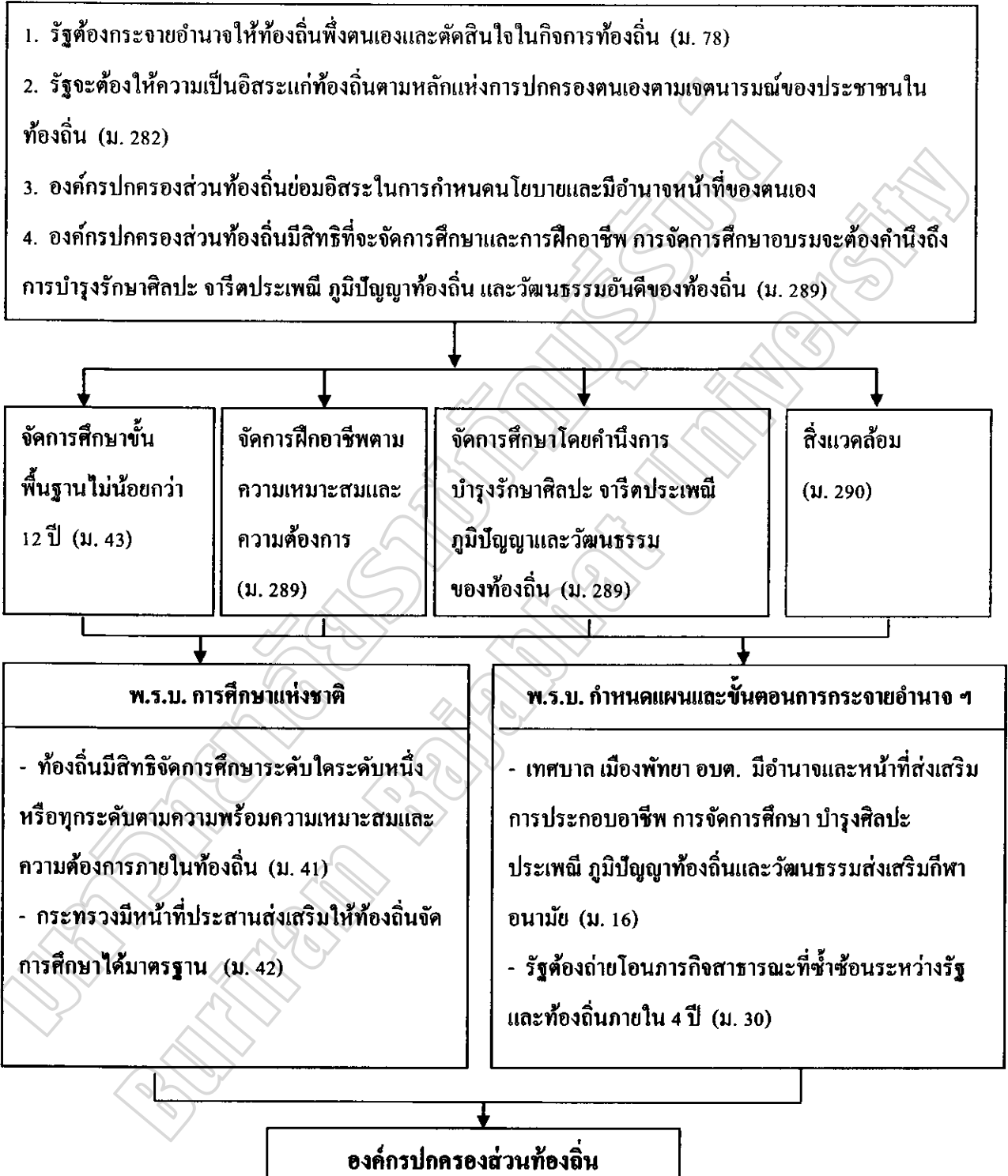
1.1.3 การปกครองท้องถิ่นจัดการศึกษาอยู่แล้ว จัดตั้งสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติม โดยให้สถานศึกษาใหม่จัดการศึกษาในระดับและประเภทที่แตกต่างไปจากระดับ และประเภทที่จัดอยู่ในการปกครองท้องถิ่น

1.1.4 การปกครองท้องถิ่นมิได้จัดตั้งสถานศึกษาเพิ่มเติม แต่ขยายหรือเปลี่ยนแปลงระดับหรือประเภทการศึกษาจากระดับและประเภทที่จัดอยู่เดิม

1.2 ดำเนินการรับถ่ายโอนภารกิจจัดการศึกษาที่รัฐบาลกระจายโอนภารกิจการศึกษา ของรัฐ ให้การปกครองท้องถิ่นเป็นผู้บริหารการจัดการศึกษา

สำหรับการดำเนินการทั้ง 2 กรณี การปกครองท้องถิ่นต้องผ่านการประเมินความพร้อมที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด และกรณีการปกครองท้องถิ่นไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน กระทรวงศึกษาธิการมีหน้าที่ต้องดำเนินการช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนให้การปกครองท้องถิ่นมีความสามารถจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

จากแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมา สรุปได้ดังนี้ การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพร้อม ศักยภาพในการจัดการศึกษาแตกต่างกันมีการบริหารงานโดยคณะกรรมการการศึกษาซึ่งได้ตัวแทนจากท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านการศึกษา ภายใต้อำนาจของระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และมีการประเมินตรวจสอบการดำเนินงานจากหน่วยงานทั้งภายนอกและภายใน

ภาพ 2.1: การจัดการศึกษาท้องถิ่นตามกฎหมายกำหนด

แหล่งที่มา: (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า ก: 1)

2.2 การปกครองท้องถิ่น

2.2.1 ความหมายการปกครองท้องถิ่น

การปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น (Local Sale Government) เป็นการปกครองที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่ในอดีต เรียกว่าเป็น “ การเมืองชุมชนแบบธรรมชาติ ” (Nature หรือ Community Politics) โดยสภาพการเมืองธรรมชาติมาตั้งแต่มนุษย์รวมตัวกันเป็นชุมชนทางการเมือง ในแต่ละชุมชนจะมีความแตกต่างหลากหลายกันออกไป อาจกล่าวได้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ รากฐานทางประวัติศาสตร์ของสังคม จนสามารถกล่าวได้ว่าท้องถิ่นดั้งเดิมนั้นมีสิ่งที่เรียกว่า Local Sale Government อยู่แล้ว หากอยู่ในรูปแบบที่ไม่เป็นทางการ (Informol) คือ การปกครองในรูปแบบของเครือญาติ วงศ์วาน ตระกูล มีผู้หลักผู้ใหญ่เป็นผู้ดูแล หรือในการปกครองระดับหมู่บ้านหรือชุมชนการให้นิยามหรือความหมายเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น ได้มีนักวิชาการให้ความหมายการปกครองท้องถิ่น ไว้ดังนี้

วุฒิสาร ตันไชย (2547, หน้า 22) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิกฎหมายพื้นที่และประชาชนเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

สถาบันพระปกเกล้า (2548, หน้า 11) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครอง ที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกัน การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์กร โดยมีตัวแทนซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องกำกับดูแลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

สมพล ใจเย็น (2550, หน้า 23 - 25) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง รูปแบบการปกครองที่เกิดขึ้นจากหลักการกระจายอำนาจการปกครองตามพื้นที่โดยท้องถิ่นจะจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นขึ้นมา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยการดำเนินการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของส่วนกลางซึ่งสรุปหลักการสำคัญของการปกครองท้องถิ่นคือ การให้คนในท้องถิ่นปกครองตนเอง

โกวิทช์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง (2557, หน้า 1) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจ หรือ กระจายอำนาจไปใน หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีโอกาในการปกครอง ร่วมกัน การบริหารงานท้องถิ่นมีการจัดองค์กร โดยมีตัวแทนซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้เป็นอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องกำกับดูแลด้วยวิธีต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

โกวิทช์ เจริญพจน์ (2558, หน้า 9) ได้ให้ความหมายว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง มีอำนาจอิสระ ในการตัดสินใจและการบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตอำนาจของตนเอง เพื่อบำบัดสนอง ความต้องการ แก้ไขปัญหาของตนเองให้ตรงจุด รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ แต่ยังคงอยู่ในบพบังคับด้วย อำนาจสูงสุดของประเทศ คือยังอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐบาลกลาง

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่น ข้างต้นดังกล่าวสรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยงานที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเอง มีอำนาจอิสระใน การตัดสินใจและการบริหารงานภายในท้องถิ่นในเขตการปกครองของตนเอง เพื่อให้บริหารจัดการ ตรงตามความต้องการ แก้ไขปัญหาได้ตรงจุด รวดเร็ว ทันเหตุการณ์ ภายใต้อำนาจของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและหนังสือสั่งการต่าง ๆ

2.2.2 ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นการสนับสนุนวัตถุประสงค์ทางการปกครองของรัฐอันที่จะรักษา ความมั่นคง และความผาสุกของประชาชน โดยยึดหลักการกระจายอำนาจปกครองและเพื่อให้ สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นมีลักษณะหลายประการ มีหน่วยงานและนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญ ของปกครองส่วนท้องถิ่น หลากหลายแนวคิดแตกต่างกันดังนี้

พรชัย เทพปัญญา และคณะ (2547, หน้า 1) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครอง ท้องถิ่น คือ เป็นองค์กรที่มีการปฏิบัติงานต่อเนื่องกัน โดยไม่ขาดตอน มีอำนาจที่จะกระทำกิจกรรม สาธารณะ มีความสามารถที่จะทำสัญญากับบุคคลหรือนิติบุคคลได้ มีสิทธิผูกฟ้องร้องหรือ ถูกฟ้องร้องคดีในศาลได้ และมีความสามารถที่จะเก็บภาษีของตนเอง

ปธาน สุวรรณมงคล (2547, หน้า 4 - 5) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น ดังนี้

1. เป็นนิติบุคคล นิติบุคคลเป็นสิ่งที่เกิดขึ้น โดยอำนาจของกฎหมาย การเป็นนิติบุคคล จึงเป็นการแสดงถึงฐานะทางกฎหมาย สำหรับการปกครองท้องถิ่นถือเป็นนิติบุคคลในกฎหมายมหาชน โดยมีกฎหมายจัดตั้งการปกครองท้องถิ่น ขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในกฎหมายนั้น ๆ และสามารถก่อกำหนดผู้กพันทางกฎหมาย
2. มีอำนาจหน้าที่เฉพาะ มีการดำเนินกิจการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นหน้าที่ของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบนั้น ๆ ซึ่งอาจเป็นการระบุนหน้าที่ไว้โดยชัดเจนหรืออาจเป็นการระบุนให้การปกครองท้องถิ่นสามารถริเริ่มกระทำการใด ๆ ที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติห้ามไว้
3. ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง โดยทั่วไปสมาชิกท้องถิ่นและผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่น จะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ส่วนผู้บริหารหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นอาจมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนหรือมาจากการเลือกตั้งทางอ้อม โดยสภาเป็นผู้เลือกคณะผู้บริหารท้องถิ่นก็ได้ ตามที่กฎหมายกำหนด
4. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง การมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเรื่องสำคัญ ทั้งนี้ประชาชนสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้ง โดยตรงและทางอ้อม
5. การมีอิสระการบริหารอย่างเพียงพอ ในขอบเขตหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามนโยบายและมีเป้าหมายที่กำหนด โดยรัฐบาลกลางมีหน้าที่เพียงสนับสนุนส่งเสริมและกำกับดูแลการปกครองท้องถิ่น
6. มีอำนาจในการจัดการจัดการรายได้และใช้จ่ายอย่างอิสระตามสมควร มีการจัดหารายได้ในท้องถิ่นของตนเองอย่างเพียงพอต่อการบริหารงาน มีแหล่งรายได้ที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองเพื่อแก้ไขปัญหาและสนองตอบประชาชนในท้องถิ่น
7. มีการกำกับดูแลจากรัฐ การปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนย่อยส่วนหนึ่งของรัฐและจัดตั้งโดยมีกฎหมายรองรับ มิใช่เป็นองค์กรที่เป็นอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน

โกวิท พงงาม (2550, หน้า 33) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชนทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันนำมาสู่ความศรัทธาและเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระรัฐบาลและทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงอุปสรรคปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาของท้องถิ่นทั้งยังสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง การบริหารประเทศในอนาคตและยังสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

โกวิท เจริญพจน์ (2558, หน้า 11) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่นเข้ามาปกครอง ซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารอย่างอิสระในการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นเอง และให้การดำเนินงานเป็นไปโดยอิสระและตอบสนองความต้องการของประชาชน การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีประชาชนร่วมดำเนินการ

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นการปกครองโดยประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เสนอความต้องการ ซึ่งผู้บริหารสามารถบริหารงานอย่างอิสระในการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นตอบสนองความต้องการของประชาชน

2.2.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 6 พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรที่ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ สภาท้องถิ่น สมาชิกท้องถิ่น มีหน้าที่ในการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายท้องถิ่น พิจารณานุมัติเห็นชอบงบประมาณท้องถิ่น
2. ฝ่ายบริหาร คือ นายองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายองค์การบริหารส่วนตำบล

3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่นตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหาร

อุทัย หิรัญโค (2523, หน้า 22 อ้างถึงใน โกวิท พวงงาม, 2552, หน้า 31 - 33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. สถานะตามกฎหมาย หมายความว่า หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นของประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายที่กระจายอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ คือ ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของการปกครองท้องถิ่นมีหลากหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชนจึงได้มีกฎเกณฑ์ที่กำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็กและขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ องค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม องค์การอนามัยโลก และสำนักกิจการสังคม ได้ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารรายได้ควรมีประชากรประมาณ 50,000 คน แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่ต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหารรายได้แต่ละบุคคล เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้น โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางมีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ออกกฎข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้งสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

6. อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลยพินิจในการปฏิบัติกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาหน่วยงานราชการ

7. งบประมาณของตนเอง มีอำนาจจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การควบคุมดูแลของรัฐบาล เมื่อได้รับการจัดตั้งแล้วยังคงอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐเพื่อประโยชน์และความมั่นคงของรัฐและประชาชน โดยมีส่วนร่วม การมีอิสระในการดำเนินการของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามีความมีอิสระเต็มที่ทีเดียว หมายความว่าเฉพาะอิสระในการดำเนินการเท่านั้น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539, หน้า 32) ได้ให้กล่าวว่า องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น มีดังนี้

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคล และทบวงเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักที่บัญญัติไว้

ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมาย

แม่บท

9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจและอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นเน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง มีองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุป องค์ประกอบขององค์กรปกครองท้องถิ่น ได้ว่า การบริหารงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จต้องมียุทธศาสตร์ประกอบเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงาน 3 ส่วน ได้แก่ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติที่มีความคิดที่สอดคล้อง มีจุดมุ่งหมายในทิศทางเดียวกัน

2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

2.3.1 ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล คือ การปกครองท้องถิ่นอีกรูปแบบหนึ่ง จัดตั้งขึ้นโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยมีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล หลากหลายแนวคิดแตกต่างกัน ดังนี้

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (2553, หน้า 2 - 27) ได้ให้ความหมายของ องค์การบริหารส่วนตำบล คือ สภาตำบลที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุน

ในปัจจุบัประมาณที่ล่วงมาคิดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือตามเกณฑ์ รายได้เฉลี่ยในวรรคสองอาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็นประกาศของ กระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตของ องค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย การรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการ ส่วนท้องถิ่นใดตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้นการสำรวจ เจตนารมณ์ของประชาชนตามวรรคสองให้เป็นไปตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

องค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรไม่ถึงสองพันคนแต่มีสภาพพื้นที่เป็นเกาะ หรือโดยสภาพทางภูมิศาสตร์ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการ บริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จะไปรวมได้โดยสะดวกกระทรวงมหาดไทยจะไม่ดำเนินการ ตามวรรคหนึ่งกับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นก็ได้องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน หมู่บ้านละสองคนซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้ สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสามคน

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางใน การบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติ บประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
3. ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับ

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตาม กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับ

เลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกัน ไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรม
 ในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือ
 ผู้บริหารท้องถิ่นสมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราว
 ออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
 ตาย ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามครั้ง
 ติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรมิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกัน
 เกินหกเดือนเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหาร
 ส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่
 องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 47 ทวิ
 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติให้พ้นจากตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นหรือที่ปรึกษาหรือ
 เลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือ
 กิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือ การปกครองท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้งมี
 คุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้ง
 สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมาจากการเลือกตั้ง
 โดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มี
 มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและต้อง
 มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย

1. มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
2. สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือเคยเป็นสมาชิก
 สภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่นผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกรัฐสภา
3. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลสมาชิก
 สภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือเลขานุการ
 หรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม
 ในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับการปกครองท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่
 สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการของ
 องค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมายได้ไม่เกินสองคนและ
 อาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งมิได้เป็นสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ
2. สั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อถึงคราวออกตามวาระตายลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 58 / 1 กระทำการฝ่าฝืนมาตรา 64 / 2 ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 87 / 1 วรรคห้าหรือมาตรา 92 ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2544, หน้า 1) ได้ให้ความหมายขององค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคลและราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538 และมีฉบับแก้ไขเพิ่มเติมในเวลาต่อมา พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้ส่งผลให้มีการกระจายอำนาจสู่องค์กรประชาชนในระดับตำบลอย่างมาก โดยได้ยกฐานะสภาตำบลซึ่งมีรายได้ตามเกณฑ์ คือ มีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปี เฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท ขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลกล่าวได้ว่าการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลนี้เป็นผลผลิตหนึ่งของกระแสของสังคมที่ต้องการจะปฏิรูปการเมือง ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นมิติหนึ่งของความพยายามในการปฏิรูปการเมือง โดยการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

2.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานราชการของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ระดับตำบล และเป็นการจัดระเบียบบริหารงานในตำบลซึ่งได้เริ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 เป็นต้นมา และได้มีการแก้ไขการจัดระเบียบบริหารในตำบลมาอย่างต่อเนื่องจนปี พ.ศ. 2537 ได้มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นนิติบุคคลมีสภาตำบลทำหน้าที่พัฒนาตำบลตามแผนงาน โครงการและงบประมาณของตนเอง ตลอดจนรับผิดชอบการจัดกิจกรรมบริการประชาชนในงานต่าง ๆ ในตำบล เช่น จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน คู่มือคลองคูและรักษาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

สำหรับมูลเหตุและเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล คือ ปัญหาของสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 การบริหารสภาตำบลแม้จะมีผลงานในการพัฒนาเน้นโครงการสร้างงานในชนบทหรือวางแผนการพัฒนาตำบลก็ตาม แต่ยังมีเหตุขัดข้องอยู่บ้างบางประการ เนื่องจากประการแรกสภาตำบลไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลจึงไม่อาจก่อนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอก ทำให้สภาตำบลขาดโอกาสที่จะแสดงบทบาทในการบริหารงานด้วยตนเอง ประการที่สองสภาตำบลมีขอบเขตอำนาจหน้าที่และการดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ชัดเจนและไม่มียศระเท่าที่ควร และประการที่สามสภาตำบลมีรายได้มีน้อย ไม่เพียงพอที่จะนำมาจัดทำโครงการพัฒนาในตำบลได้ โดยรายได้หลักของสภาตำบลจะมาจากการจัดสรรให้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเงินอุดหนุนของรัฐบาล ขณะที่รายได้จากการจัดการสภาตำบลมีน้อยมาก และจากกระแสโลกาภิวัตน์ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การสื่อสารก่อให้เกิดการรับรู้ข่าวสารอย่างกว้างขวางอย่างรวดเร็วทั่วโลก การแพร่กระจายของลัทธิประชาธิปไตยและแนวคิดในการปกครองตนเอง ทำให้มีการเรียกร้องการกระจายอำนาจทางการปกครองและการบริหารลงสู่ระดับล่าง ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงได้ร่างพระราชบัญญัติเพื่อจัดระเบียบการบริหารงานในตำบลขึ้น และได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งกำหนดให้สภาตำบลทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล และให้สภาตำบลซึ่งมีรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทเป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบใหม่เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” และต่อมาได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติฉบับนี้มาจนถึง ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2542

เมื่อพิจารณามูลเหตุการณั้จัดตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาด้านประสิทธิภาพของสภาตำบลตาม กฎหมายเดิม การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลตามกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าวแล้วสามารถ สรุปเจตนารมณ์ของการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลได้ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง เพื่อ เปิดโอกาสให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้มีโอกาสปกครองตนเองและรัฐบาล ได้มอบให้ทำหน้าที่และกิจกรรมเพื่อการพัฒนาและการบริการตามสมควร ดังนั้นเพื่อให้ การปกครองตนเองที่เข้มแข็งและเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลจึงกำหนดให้องค์การบริหาร ส่วนตำบลมีรายได้หลายทาง ซึ่งรวมทั้งเงินอุดหนุนเพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีทรัพยากร ทางการบริหารอย่างเพียงพอ และประการที่สองเพื่อเสริมสร้างแนวคิดประชาธิปไตยและมีส่วนร่วม ของประชาชน การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมีกระบวนการสอดคล้องกับ การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมี การเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีการถ่วงดุล ระหว่างฝ่ายสภาตำบลกับฝ่ายบริหาร และที่สำคัญคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในตำบล อย่างกว้างขวาง โดยการเสนอปัญหาและคำแนะนำต่าง ๆ รวมถึงการตรวจสอบการปฏิบัติงาน ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นผลที่เกิดขึ้นจากกระแสการเรียกร้องที่ต้องการ ให้มีการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ส่วนตำบล ต้องการให้ตำบลเป็นนิติบุคคล ที่สามารถกอนิติสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกสามารถแสดงบทบาทในการบริหารตนเอง มีอำนาจ หน้าที่และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นอิสระ นักวิชาการ ได้กล่าวถึง องค์การบริหาร ส่วนตำบล หลากหลายแนวคิดแตกต่างกัน ดังนี้

อรพินท์ สพโชคชัย และคณะ (2540, หน้า 13) ได้กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งการกำหนด โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล นั้นมีลักษณะคล้ายกับการบริหารราชการแผ่นดิน โดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนาจนิติบัญญัติ และคณะกรรมการบริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นฝ่ายบริหาร

โกวิทย์ พวงงาม (2546, หน้า 170 - 171) ได้กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยงานบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่น จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้สภาตำบลที่มี รายได้ โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล คือ หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคล และราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้น ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 โดยทำเป็นประกาศของกระทรวงมหาดไทย และให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

2.3.3 ประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล

ปัจจุบันมีการแก้ไขประเภทขององค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางและองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก

ระดับชั้นและเกณฑ์การแบ่งระดับขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญต่อท้องถิ่นเป็นอย่างมาก เพราะเป็นการปกครองท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กที่สุด แต่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ชนบท องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการปกครองท้องถิ่นที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนระดับตำบล หมู่บ้าน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย

ก่อนที่จะมีการยุบรวมองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ากับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มมากขึ้นนั้น มีองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 6,500 แห่ง (ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2550) โดยมีการแบ่งระดับออกเป็น 5 ชั้น ตามระดับของรายได้ ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 รายได้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป
2. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 รายได้ระหว่าง 12 - 20 ล้านบาท
3. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3 รายได้ระหว่าง 6 - 12 ล้านบาท
4. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 รายได้ไม่เกิน 6 ล้านบาท
5. องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 รายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท

ต่อมาเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม พ.ศ. 2547 ได้มีการยุบรวม องค์การบริหารส่วนตำบล เข้ากับราชการส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น และตั้งสภาตำบลเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเพิ่มขึ้นปัจจุบัน จึงมีจำนวนองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนทั้งสิ้น 6,725 แห่ง และมีการเปลี่ยนแปลงการแบ่งกลุ่ม องค์การบริหารส่วนตำบล เป็น 3 ขนาด คือ

1. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดใหญ่ (ส่วนใหญ่จะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 เดิม)
2. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง (ส่วนใหญ่จะเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 2 และ องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 เดิม)

3. องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดเล็ก (ส่วนใหญ่จะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
ชั้น 4 และ องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 5 เดิม)

โดยมีหลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้แบ่งขนาดองค์การบริหารส่วนตำบล มี 5 เกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้
เกณฑ์ระดับรายได้

1. รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสูงกว่า 20 ล้านบาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
ขนาดใหญ่
2. รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 6 – 20 ล้านบาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
ขนาดกลาง
3. รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 6 ล้านบาท เป็นองค์การบริหารส่วนตำบล
ขนาดเล็ก

และอื่น ๆ ได้แก่ เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากรเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและ
สังคม จำนวนพื้นที่ จำนวนประชากร จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน จำนวนโรงพยาบาล จำนวน
ตลาดสด จำนวนโรงงานนิคมอุตสาหกรรม จำนวนโรงเรียน จำนวนศูนย์พัฒนาเด็ก จำนวน
โรงแรม จำนวนศาสนสถาน จำนวนสถานพยาบาล จำนวนศูนย์การค้า การประกาศให้
องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเขตควบคุมอาคาร การประกาศให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษา
ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือด้านการป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล จำนวน
โครงสร้างส่วนราชการ จำนวนหน่วยกิจการพาณิชย์

เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติ ได้แก่ ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บรายได้
ประสิทธิภาพด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ด้านงานบุคคล ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริการเกณฑ์ตัวชี้วัดด้านธรรมาภิบาล
หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชน
หลักความรับผิดชอบและความคุ้มค่า

2.3.4 องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

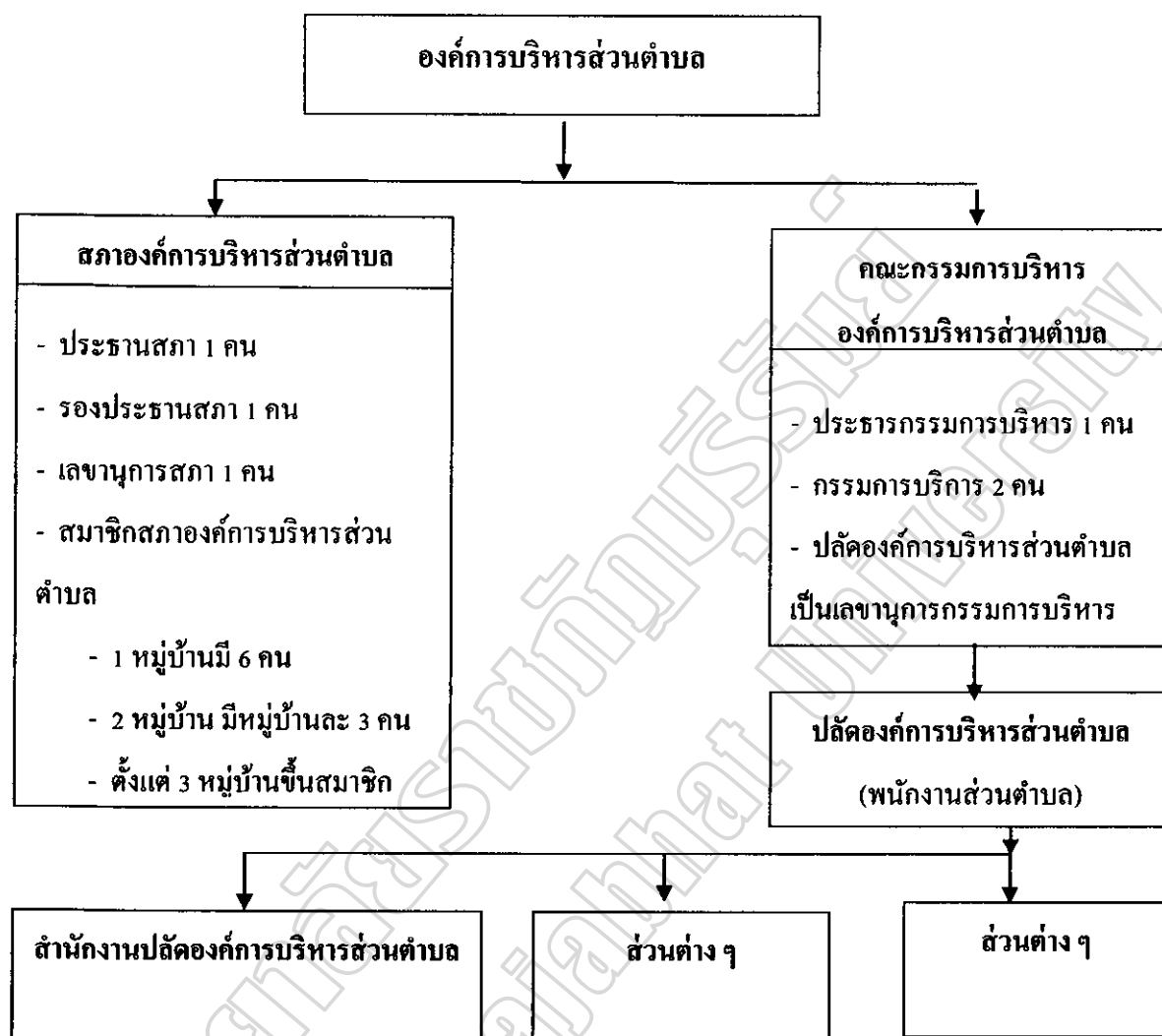
องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นองค์กรหนึ่งของการปกครองท้องถิ่น
ที่รับภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษา โดยการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล
ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนี้

2.3.4.1 โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบล และ คณะกรรมการบริหารส่วนตำบล ดังนี้

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเลือกตั้งโดยประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น จำนวนอย่างน้อยที่สุด 6 คน แต่จะมีจำนวนมากเพียงใดขึ้นอยู่กับจำนวนหมู่บ้านในเขต ตามหลักเกณฑ์ดังนี้ จำนวนหมู่บ้าน 1 หมู่บ้าน มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 6 คน จำนวนหมู่บ้าน 2 หมู่บ้าน มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 3 คน และจำนวน หมู่บ้านตั้งแต่ 3 หมู่บ้านขึ้นไป มีสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน ให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันเลือกตั้งประธานสภาจำนวน 1 คน รองประธานสภา จำนวน 1 คน และเลขานุการสภา จำนวน 1 คน ทั้งนี้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวจะเป็นคณะกรรมการ องค์การบริหารส่วนตำบลในขณะเดียวกันไม่ได้

2) คณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวน 3 คน ซึ่ง องค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง ประกอบด้วย ประธานกรรมการบริหาร จำนวน 1 คน กรรมการบริหาร จำนวน 2 คน และ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขานุการคณะกรรมการบริหาร

ภาพ 2.2: โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

แหล่งที่มา: (กรมปกครองท้องถิ่น, 2542, หน้า 53 อ้างถึงใน ธรรมนูญ เล็กถวิลวงศ์, 2546, หน้า 24)

จากที่ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูล สรุปได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองท้องถิ่นระดับตำบล ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542 มีบทบาทหน้าที่ ในการป้องกัน พัฒนา ปรับปรุง บำรุงรักษา และส่งเสริมสิ่งที่เป็นสาธารณะทั้งในด้านการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีหน้าที่หลักที่ต้องปฏิบัติ 9 ประการ และมีหน้าที่ ส่งเสริมรายได้ จัดบริการดูแลสาธารณะประโยชน์สาธารณูปโภคตามความเหมาะสมในเขตของตน

องค์การบริหารส่วนตำบลได้กำหนดภารกิจหลักและภาคีกรองที่จะดำเนินการดังกล่าว โดยองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดตำแหน่งของพนักงานส่วนตำบลให้ตรงกับภารกิจดังกล่าว และกำหนดโครงสร้างส่วนราชการที่จะรองรับการดำเนินการตามภารกิจจากกำหนดภารกิจอยู่ในงานหรือกำหนดเป็นฝ่ายและในระยะต่อไป เมื่อมีการดำเนินการตามภารกิจนั้น ซึ่งโครงสร้างตามแผนอัตรากำลังได้มีการแบ่งงานและระบบงานที่เหมาะสมและไม่ซ้ำซ้อน มีการกำหนดตำแหน่ง การจัดอัตรากำลัง ให้เหมาะสมกับอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. องค์การบริหารส่วนตำบล) เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตรากำลังและมาตรฐานของตำแหน่ง ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2544 ข้อ 4 ให้คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. องค์การบริหารส่วนตำบล) ได้มีมติเห็นชอบ ประกาศกำหนดตำแหน่งพนักงานส่วนตำบล โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ลงนาม ประกาศ ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2545 ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนราชการ ส่วนตำบลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติที่ได้กำหนดไว้ตามมาตรฐานทั่วไป ตามประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. องค์การบริหารส่วนตำบล) เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตรากำลังและมาตรฐานของตำแหน่ง ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2544 ข้อ 4 ตามคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. องค์การบริหารส่วนตำบล) ได้มีมติเห็นชอบ ประกาศกำหนดตำแหน่งพนักงานส่วนตำบล โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้ลงนาม ประกาศ ณ วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2545 ซึ่งคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. องค์การบริหารส่วนตำบล) ได้ให้ความเห็นชอบแล้วในการประชุมคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล (ก. องค์การบริหารส่วนตำบล) ครั้งที่ 9 / 2545 เมื่อ วันที่ 23 กันยายน พ.ศ. 2545 และผู้ว่าราชการจังหวัดบุรีรัมย์ในฐานะประธานคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดบุรีรัมย์ได้ลงนามเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2545 เพื่อให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกิดประโยชน์ต่อประชาชน เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจตามอำนาจหน้าที่มีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า สามารถขั้นตอนการปฏิบัติงาน และมีการลดภารกิจและขุบเลิกหน่วยงานที่ไม่จำเป็น การปฏิบัติภารกิจสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ซึ่งแบ่งโครงสร้างตามแผนอัตรากำลังได้ 5 ภารกิจดังนี้

1. สำนักงานปลัด มีภาระงานหลัก 4 งาน
 - 1.1 งานบริหารทั่วไป มีภาระงาน 6 งาน
 - 1.1.1 งานสารบรรณ
 - 1.1.2 งานบริหารงานบุคคล
 - 1.1.3 งานเลือกตั้งและทะเบียนข้อมูล
 - 1.1.4 งานตรวจสอบภายใน
 - 1.1.5 งานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
 - 1.1.6 งานส่งเสริมการเกษตร
 - 1.2 งานนโยบายและแผน มีภาระงาน 7 งาน
 - 1.2.1 งานนโยบายและแผนพัฒนา
 - 1.2.1 งานวิชาการ
 - 1.2.3 งานข้อมูลและประชาสัมพันธ์
 - 1.2.4 งานงบประมาณ
 - 1.2.5 งานข้อมูลข่าวสารของทางราชการ
 - 1.2.6 งานสารสนเทศและระบบคอมพิวเตอร์
 - 1.2.7 งานจัดทำข้อบังคับงบประมาณ
 - 1.3 งานกฎหมายและคดี มีภาระงาน 7 งาน
 - 1.3.1 งานกฎหมายและคดี
 - 1.3.2 งานร้องเรียน ร้องทุกข์ และอุทธรณ์
 - 1.3.3 งานข้อบัญญัติและระเบียบขององค์การบริหารส่วนตำบล
 - 1.3.4 งานนิติกรรมและสัญญาต่าง ๆ
 - 1.3.5 งานดำเนินการทางคดีและศาลปกครอง
 - 1.3.6 งานระเบียบการคลัง
 - 1.3.7 งานให้คำปรึกษาทางกฎหมายและคดีแก่ประชาชน
 - 1.4 งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีภาระงาน 4 งาน
 - 1.4.1 งานอำนวยการ
 - 1.4.2 งานป้องกันสาธารณภัย
 - 1.4.3 งานช่วยเหลือฟื้นฟู
 - 1.4.4 งานกู้ภัย

2. กองคลัง มีภาระงานหลัก 4 งาน
 - 2.1 งานการเงิน มีภาระงาน 5 งาน
 - 2.1.1 งานการเงิน
 - 2.1.2 งานรับเงินเบิกจ่ายเงิน
 - 2.1.3 งานจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงิน
 - 2.1.4 งานเก็บรักษาเงิน
 - 2.1.5 งานสถิติการคลัง
 - 2.2 งานบัญชี มีภาระงาน 5 งาน
 - 2.2.1 งานการบัญชี
 - 2.2.2 งานทะเบียนการคุมการเบิกจ่ายเงิน
 - 2.2.3 งานงบการเงินและงบทดลอง
 - 2.2.4 งานแสดงฐานะทางการเงิน
 - 2.2.5 งานรายงานทางการเงิน
 - 2.3 งานพัฒนาและจัดเก็บรายได้ มีภาระงาน 4 งาน
 - 2.3.1 งานภาษีอากร ค่าธรรมเนียมและค่าเช่า
 - 2.3.2 งานพัฒนารายได้
 - 2.3.3 งานควบคุมกิจการค้าและค่าปรับ
 - 2.3.4 งานทะเบียนควบคุมและเร่งรัดรายได้
 - 2.4 งานทะเบียนทรัพย์สินและพัสดุ มีภาระงาน 4 งาน
 - 2.4.1 งานทะเบียนทรัพย์สินและแผนที่ภาษี
 - 2.4.2 งานพัสดุ
 - 2.4.3 งานทะเบียนคุมและเบิกจ่ายวัสดุครุภัณฑ์และยานยนต์
 - 2.4.4 งานธุรการ
3. ส่วนโยธา มีภาระงานหลัก 4 งาน
 - 3.1 งานก่อสร้าง มีภาระงาน 3 งาน
 - 3.1.1 งานก่อสร้างและบูรณะถนน
 - 3.1.2 งานก่อสร้างสะพาน เขื่อน ทคน้ำ
 - 3.1.3 งานข้อมูลก่อสร้าง

- 3.2 งานออกแบบและควบคุมอาคาร มีภาระงาน 6 งาน
 - 3.2.1 งานประเมินราคา
 - 3.2.2 งานควบคุมการก่อสร้าง
 - 3.2.3 งานออกแบบและบริการข้อมูล
 - 3.2.4 งานวิศวกรรม
 - 3.2.5 งานตกแต่งสถานที่
 - 3.2.6 งานสำรวจและแผนที่
- 3.3 งานผังเมือง มีภาระงาน 3 งาน
 - 3.3.1 งานสำรวจและแผนที่
 - 3.3.2 งานวางผังพัฒนาเมือง
 - 3.3.3 งานควบคุมทางผังเมือง
- 3.4 งานประสานสาธารณูปโภค มีภาระงาน 4 งาน
 - 3.4.1 งานประสานกิจการประปา
 - 3.4.2 งานไฟฟ้าสาธารณะ
 - 3.4.3 งานระบายน้ำ
 - 3.4.4 งานด้านธุรการประจำส่วนโยธา
- 4. ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีภาระงานหลัก 3 งาน
 - 4.1 งานบริหารการศึกษา มีภาระงาน 4 งาน
 - 4.1.1 งานบริหารทั่วไป
 - 4.1.2 งานส่งเสริมกิจกรรมและการศึกษา
 - 4.1.3 งานประสานและสนับสนุนโรงเรียนประถมและมัธยม
 - 4.1.4 งานการศึกษานอกโรงเรียน
 - 4.2 งานส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีภาระงาน 2 งาน
 - 4.2.1 งานส่งเสริมและสนับสนุนภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี
 - 4.2.2 งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน
 - 4.3 งานกิจการ โรงเรียน มีภาระงาน 2 งาน
 - 4.3.1 งานส่งเสริมกิจกรรมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็ก
 - 4.3.2 งานส่งเสริมกิจกรรมและพัฒนาระดับการศึกษาก่อนประถมศึกษา

ท้องถิ่น

5. ส่วนสวัสดิการสังคม มีภาระงานหลัก 3 งาน

5.1 งานสวัสดิการและพัฒนาชุมชน มีภาระงาน 3 งาน

- 5.1.1 งานสวัสดิการ
- 5.1.2 งานพัฒนาชุมชน
- 5.1.3 งานศูนย์วัฒนธรรม

5.2 งานสังคมสงเคราะห์ มีภาระงาน 2 งาน

- 5.2.1 งานสงเคราะห์เด็ก สตรี คนชรา และผู้พิการ
- 5.2.2 งานข้อมูล

5.3 งานส่งเสริมอาชีพและพัฒนาสตรีมีภาระงาน 3 งาน

- 5.3.1 งานฝึกอบรมอาชีพ
- 5.3.2 งานพัฒนาศักยภาพกลุ่ม
- 5.3.3 งานส่งเสริมทุนกลุ่มอาชีพในการดำเนินการ

สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 5) ได้กล่าวว่า ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบการวางแผนและดำเนินงาน ด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยให้พิจารณากำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบงานตามความเห็น เหมาะสมซึ่งมีหน้าที่หลักในกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์กรปกครอง ส่วนจังหวัดหรือองค์การบริหารส่วนตำบล 3 หน้าที่หลัก

สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2550, หน้า 30) ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการการศึกษา การพัฒนางานวิชาการ และระบบสารสนเทศ การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และงบประมาณ การประสานงาน การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล ตลอดจนพัฒนา กิจการเด็กและเยาวชน การส่งเสริมทำนุบำรุงศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง สายงานบริหารการศึกษา ได้กำหนดภาระงาน จำนวน 7 งาน ได้แก่

1. งานแผนงาน โครงการและงานระบบสารสนเทศ มีหน้าที่เกี่ยวกับ

- 1.1 งานวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติงานการวินิจฉัย สั่งการ การประสานงาน การตรวจสอบและควบคุมการดำเนินการประเมินผล
- 1.2 รวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์กำหนดนโยบาย
- 1.3 การจัดทำแผนงานประจำปี
- 1.4 ประสานงานตรวจแนะนำการทำแผนการศึกษาของเทศบาล

1.5 จัดทำแผนและระบบสารสนเทศการบริหารงานบุคคลของพนักงานครู

1.6 การเผยแพร่การศึกษา เช่น ออกรายการทางวิทยุ โทรทัศน์การเขียนบทความ
การจัดทำวารสาร

1.7 งานปฏิบัติอื่นที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

2. งานงบประมาณ มีหน้าที่เกี่ยวกับการเงินและบัญชีถือจ่ายเงินเดือนครูและงานในกองหรือฝ่ายการศึกษา งานที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี เช่น การวางฎีกาเตรียมการเบิกจ่ายเงินและสิ่งแทนตัวเงินการตรวจสอบหลักฐานใบสำคัญคู่จ่ายเงินทุกประเภททั้งในและนอกงบประมาณรวมถึงการลงบัญชีทำรายงานการบัญชีงานรวบรวมรายละเอียด และดำเนินงานเกี่ยวกับการงบประมาณของกองหรือฝ่าย เช่น การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ในการจัดทำงบประมาณการทำหนังสือชี้แจงได้ตอบค้ำงบประมาณการพิจารณา จัดสรรงบประมาณรายจ่ายงานการบริหารและควบคุมงบประมาณของกองหรือฝ่ายงานเกี่ยวกับการทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนครูเทศบาลตามแบบและวิธีการที่สำนักงบประมาณกำหนด เช่น จัดทำแผนสรุปยอดเงินงบประมาณอัตราเงินเดือนที่ขอถือจ่ายประจำปี การจัดทำบัญชีขอถือจ่ายเพิ่มระหว่างปีหรือเงินเพิ่มทุกกรณี การสรุปยอดจำนวนอัตราเงินเดือน การเลื่อนเงินเดือนกรณีพิเศษ 2 ชั้น ตามมติคณะรัฐมนตรี การจัดทำสถิติเงินเดือนพนักงานครูเทศบาลการจัดทำสถิติประกอบบัญชีถือจ่ายประจำปี ซึ่งแสดงจำนวนโรงเรียนนักเรียน ห้องเรียนและครูงานเกี่ยวกับการขออนุมัติ จัดหา จัดซื้อ จัดจ้าง เบิกจ่าย ซ่อมแซมและบำรุงรักษาพัสดุตลอดจนจัดทำบัญชีทะเบียนพัสดุเก็บรักษาใบสำคัญหลักฐานเอกสารเกี่ยวกับพัสดุงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

3. งานการเจ้าหน้าที่ งานวางแผนบุคคลและทะเบียนประวัติ มีหน้าที่เกี่ยวกับควบคุมดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาลที่สังกัดกองหรือฝ่ายการศึกษาในเรื่องการกำหนดตำแหน่ง การบรรจุ แต่งตั้ง โอน ย้ายเลื่อนระดับการสอบแข่งขันสอบคัดเลือกและการคัดเลือกรวมทั้งการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประวัติงานวางแผนบุคลากรทางการศึกษาการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีการพัฒนาบุคลากร เช่น การลาศึกษาต่อ การฝึกอบรม สัมมนา การศึกษาดูงานและทัศนศึกษานอกสถานที่งานดำเนินการทางวินัย ร้องเรียนและร้องทุกข์งานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

4. งานโรงเรียนและงานการศึกษาปฐมวัย มีหน้าที่เกี่ยวกับงานควบคุมดูแล โรงเรียนเทศบาลงานตรวจสอบหลักฐานเอกสารต่าง ๆ ของโรงเรียนงานพิจารณาจัดตั้ง ขยายโรงเรียนงานดูแล จัดเตรียมและให้บริหารวัสดุอุปกรณ์ คู่มือครูสื่อการเรียนการสอนแก่โรงเรียนงานจัดตั้งและส่งเสริมสมาคมครู นักเรียน และมูลนิธิต่าง ๆ ตลอดจนการจัดตั้งกรรมการศึกษาของโรงเรียนและการส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนงานการติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาและ

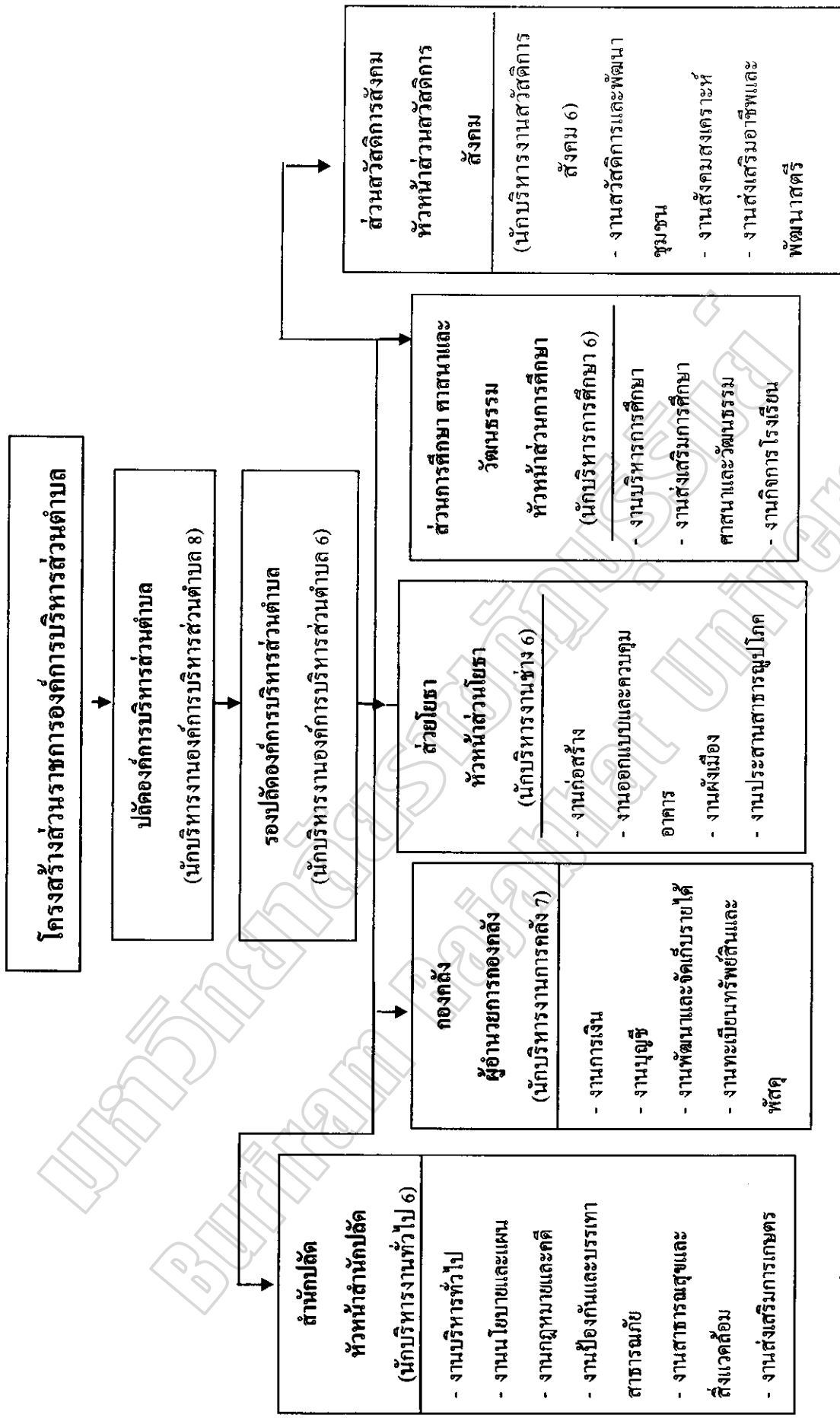
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องงานเผยแพร่ข่าวสาร เอกสารต่าง ๆ กฎ ระเบียบและนโยบายของทางราชการ อันเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียนงานส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนงานปลูกฝังวินัย และถ่ายทอดวัฒนธรรมของชาติงานปลูกฝังประชาธิปไตยให้กับเด็กและชุมชนงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมายงานกิจการนักเรียน มีหน้าที่เกี่ยวกับงานตรวจตราสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนงานสำรวจเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเพื่อให้เข้าเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับงานการวิเคราะห์วิจัยศึกษาสาเหตุที่นักเรียนประพฤติตัวไม่เหมาะสมงานประสานงานกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานติดตาม แก้ไขปรับปรุง เสนอแนะและวางแผนปฏิบัติเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนเป็นรายบุคคลการจัดทำรายงานการศึกษาและสถิติข้อมูลต่าง ๆ งานเกี่ยวกับทะเบียนประกาศนียบัตรและใบสุทธิงานตรวจสอบสถานที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายงาน แนะนำตักเตือนห้ามปรามนักเรียนที่ประพฤติตัวไม่เหมาะสมแล้วรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา หรือนำตัวนักเรียนมาสอบสวนงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือตามที่ได้รับมอบหมาย งานส่งเสริมคุณภาพและมาตรฐานหลักสูตรและงานพัฒนาสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา การวิเคราะห์เรื่องการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การบริหารและส่งเสริมการศึกษาการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา การศึกษาวิเคราะห์และจัดทำหลักสูตรทดลองใช้หลักสูตรทดลองจนปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมองานสำรวจวิเคราะห์แบบเรียน การใช้แบบเรียนทดลองจนการวัดให้มีการพัฒนาและเรียบเรียงแบบเรียนจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาการส่งเสริมการวิจัยทางการศึกษา สำรวจเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทางการศึกษา จัดการประชุมและสัมมนาเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษา และงานปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

5. งานการศึกษานอกระบบและตามอัธยาศัย งานฝึกและส่งเสริมอาชีพซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับงานการสำรวจ รวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนงานเกี่ยวกับศึกษาผู้ใหญ่และวิทยาลัยชุมชน หรือการศึกษาที่นอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ งานส่งเสริมคุณภาพและควบคุมมาตรฐานการศึกษาผู้ใหญ่การควบคุม ตรวจสอบติดตามผล การวัดผล และประเมินผลการศึกษาผู้ใหญ่งานปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือได้รับมอบหมาย

6. งานกิจกรรมเด็กและเยาวชน งานกีฬาและนันทนาการ มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ เผยแพร่ข่าวสาร เอกสารต่าง ๆ แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป งานการอบรม ปกครองดูแล และแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และแก้ไขปัญหาต่าง ๆ แก่เยาวชนและประชาชนงานพัฒนาเยาวชนให้เป็นไปตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ งานศูนย์เยาวชนงานควบคุม ตรวจสอบ นิเทศ ติดตามผล วัดผลและประเมินผลกิจกรรมเยาวชน

งานชุมนุมต่าง ๆ เช่น การอยู่ค่ายพักแรมงานพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนงานบริการด้านวิชาการ และอื่น ๆ งานติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานการจัดการแข่งขันกีฬา งานส่งเสริมการกีฬาเพื่อสุขภาพการส่งเสริมการกีฬาพื้นฐาน การพัฒนาเทคนิคการกีฬา การส่งเสริมการกีฬาเพื่ออาชีพงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

7. งานกิจการศาสนา งานส่งเสริมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม มีหน้าที่เกี่ยวกับงานการส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น งานการส่งเสริมและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น งานการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม งานการอนุรักษ์ศาสนาสถาน โบราณสถานและโบราณวัตถุงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือตามที่ได้รับมอบหมาย

ภาพ 2.3: โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการตามแผนอัตรากำลังขององค์การบริหารส่วนตำบล
แหล่งที่มา: (กรมการปกครอง, 2542, หน้า 53)

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับอัตราตำแหน่งและมาตรฐานตำแหน่ง ในการจัดตำแหน่งข้าราชการส่วนท้องถิ่นเข้าสู่ประเภทตำแหน่ง (ระบบแท่ง) โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ตำแหน่งข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นให้มี 4 ประเภท ดังนี้

1.1 ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ได้แก่ ตำแหน่งปลัด / รองปลัดการปกครองท้องถิ่น หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่คณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

1.2 ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น ได้แก่ ตำแหน่งหัวหน้าหน่วยงานระดับฝ่ายระดับส่วน ระดับกอง ระดับสำนักในการปกครองท้องถิ่น หรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นตามที่คณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

1.3 ตำแหน่งประเภทวิชาการ ได้แก่ ตำแหน่งจำเป็นต้องใช้ผู้สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนดเพื่อปฏิบัติในหน้าที่ตำแหน่งนั้น

1.4 ตำแหน่งประเภททั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งที่ไม่ใช่ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น และตำแหน่งประเภทวิชาการตามมาตรฐานทั่วไปที่คณะกรรมการกลางข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นกำหนด เพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ตำแหน่งนั้น

2. ระดับตำแหน่งข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นให้มีระดับ ดังนี้

2.1 ตำแหน่งประเภทบริหารท้องถิ่น มี 3 ระดับ

2.1.1 ระดับต้น

2.1.2 ระดับกลาง

2.1.3 ระดับสูง

2.2 ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่น มี 3 ระดับ

2.2.1 ระดับต้น

2.2.2 ระดับกลาง

2.2.3 ระดับสูง

2.3 ตำแหน่งประเภทวิชาการ มี 4 ระดับ

2.3.1 ระดับปฏิบัติการ

2.3.2 ระดับชำนาญการ

2.3.3 ระดับชำนาญการพิเศษ

2.3.4 ระดับเชี่ยวชาญ

2.4 ตำแหน่งประเภททั่วไป มี 3 ระดับ

2.4.1 ระดับปฏิบัติงาน

2.4.2 ระดับชำนาญงาน

2.4.3 ระดับอาวุโส

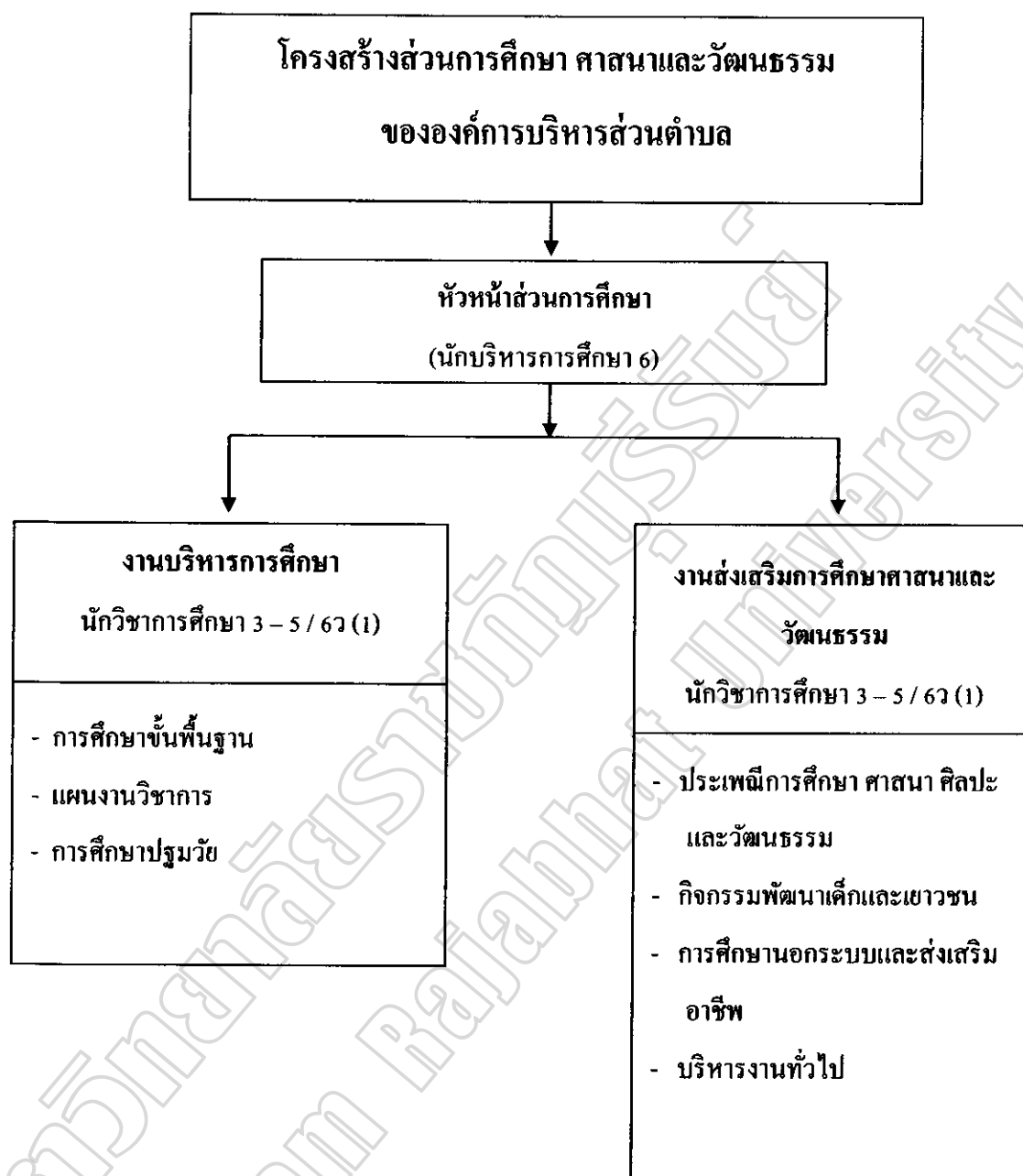
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

โครงสร้างกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตามอัตรากำลังผู้รับผิดชอบกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามโครงสร้าง
กอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

ตาราง 2.1

กรอบโครงสร้างและผู้รับผิดชอบส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ฝ่าย / งาน	ลักษณะภารกิจ	ผู้รับผิดชอบ
ฝ่าย / งานบริหารการศึกษา		
1. งานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	1. ควบคุมดูแลและสนับสนุนการบริหารจัดการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	- นักบริหาร การศึกษา
	2. พิจารณาจัดตั้งหรือยุบเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	
	3 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษา และสร้าง ความสัมพันธ์กับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	- นักวิชาการ ศึกษา
	4. สำรวจเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้เข้า เรียนตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ	- สารวัตร นักเรียน
	5. สนับสนุนส่งเสริมงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา	
	6. จัดทำรายงานการศึกษาและสถิติข้อมูลต่าง ๆ	
2. งานแผนงานและ วิชาการ	1. จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา ของการปกครองท้องถิ่น	- นักบริหาร การศึกษา
	2. จัดระบบการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศด้านการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น	- นักวิชาการ ศึกษา
	3. พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และเครือข่ายวิชาการ เพื่อการศึกษา	
	4. งานการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	
3. งานการศึกษา ปฐมวัย	1. บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	- นักบริหาร การศึกษา
	2. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	
	3. การส่งเสริมการพัฒนาเด็กวัย 0 - 3 ปี	- นักวิชาการ ศึกษา
	4. กำกับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตาม มาตรฐาน	

ภาพ 2.4: แผนผังโครงสร้างส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมองค์การบริหารส่วนตำบล
แหล่งที่มา: (สำนักพัฒนาพัฒนาบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,
2547, หน้า 33)

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2560, หน้า 4) ได้กำหนดตำแหน่งข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นที่กำหนดส่วนราชการตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการและระดับตำแหน่งตามประกาศ ก.จ., ก.ท. และก. อบต. เรื่องมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างส่วนราชการและระดับตำแหน่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2558 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2558 จำนวน 99 สายงาน กรณีการกำหนดตำแหน่งในสายงานใหม่ที่ยังไม่ได้จัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งของตำแหน่งสายงานนั้น ก. จังหวัด เสนอให้ ก. กลาง พิจารณาให้ความเห็นชอบและจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ดังนี้

1. ตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ ได้แก่ ตำแหน่งประเภททั่วไปและประเภทวิชาการ ให้กำหนดตำแหน่งเป็นระดับขยายในตำแหน่งแรกบรรจุและเหนือขึ้นไปอีก 1 ระดับ โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นเพื่อปรับปรุงตำแหน่ง สำหรับระดับตำแหน่งนอกเหนือจากที่กำหนดนี้ ต้องยื่นเรื่องเพื่อขอความเห็นชอบปรับปรุงตำแหน่งก่อน ดังนี้

1.1 ตำแหน่งประเภททั่วไป ให้กำหนดตำแหน่งในระดับปฏิบัติงาน (ปง.)ชำนาญงาน (ชง.) โดยอาจใช้ตัวย่อตามที่กำหนด เช่น เจ้าพนักงานธุรการ (ปง./ชง.) สำหรับระดับอาวุโส (อส.) ให้เสนอขอปรับปรุงตำแหน่งก่อนตามเงื่อนไขที่กำหนด

1.2 ตำแหน่งประเภทวิชาการ ให้กำหนดตำแหน่งในระดับปฏิบัติการ (ปก.) /ชำนาญการ (ชก.) โดยอาจให้ตัวย่อตามที่กำหนด เช่น นักทรัพยากรบุคคล (ปก./ชก.) สำหรับระดับชำนาญการพิเศษ (ชพ.) และระดับเชี่ยวชาญ (ชช.) ให้เสนอขอปรับปรุงตำแหน่งก่อนตามเงื่อนไขที่กำหนด

2. ตำแหน่งสายผู้บริหาร ได้แก่ ตำแหน่งประเภทอำนวยการท้องถิ่นและประเภทบริหารท้องถิ่นให้กำหนดระดับเพียงระดับเดียว โดยอาจปรับเป็นระดับสูงขึ้นตามกรอบโครงสร้างส่วนราชการที่กำหนดได้ ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบการปรับปรุงตำแหน่งตามเงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น

จากข้อมูลข้างต้น สรุปได้ว่า ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการตามภาระงานอยู่ 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายงานบริหารการศึกษาและฝ่ายงานส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งฝ่ายงานบริหารการศึกษา แบ่งภาระงาน เป็น 3 งาน ได้แก่ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานแผนงานและวิชาการ และงานการศึกษาปฐมวัย โดยกำหนดตำแหน่งผู้รับผิดชอบงานด้านการบริหารการศึกษา เป็น 2 ตำแหน่ง ตามสายงาน ได้แก่

1. ตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่งานธุรการ และนักวิชาการศึกษา
2. ตำแหน่งสายงานผู้บริหาร ได้แก่ หัวหน้าส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

และหัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา

2.3.4.2 ขอบข่ายงานการบริหารการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2550, หน้า 33) ได้กล่าวว่า งานการบริหารการศึกษา มีหน้าที่และลักษณะงานที่ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษา การส่งเสริมพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการของเทศบาล และหลักเกณฑ์มาตรฐานที่รัฐกำหนดทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ โดยรับผิดชอบการวางแผน การศึกษา การรวบรวมสถิติข้อมูลทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การประเมินผลและการประกันคุณภาพการศึกษา งานโรงเรียน การฝึกอบรมบุคลากรการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้และเครือข่ายทาง การศึกษา ตลอดจนการกำหนดนโยบายและแผนงาน โครงการ ให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนงานของจังหวัดและกระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนางานด้านวิชาการ การส่งเสริมสนับสนุนการสร้างและประสานงานเครือข่ายข้อมูลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนา การอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น การพัฒนากิจกรรมเด็ก เยาวชนและนันทนาการ การฝึกอบรมและส่งเสริมอาชีพ การส่งเสริมห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในกอง / สำนักการศึกษา ประกอบด้วยการบรรจุแต่งตั้งการกำหนดมาตรฐานคุณภาพงาน กำหนดหลักเกณฑ์และประเมินผล การปฏิบัติงาน การดำเนินการทางวินัย อุทธรณ์และร้องทุกข์ การจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาการจัดทะเบียนประวัติ การจัดทำรายงานประจำปี เป็นต้น ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การวิเคราะห์เพื่อการจัดตั้งหรือจัดสรรงบประมาณสำหรับสถานศึกษารวมทั้งการตรวจติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการปฏิบัติงาน การพิจารณาอัตราค่าจ้างและงบประมาณของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ประสานงานวางแผน การมอบหมายงานการวินิจฉัยสั่งการ การกำกับ ควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 34) งานบริหารการศึกษา มีหน้าที่ตาม โครงการสร้างกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของ แบ่งเป็น 3 งาน ได้แก่

1. งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ภารกิจเกี่ยวกับควบคุมดูแลสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาจัดตั้งหรือยุบเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริม

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตำรวจเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้เข้าเรียนตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ สนับสนุน ส่งเสริมงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา จัดทำรายงานการศึกษาและสถิติข้อมูล ต่าง ๆ

2. งานแผนงานและวิชาการ หมายถึง ภารกิจเกี่ยวกับจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของการปกครองท้องถิ่น จักระบบการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศ ด้านการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมและเครือข่ายวิชาการเพื่อการศึกษา งานการศึกษาวิจัยเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

3. งานการศึกษาปฐมวัย หมายถึง ภารกิจเกี่ยวกับการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมการพัฒนาเด็กตั้งแต่ 0 - 3 ปี กำกับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐาน

2.4 การบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล

การบริหารการศึกษาของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีความหลากหลาย ในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่มีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ยังต้องอาศัยเวลา และความเอาใจใส่ การฝึกอบรม การแนะนำจากองค์กรที่มีความพร้อมเพื่อความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ที่เป็นแบบมืออาชีพ โดยแบ่งภาระงานของงานการบริหารการศึกษาของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

2.4.1 งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4.1.1 ความหมายการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีหน่วยงานได้ให้ความหมาย งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในความหมายต่าง ๆ

ดังต่อไปนี้

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549, หน้า 16) ได้ให้ความหมาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษา ซึ่งได้มีกฎหมายว่าด้วยแบ่งระดับและประเภทของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 แบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา การศึกษาประถมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษา การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น การศึกษาตอนปลายสายสามัญและการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

สำนักปลัดนายกรัฐมนตรี (2549, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งประเภทสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา

ดิถี สะมะแอ (2557, หน้า 20) ได้ให้ความหมาย การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การจัดการศึกษาก่อนระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาในระบบ เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีการพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมเหมาะสมกับวัย มีความรู้ คู่คุณธรรมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน ในสังคมได้อย่างมีความสุขบนพื้นฐานความเป็นไทยอย่างมี ศักดิ์ศรีและภาคภูมิใจ

2.4.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้กล่าวถึง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ในแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้ ประทวน กลิ่นพินิจ (2551, หน้า 30) ได้กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งประกอบด้วยทักษะ สำหรับการเรียนรู้ ที่จำเป็นและเนื้อหาสาระของการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน อันเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ มนุษย์ทุกคนในการดำรงชีวิตเพื่อความอยู่รอด เพื่อพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถ เพื่อดำเนิน ชีวิตและประกอบอาชีพอย่างมีศักดิ์ศรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มที่ ปรับปรุง คุณภาพชีวิตของตนเองและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล ตลอดจนสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องไปได้

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (2552, หน้า 2 - 6) ได้กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นความต้องการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน คือ ความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยม ที่จำเป็นสำหรับบุคคลเพื่อความอยู่รอด ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ต่อเนื่องการศึกษา ขั้นพื้นฐาน จึงเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ตอบสนองความต้องการทางการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมถึง การเรียนการสอนในระดับต้นเป็นพื้นฐานให้แก่การเรียนรู้ขั้นต่อไป เช่น การศึกษาสำหรับเด็กวัยเริ่มต้น การศึกษาระดับประถม การสอนให้รู้หนังสือ ทักษะความรู้ทั่วไป ทักษะเพื่อ การดำรงชีวิต สำหรับเยาวชนและผู้ใหญ่ในบางประเทศ การศึกษาขั้นพื้นฐานยังขาดขอบเขต ไปถึงระดับมัธยมด้วย

Edgar Faure. (1972, p. 162 อ้างถึงใน arc.nrru.ac.th., 2554, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาสำหรับคนทุกเพศทุกวัยให้มีโอกาสได้เรียนความรู้ทั่วไปที่เป็น ประโยชน์แก่ชีวิต ปลูกฝังให้เกิดความอยากรู้ มีทักษะในการเรียนด้วยตนเอง รู้จักถาม สังเกต วิเคราะห์ ตระหนักว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

สมพร หนูนชู (2555, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน มิได้หมายความว่า จำกัดอยู่เฉพาะการศึกษาขั้นประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นต้นเท่านั้น แต่ยังคงครอบคลุมถึง

การศึกษาตั้งแต่ระดับปฐมวัยที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาให้แก่เด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การศึกษาภาคบังคับเก้าปี และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งบุคคลส่วนใหญ่ มีโอกาสได้เข้าเรียน เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีชีวิตอยู่ในสังคม ได้อย่างปกติสุขด้วยการศึกษา ขั้นพื้นฐานต่อไป

2.4.1.3 ขอบข่ายงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 34) ได้กำหนด ขอบข่ายงาน งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังต่อไปนี้

- 1) ภารกิจเกี่ยวกับควบคุมดูแลสนับสนุนการบริหารจัดการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน
- 2) พิจารณาจัดตั้งหรือยุบเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์ กับชุมชนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4) ดำรงเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้เข้าเรียน ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ

5) สนับสนุนส่งเสริมงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา

6) จัดทำรายงานการศึกษาและสถิติข้อมูลต่าง ๆ

และขอบข่ายงานการศึกษาขั้นพื้นฐานจะมีประสิทธิภาพ โดยที่กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดตามกรอบมาตรฐานฐานการศึกษาท้องถิ่น (มถ.) มาตรฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมาตรฐานของสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประกอบด้วย 24 มาตรฐาน 106 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

มาตรฐาน ด้านปัจจัยทางการศึกษา

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงาน ที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ

มาตรฐานที่ 2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์

มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา
อย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและพัฒนา
องค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษา
เป็นฐาน

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและการบริการที่ส่งเสริม
ให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
ท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกับระหว่างบ้าง องค์กรทางศาสนา
สถาบันวิชาการ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็น
ส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

มาตรฐานด้านผลผลิต

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับ
ผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้และ
พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

มาตรฐานที่ 22 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ 23 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจ และยอมรับ โดยผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

จากข้อความข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา เพื่อดำเนินการเป็นไปตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดตามขอบข่ายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การควบคุมดูแลสนับสนุนบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาจัดตั้งหรือยุบเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน ใ้บุคคลทุกเพศทุกวัยได้รับการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นก่อนประถมศึกษาจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา มีบุคคลทุกเพศทุกวัยได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมที่จำเป็นสำหรับบุคคลเพื่อความอยู่รอด ปรับปรุงคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ต่อเนื่อง สํารวจเด็กที่มีอายุตามเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับให้เข้าเรียนตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนส่งเสริมงานกิจการนักเรียนของสถานศึกษา และจัดทำรายงานการศึกษาและสถิติข้อมูลต่าง ๆ โดยให้เป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษาของท้องถิ่น

2.4.2 งานแผนงานและวิชาการ

2.4.2.1 ความหมายของการวางแผน

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้ให้ความหมายของ การวางแผน ในความหมายต่าง ๆ ดังนี้

สมบัติ ชำรงธัญวงศ์ (2544, หน้า 55) ได้ให้ความหมาย การวางแผน คือ การวางแผนในอนาคตไว้สำหรับความเจริญก้าวหน้าของประเทศและความอยู่รอดขององค์กร นักบริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำประเทศ หรือองค์กรล้วนต้องเห็นคุณค่า และ ความสำคัญซึ่งการที่จะนำพาประเทศ และองค์กรประสบความสำเร็จ

ธีรกานต์ ฤดีราช (2557, หน้า 23) ได้ให้ความหมาย การวางแผน คือ การลงมือปฏิบัติงานตามขั้นตอนวิธีการที่ได้วางแผนไว้ โดยมีการประสานงานกันระหว่างฝ่ายหน่วยงานต่าง ๆ อยู่ภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของผู้บริหารให้การดำเนินงานหรือปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์

รพีพิชญ์นาค แสนประเสริฐสกุล (2559, หน้า 44) ได้ให้ความหมาย การวางแผน คือ กระบวนการวินิจฉัย และการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และกำหนดสิ่งที่ต้องการ

ที่จะพัฒนาในองค์กรไว้ในอนาคตเพื่อที่จะได้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งกำหนดแนวทางการพัฒนาต้องมีแบบแผนการพัฒนาที่ชัดเจน มีขั้นตอน เพื่อนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

จากความหมายของ การวางแผน สรุปได้ว่า การวางแผน คือ กระบวนการวินิจฉัย และตัดสินใจในการปฏิบัติงาน โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาองค์กรไว้ในอนาคตบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยกำหนดแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน มีขั้นตอนนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จด้านการจัดการศึกษาขององค์กร

2.4.2.2 ความหมายของงานวิชาการ

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้ให้ความหมาย งานวิชาการ ในความหมายต่าง ๆ ดังนี้ ฅฐกานต์ วันนา (2557, หน้า 8) ได้ให้ความหมาย งานวิชาการ คือ งานซึ่งเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอน ให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของการศึกษารการจัด โปรแกรมการเรียนการสอน โครงการสอน การจัดการการสอนนิเทศการสอนสื่อการสอน และการประเมินผลการเรียน เป็นต้นว่าในการจัดการศึกษาทุกระดับงานดำเนินงานวิชาการนับเป็นงานที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะการบริหารการศึกษา ก็เพื่อตอบสนองความสำเร็จของผลงานทางวิชาการหรือการเรียนการสอน โดยจุดมุ่งหมายของการบริหารงานวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และคุณสมบัติที่ต้องการ ดังนั้น การบริหารงานด้านวิชาการ จึงเป็นงานที่สำคัญของผู้บริหาร ที่จะต้องรับผิดชอบในการใช้หลักการในการบริหารงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ และวิธีการการจัดการ หรือบริหารงานวิชาการมักนิยมกระจายอำนาจ และความรับผิดชอบให้แก่ผู้ทำหน้าที่ทำงานวิชาการอย่างเต็มที่ เพื่อให้มีเสรีทางวิชาการ (Academic freedom) อันเป็นผลให้เกิดความรู้และวิธีการใหม่ ๆ ทำให้โรงเรียนก้าวหน้าต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง

รุ่งฤดี นนทภา (2560, หน้า 18) ได้ให้ความหมาย งานวิชาการ คือ กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนและเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียน และพัฒนาทางด้านความคิดโดยมีเป้าหมาย คือ ให้ผู้เรียนนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรถือการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของตนด้วย กิจกรรมอื่น ๆ ที่จัดขึ้นมานั้นล้วนแล้วแต่เป็นส่วนส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่วางเอาไว้ทั้งสิ้น

บุญส่ง ศรีสวัสดิ์ (2562, หน้า 2) ได้ให้ความหมาย งานวิชาการ คือ งานวิชาการเป็นงานที่รวบรวมภารกิจหลักของหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่บ่งบอกถึงปรัชญา จุดมุ่งหมายในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ผู้รับบริการซึ่งได้แก่นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาตนเอง

ด้านความรู้ เจตคติ และทักษะในศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยเฉพาะงานวิชาการจึงเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

2.4.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารวิชาการ

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้กล่าวถึง การบริหารวิชาการ ในแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2551, หน้า 1) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์กร ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จามจรี จำเมือง (2553, หน้า 75) ได้กล่าวว่า การบริหารการวิชาการ เป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งกระจายอำนาจในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการไปด้วยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหาร และจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผลและประเมินผล ปัจจัยที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

จิรพิพรรธ ธรรมแท้ (2557, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การบริหารวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอน และปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ส่วนงานด้านอื่น ๆ เป็นงานที่สนับสนุนงานวิชาการเพื่อให้มีคุณภาพ จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักหรือหัวใจสำคัญของสถานศึกษา

ลือชัย ชนาคา (2558, หน้า 15) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุและองค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

ชลธิชา ชั้นเสมา (2558, หน้า 10) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นกระบวนการบริหารในสถานศึกษาที่ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ เพื่อปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

เบญจวรรณ เหลาคุณ (2561, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ ถือว่าเป็น หัวใจของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนี้ เพราะจุดหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษา คุณภาพ และมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการ ซึ่งประกอบด้วย งานด้านหลักสูตร และการจัดการศึกษาการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม และติดตามผล การดำเนินงานด้านวิชาการ หลักการบริหารงานวิชาการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพและ ประสิทธิผล

จากข้อความข้างต้น การบริหารงานวิชาการ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือ การปฏิบัติงานในหน้าที่ผู้บริหารของหน่วยงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนา ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษา

2.4.2.4 ขอบข่ายงานแผนงานและวิชาการ

สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 34) ได้กำหนดขอบข่าย งานแผนงานและวิชาการ ดังนี้

1. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น
2. จัดระบบการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาของการปกครองท้องถิ่น
3. พัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรมและเครือข่ายวิชาการเพื่อการศึกษา
4. งานการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2558, หน้า 3 - 10) ได้กำหนดให้ องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ใน การจัดการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 กำหนด ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับ ตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น และมาตรา 15 กำหนด ให้การจัดการศึกษา มี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ (Formal Education) การศึกษา นอกกระบบ (Non - formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ทั้งนี้ สถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิในการจัดการศึกษาทั้ง 3 รูปแบบดังกล่าว โดยใช้แผนพัฒนาการศึกษาเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษา ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ได้ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ ซึ่งกำหนดให้สำนัก / กอง /

ส่วนการศึกษาและสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีกระบวนการในการจัดทำแผน และการใช้จ่ายเงินสอดคล้องกับกระบวนการขั้นตอนในการจัดทำแผนและการใช้จ่ายเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจำแนกแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็น 2 ระดับดังนี้

1. แผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สำนัก / กอง / ส่วนการศึกษาเป็นผู้จัดทำ) ประกอบด้วยแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา และแผนพัฒนา การศึกษาสามปี
2. แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา (สถานศึกษาเป็นผู้จัดทำ) ประกอบด้วย แผนยุทธศาสตร์พัฒนาศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาสามปี แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา

ทั้งนี้ ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจะต้องจัดทำแผนงาน 2 แผนงาน ได้แก่

1. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
การจัดทำแผนยุทธศาสตร์พัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 หลังจากทีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการอนุมัติและประกาศใช้แล้ว ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและสถานศึกษา จะนำเอาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปเป็นกรอบแนวทาง ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของหน่วยงานตนเอง

1.2 ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาในส่วนที่เป็นเนื้อหาที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในขณะที่สถานศึกษาจะจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา

1.3 สถานศึกษาจัดส่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของสถานศึกษา ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แล้วให้ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

1.4 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการบูรณาการแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาศึกษาในส่วนเนื้อหาที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง ให้เป็น ร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.5 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คณะกรรมการการศึกษา

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยคณะกรรมการการศึกษา
 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องการมีการออกคำสั่งแต่งตั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 อย่างน้อยควรประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ ปลัดองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนที่เกี่ยวข้อง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา
 ในสังกัดทุกแห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิตามที่สภาท้องถิ่นเห็นชอบ และผู้อำนวยการส่วนการศึกษา ศาสนา
 และวัฒนธรรม ทั้งนี้ จำนวนกรรมการที่มาจากประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัด
 และผู้ทรงคุณวุฒิรวมกันต้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการศึกษาฯ ทั้งหมด
 และให้คณะกรรมการการศึกษาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานกรรมการ และรองประธานกรรมการ
 โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

1.6 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา
 การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการศึกษา
 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ และประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์
 การพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปีคประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา
 การศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

2. การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีลักษณะเป็นแผนพัฒนา
 แบบหมุนเวียน (Rolling plan) เช่นเดียวกับแผนพัฒนาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 กล่าวคือ ต้องมีการทบทวนและจัดทำทุกปี

การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีขั้นตอนต่อไปนี้

2.1 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนำเอาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษา
 การศึกษาในส่วนที่เป็นเนื้อหาที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
 ไปเป็นกรอบแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปีของส่วนการศึกษา ศาสนา และ
 วัฒนธรรม ในขณะที่สถานศึกษาจะนำเอาแผนยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ไปเป็น
 กรอบแนวทางในการจัดทำร่างแผนพัฒนาการศึกษาสามปีของสถานศึกษา เพื่อเสนอขอ
 ความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2 สถานศึกษาจัดส่งแผนพัฒนาการศึกษาสามปีของสถานศึกษา

ที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้ว
 ให้ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

2.3 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดำเนินการบูรณาการแผนพัฒนา การศึกษาสามปีในส่วนเนื้องานที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และแผนพัฒนาการศึกษาสามปีของสถานศึกษา ให้เป็นร่างแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.4 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอร่างแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยคณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องออก คำสั่งแต่งตั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อยควรประกอบด้วย ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการหรือหัวหน้าส่วนที่เกี่ยวข้อง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง ผู้ทรงคุณวุฒิตามที่สภาท้องถิ่นเห็นชอบ และผู้อำนวยการส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ทั้งนี้ จำนวนกรรมการที่มาจากประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาในสังกัดและผู้ทรงคุณวุฒิรวมกันต้องมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวน คณะกรรมการศึกษาฯ ทั้งหมด และให้คณะกรรมการการศึกษาเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นประธานกรรมการและรองประธานกรรมการ โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี

2.5 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เสนอแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติ และประกาศใช้แผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปิดประกาศให้แผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบโดยทั่วกัน

2.7 ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จัดส่งแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการศึกษาของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กองวิชาการและแผนงาน / กองแผนและงบประมาณ / สำนักปลัด องค์กรบริหารส่วนตำบล) ดำเนินการบูรณาการแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเสนอให้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาให้ความเห็นชอบ แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณา อนุมัติ และประกาศใช้ต่อไป

จากการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย แนวความคิดของ การวางแผน และงานวิชาการ และ ขอบข่ายงานแผนงานและวิชาการ สรุปได้ว่า งานแผนงานและวิชาการ คือ กระบวนการ จัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ วิจัย และตัดสินใจข้อมูลด้านการศึกษาโดยการมีส่วนร่วม

ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์โดยกำหนดแนวทางพัฒนาที่ชัดเจน โดยการดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาหรือแผนพัฒนาต่าง ๆ การจัดระบบการรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และเครือข่าย วิชาการ การศึกษางานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน การดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้

2.4.3 งานการศึกษาปฐมวัย

2.4.3.1 ความหมายของการศึกษาปฐมวัย

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้ให้ความหมาย การศึกษาปฐมวัย ในความหมายต่าง ๆ ดังนี้

กรมวิชาการ (2546, หน้า 122) ได้ให้ความหมาย การศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2548, หน้า 3) ได้ให้ความหมาย การศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูดูแลให้การศึกษาเด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล

สุรางคนางค์ พิมานแมน (2558, หน้า 11 อ้างถึงใน จริฎฎา เมาะวงษ์, 2550, หน้า 35) ได้ให้ความหมายของ การศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาก่อนภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับวัย และพัฒนาการซึ่งการพัฒนาคนเป็นสิ่งที่สำคัญต่ออนาคตของชาติ และเป็นเรื่อง que ทุกฝ่ายต้องร่วมกันดำเนินการอย่างจริงจัง ตั้งแต่ปฏิสนธิถึงวัยก่อนเข้าเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งอยู่ในวัย 0 - 5 ปี

ศิริลักษณ์ พรหมเสน (2559, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของ การศึกษาปฐมวัย คือ การศึกษาปฐมวัย อนุบาลศึกษาและการพัฒนาเด็กเล็กที่มีอายุระหว่าง 3 - 5 ปี ซึ่งสถานที่จัดการศึกษาของเด็กระดับนี้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของ การศึกษาปฐมวัย คือ การพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 6 ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ

และพัฒนาการตามวัยของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

2.4.3.2 แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาปฐมวัย

มีหน่วยงานและนักวิชาการ ได้กล่าวถึง งานการศึกษาปฐมวัย ในแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

กรมวิชาการ (2540, หน้า 3 - 5) ได้กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย เป็นการพัฒนาของมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา มนุษย์จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไป พัฒนาการแต่ละด้านมีทฤษฎีเฉพาะอธิบายไว้ และสามารถนำมาใช้ในพัฒนาการเด็ก

ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน (2547, หน้า 4 - 10) ได้กล่าวว่า การศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นการพัฒนาเด็ก การพัฒนาของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตัวมนุษย์เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณ และคุณภาพ พัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย โดยการเรียนรู้ของมนุษย์เป็นผลสืบเนื่องจากประสบการณ์ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การเล่นก็มีส่วนสำคัญในชีวิตของเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้สังเกตมีโอกาสดทดลองสร้างสรรค์ แก้ปัญหา และค้นพบด้วยตนเองซึ่งมีอิทธิพล และมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548, หน้า 3 อ้างถึงใน สัมฤทธิ์ หัวหาญ, 2558, หน้า 14) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นสนับสนุนเด็กทุกประเภท และเน้นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์ประสานงานให้บริหารทางวิชาการเป็นแหล่งศึกษาวิจัย ทดลอง และพัฒนาการศึกษาปฐมวัยให้เป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

ปณิศา โสภราชย์ (2556, หน้า 21) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และสนองความต้องการของเด็ก จัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการให้อิสระ ให้เด็กมีเสรีภาพในการแสดงออกทางความคิด จะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

สุรางคนางค์ พิมานแมน (2558, หน้า 45) ได้กล่าวว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี ให้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมพร้อมที่จะเรียนรู้ และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รูปแบบการจัดการศึกษานั้นสามารถทำได้ใน 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย

จากแนวคิด การจัดการศึกษาปฐมวัย สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย คือ การจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก และสนองความต้องการของเด็ก จัดการศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการให้อิสระ ให้เด็กมีเสรีภาพในการแสดงออก ทางความคิดจะได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

2.4.3.3 ขอบเขตงานการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (2547, หน้า 34) ได้กำหนด ขอบข่ายงานการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
2. การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การส่งเสริมการพัฒนาเด็กอายุระหว่าง 0 - 3 ปี
4. การกำกับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยให้เป็นไปตามมาตรฐาน และเพื่อให้การดำเนินงานการศึกษาปฐมวัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตาม

ขอบข่ายงานที่กำหนด กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดตามกรอบมาตรฐานฐานการศึกษาท้องถิ่น (มถ.) มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) และมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประกอบด้วย 24 มาตรฐาน 104 ตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

มาตรฐานด้านปัจจัยทางการศึกษา

มาตรฐานที่ 1 ครูมีคุณธรรม จริยธรรม มีวุฒิ / ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับชุมชนได้ดี มีครูและบุคลากรสนับสนุนเพียงพอ

มาตรฐานที่ 2 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 3 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ และมีความสามารถในการบริหารจัดการศึกษา

มาตรฐานที่ 4 สถานศึกษามีจำนวนผู้เรียนและอายุตามเกณฑ์
 มาตรฐานที่ 5 สถานศึกษามีทรัพยากรและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการจัด
 การศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานด้านกระบวนการทางการศึกษา

มาตรฐานที่ 6 สถานศึกษามีการจัดองค์กร โครงสร้าง ระบบการบริหารและ
 พัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบครบวงจร

มาตรฐานที่ 7 สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้สถานศึกษา
 เป็นฐาน

มาตรฐานที่ 8 สถานศึกษามีการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
 เป็นสำคัญ

มาตรฐานที่ 9 สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่าง
 หลากหลาย

มาตรฐานที่ 10 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมและบริการที่ส่งเสริมให้
 ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติเต็มศักยภาพ

มาตรฐานที่ 11 สถานศึกษามีการสนับสนุนและใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญา
 ท้องถิ่น

มาตรฐานที่ 12 สถานศึกษามีการร่วมมือกับระหว่าง องค์กรทางศาสนา สถาบัน
 วิชาการ เพื่อพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน

มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

มาตรฐานด้านผลผลิต

มาตรฐานที่ 14 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์

มาตรฐานที่ 15 ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม

มาตรฐานที่ 16 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงาน
 ร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

มาตรฐานที่ 17 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์
 มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง คิดแบบองค์รวมทั้งระบบ และมีวิสัยทัศน์

มาตรฐานที่ 18 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

มาตรฐานที่ 19 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้
 และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 20 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี

มาตรฐานที่ 21 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี กีฬา

มาตรฐานที่ 22 ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มาตรฐานที่ 23 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน

มาตรฐานที่ 24 สถานศึกษามีมาตรฐานเป็นที่พึงพอใจ และยอมรับโดยผู้ปกครอง และชุมชนให้การสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องทำงานหาเงินมาจุนเจือครอบครัว แต่การจัดให้มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องคำนึงขอบข่ายของงานสายการบังคับบัญชาและระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องบริหารจัดการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด โดยจะต้องจัดให้มีการประเมินตนเองทุกปี เพื่อตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเด็กปฐมวัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเท่าเทียมกันทุกคน โดยเด็กสามารถอยู่ร่วมกับผู้ดูแลเด็กและเพื่อน ๆ อย่างมีความสุข สะดวก สะอาด ถูกสุขอนามัย มีความปลอดภัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการ ความคิดสร้างสรรค์อย่างเหมาะสม มีผู้ให้ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไว้ ดังนี้

กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2549, หน้า 15) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี 2 ลักษณะ หมายถึง ความหมายในเชิงกระบวนการ และ ความหมายในเชิงผลลัพธ์ ดังนี้

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความหมายในเชิงกระบวนการ หมายถึง การระดมการมีส่วนร่วมของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชน การปกครองท้องถิ่น ภาครัฐและภาคเอกชน หรือเรียกว่า “ภาคีการพัฒนา” ในการจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่สอดคล้องกับปัญหาความต้องการของเด็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่ที่จะสร้างโอกาสให้เด็ก ได้เติบโตอย่างดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้และเท่าเทียมกัน

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ความหมายเชิงผลลัพธ์ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการจัดการโดยส่งเสริมปัจจัยเอื้อ ควบคุม และขจัดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความน่าอยู่

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยมุ่งหวังให้เด็กได้รับการพัฒนาให้มีความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างสุขภาพ ขณะเดียวกันผู้ดูแลเด็กได้รับการส่งเสริมให้สามารถทำงานได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข ส่งผลให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาได้ตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กดังต่อไปนี้

มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

สำนักประสานและพัฒนากิจการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2553, หน้า 1 - 53) ได้ให้ความหมาย แนวทางการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามหลักวิชาการสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 และเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะรับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) ซึ่งรัฐมุ่งเน้นให้คนได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยแบ่งมาตรฐานออกเป็น 6 ด้าน ดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การปกครองท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้มีมาตรฐานและคุณภาพหลักวิชาการ กฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง โดยความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นนั้น ๆ แบ่งการบริหารจัดการ 3 ด้าน ได้แก่ การบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารบุคคล

1. ด้านการบริหารงาน

- 1.1 การจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.2 การย้าย / รวมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.3 การยุบเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 1.4 การให้บริการ การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์และส่งเสริม

พัฒนาการเรียนรู้

- 1.5 คณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ด้านการบริหารงบประมาณ การปกครองท้องถิ่นบริหารงบประมาณ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จากเงินรายได้ขององค์กรปกครองท้องถิ่น และเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามแนวทางดังนี้

2.1 งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ได้แก่ ค่าอาหารเสริม (นม) ค่าอาหารกลางวัน ค่าตอบแทน ค่าครองชีพของบุคลากร ค่าประกันสังคมของบุคลากร ค่าวัสดุการศึกษา ค่าพาหนะนำส่งเด็กไปสถานพยาบาล ทุนการศึกษาอื่น ๆ โดยดำเนินการเบิกจ่ายรายการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดสรร

- 2.2 งบประมาณเงินรายได้ขององค์กรปกครองท้องถิ่น
- 2.3 งบประมาณเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 2.4 การจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 การเบิกจ่ายงบประมาณ

3. การบริหารงานบุคคล

- 3.1 การสรรหา / เลือกรับ และการปรับสถานภาพ
- 3.2 การคัดเลือกหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- 3.3 การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิสวัสดิการ
- 3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 3.5 การพัฒนาบุคลากร

4. การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- 4.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่น มี 2 ประเภท ดังนี้
 - 4.1.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่การปกครองท้องถิ่นจัดตั้งเอง
 - 4.1.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่การปกครองท้องถิ่นรับถ่ายโอนตาม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

4.2 การบริหารจัดการ

- 4.2.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่การปกครองท้องถิ่นจัดตั้งเอง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่การปกครองท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่น

- 4.2.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่การปกครองท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการ

ศาสนาให้ปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนาสถานตามหนังสือคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่การปกครองท้องถิ่น ที่ นร 0107 / ว20522 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 ดังนี้

4.2.2.1 กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 1 ที่มอบให้การปกครองท้องถิ่นเป็นผู้บริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ให้การปกครองท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่น

4.2.2.2 กรณีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเลือกรูปแบบการบริหารจัดการแบบที่ 2 และ 3 ให้เป็นไปตามที่สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นกำหนด ทั้งในด้านการบริหารงาน บุคลากร งบประมาณ และวิชาการ

มาตรฐานที่ 2 ด้านบุคลากร

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหาร ภารโรง และพนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ จะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดการศึกษา อบรม เลี้ยงดู และส่งเสริมพัฒนาการสำหรับเด็กเล็กได้อย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม อย่างมีคุณภาพ

1. หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีหน้าที่รับผิดชอบในฐานะหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รับผิดชอบดูแลบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ได้แก่ งานบุคลากร การบริหารจัดการ งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม งานวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร งานการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชน งานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย
2. ครูผู้ดูแลเด็ก มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริม การเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
3. ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก มีหน้าที่รับผิดชอบสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานร่วมกับครูผู้ดูแลเด็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย
4. พนักงานจ้างที่ปฏิบัติหน้าที่อื่นในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย
 - 4.1 ธุรการ / การเงิน / พัสดุ มีหน้าที่รับผิดชอบธุรการ การเงินและพัสดุของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามระเบียบ หนังสือสั่งการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 4.2 ผู้ประกอบอาหาร มีหน้าที่รับผิดชอบ ประกอบอาหารให้ถูกสุขลักษณะ ถูกอนามัยตามหลักโภชนาการสำหรับเด็กเล็ก แต่งกายสะอาดเรียบร้อย มีสุขภาพดีไม่เป็นโรคติดต่อ จัดสถานที่ประกอบอาหารและเครื่องครัวสะอาดเป็นระเบียบ มีการจัดเก็บขยะ ถูกสุขลักษณะ และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 ภารโรง มีหน้าที่รับผิดชอบทำความสะอาด รักษาความสะอาดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ดูแลซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ และมีความปลอดภัยสำหรับเด็กเล็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

มาตรฐานที่ 3 ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่อบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้แก่เด็กเล็ก ดังนั้น ในการก่อสร้างหรือปรับปรุงอาคาร สถานที่ และจัดภูมิทัศน์สภาพแวดล้อมทั้งภายในอาคาร และภายนอกอาคาร ต้องคำนึงถึงความมั่นคง แข็งแรง ถูกสุขลักษณะ มีความปลอดภัยแก่เด็กเล็ก ตลอดจนการส่งเสริมสุขภาพ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองมีความมั่นใจ ไว้วางใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ที่ตั้ง จำนวนชั้นของอาคาร ทางเข้า ออกตัวอาคาร ประตู หน้าต่าง บันได พื้นที่ใช้สอยภายใน

2. ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภายในอาคารต้องมีแสงสว่าง ไม่มีเสียงรบกวน มีอากาศถ่ายเท ภายนอกอาคารต้องมีรั้ว สภาพแวดล้อมไม่มีมลภาวะ มีพื้นที่เล่นกลางแจ้ง มีระเบียบปลอดภัย

3. ด้านความปลอดภัย ดังนี้

3.1 มาตรการป้องกันความปลอดภัย

3.2 มาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉิน

มาตรฐานที่ 4 ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการเด็กเล็ก อายุ 2 - 5 ปี เป็นภารกิจสำคัญในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่น เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการอบรมเลี้ยงดู และได้รับการศึกษาเพื่อการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของเด็ก โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน (ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา)

2. เพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีคุณลักษณะ และสมรรถนะตามวัยโดยองค์รวม ผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัย

3. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเล็กสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีคุณภาพ

4. เพื่อแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในการอบรมเลี้ยงดูให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของเด็กเล็กตามบริบท และวัฒนธรรมของชุมชน สังคมในท้องถิ่น

5. เพื่อส่งเสริมความรัก เอื้ออาทรของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสังคมท้องถิ่น มาตรฐานที่ 5 ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545

มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษากับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน การปกครองท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบัน ศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ๆ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการรวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนาระหว่างชุมชน

ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่น จึงต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการใช้ต้นทุนทางสังคมที่มีอยู่ในการปกครองท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นการสร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่เด็กเล็กที่จะทำให้มีการส่งเสริมความต้องการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมจนเป็นที่ยอมรับในศักยภาพของการบริหารจัดการของการปกครองท้องถิ่น กระบวนการบริหารระบบการมีส่วนร่วม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะจะทำให้สามารถขับเคลื่อนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไปสู่มาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนของสังคมภายใต้ทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพของผู้บริหารการปกครองท้องถิ่น หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้เกี่ยวข้องที่จะทำให้เกิดความพร้อมใจที่จะร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ก้าวหน้าต่อไป

บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน การปกครองท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ดังนี้

1.1 ให้คำแนะนำปรึกษาการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โครงการพัฒนาต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.2 ให้คำแนะนำ ปรีกษา สนับสนุนทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรม เช่น ศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พัฒนาการเด็กให้กับผู้ปกครอง และครู

1.3 ให้คำแนะนำหรือมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชน ท้องถิ่น ทราบอย่างทั่วถึง

2. ด้านอาคารสถานที่ ดังนี้

2.1 ร่วมพัฒนาปรับปรุงอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมภายใน และภายนอก อาคาร

2.2 ร่วมให้การเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัย และทรัพย์สินภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. ด้านงบประมาณ ระดมทรัพยากรสนับสนุนพัฒนาอาคารสถานที่ บุคลากร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ กิจกรรมศึกษาเรียนรู้นอกสถานที่ อาหารเสริม อาหารว่าง อุปกรณ์กีฬา และอื่น ๆ ในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4. ด้านบุคลากร ดังนี้

4.1 ให้คำปรึกษาแนะนำ ส่งเสริม สนับสนุนให้การดำเนินงาน และการพัฒนา บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.2 มีส่วนร่วมในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ดูแลความปลอดภัยเด็กเล็กในในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรมสัมพันธ์ชุมชน ดังนี้

5.1 จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน

5.2 จัดทำสมุดสื่อสารระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง

5.3 จัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้กับผู้ปกครอง

5.4 จัดให้มีมุมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

5.5 จัดกิจกรรมการแสดงของเด็กเล็กในโอกาสร่วมกัน

5.6 จัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ นวัตกรรม สื่อการเรียน และ ผลงานเด็ก

5.7 ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นนั้น ๆ

5.8 เข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่สาธารณะ เช่น ตลาด วัด

สวนสาธารณะ ฯลฯ

5.9 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้บริการชุมชนเกี่ยวกับอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ บุคลากร และอื่น ๆ

มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของการปกครองท้องถิ่น เป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานในการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ แก่เด็กปฐมวัยอย่างครอบคลุม กว้างขวาง เป็นพื้นฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาคนอย่างมีคุณภาพ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองท้องถิ่น รวมทั้ง หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับอำเภอ ระดับ จังหวัด ระดับภาค โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีศักยภาพในการพัฒนาเด็ก
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย ระหว่างหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย

จากการศึกษาความหมาย แนวคิด และขอบข่ายงานการศึกษาปฐมวัย สรุปได้ว่า งานการศึกษาปฐมวัย คือ การบริหารจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาพัฒนาเด็กเล็ก สำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิด ถึง 6 ปีบริบูรณ์ จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการพัฒนาการเด็กวัย 0 - 3 ตามหลักสูตรปฐมวัย กำกับคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้เป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และตามมาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่องสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังจะนำเสนอ ดังต่อไปนี้

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

อนง บุญถม (2554, หน้า 80 - 90) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการศึกษา และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ การตัดสินใจในการบริหารการศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านการวางแผนเกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษา การระดมทรัพยากรบุคคล และทรัพยากรอื่นเพื่อการจัดการศึกษา ด้านการกำกับติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนตามลำดับ

สมิตร คำภา (2555, หน้า 94 - 98) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาพบว่า การบริหารงานประกันคุณภาพภายในทั้งสี่ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ ด้านการนำองค์การ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์การและด้านการควบคุม ซึ่งด้านที่พบปัญหามากที่สุด คือ ด้านบุคลากรไม่มีความรู้เรื่องการประกันคุณภาพภายใน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ไม่เพียงพอ การกำหนดโครงการอำนาจหน้าที่ไม่ชัดเจน การนิเทศติดตาม ตรวจสอบไม่ต่อเนื่อง และการเขียนรายงาน ไม่ถูกต้อง ควรมีแนวทางพัฒนา คือ ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับ การฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันวางแผนระบบการประกันคุณภาพภายใน กำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน จัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม และจัดหาวัสดุให้เพียงพอ

แจ้ บุตร โสภา (2556, หน้า 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพบรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการปกครองท้องถิ่น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพบรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดการปกครองท้องถิ่น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าการจัดสภาพห้องเรียน ให้เป็นบรรยากาศที่ดีมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมความสนใจ ใคร่รู้ ใคร่เรียนให้แก่ผู้เรียน

ธีรกานต์ ฤดีราษ (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานตามมาตรฐาน: การศึกษาเชิงประจักษ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุดรธานี จากการศึกษาพบว่า ระดับศักยภาพการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และด้านโครงสร้างองค์กรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำคัญที่สุด ด้านบุคลากร และด้านอาคารสถานที่ตามลำดับ และการดำเนินงานตามมาตรฐานด้านคุณภาพสำคัญที่สุด รองลงมาคือ การจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

ตีระ สมะมะแ (2557, หน้า 100 - 104) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามปัจจัย 4 ด้าน คือ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านบริหารงานวิชาการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ส่วนร่วมด้านงบประมาณมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารงานทั่วไป ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานวิชาการตามลำดับ

โกวิทย์ เจริญพจน์ (2558, หน้า 93 - 96) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้ให้ความสำคัญในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก อันดับแรก คือ ด้านการบริหารจัดการ รองลงมา คือ ด้านบุคลากร และด้านงบประมาณ ส่วนด้านวัสดุ อุปกรณ์ และอาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

รพีพิชญ์นาค แสนประเสริฐกุล (2559, หน้า 101 - 103) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนตำบลยาง อำเภอบึงสามพัน จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ ด้านการรับผลประโยชน์ และด้านการติดตามประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ผลงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยางมากขึ้น ให้มีการจัดสรรงบประมาณการพัฒนาท้องถิ่นให้ครอบคลุมทุกด้าน และโครงการที่เสนอบรรจุเข้าแผนพัฒนายุทธศาสตร์ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จทุกโครงการ

จากเอกสารงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามขอบข่ายงานการบริหารการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานแผนงานและวิชาการ และงานการศึกษาปฐมวัย โดยอาศัยปัจจัยการบริหาร

ตามหลัก 4M คือ คน เงิน ทรัพยากรและวัสดุ และการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องมีการพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาของท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องอาศัย การมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ การจัดทำแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานการศึกษา เป็นไปตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดนั้น ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่นจะต้อง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยการบริหาร หลักการบริหาร และขอบข่ายงานการบริหาร การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล และสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน ของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมต่อไป

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Pallozzi. (1981, p. 418 – A อ้างถึงใน ดีทีละ สะมะแอ, 2557, หน้า 63) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบของชุมชนต่อการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมของ โรงเรียนในท้องถิ่น รัฐนิวเจอร์ซีย์ ประเทศ สหรัฐอเมริกา โดยสอบถามคณะกรรมการการศึกษา ผลการวิจัยรูปแบบ พบว่า รูปแบบที่ใช้ ในการจัดการศึกษาควรขยายไปเป็นรูปแบบของชุมชนเมืองด้วย การจัดการศึกษาของโรงเรียน ในท้องถิ่น ควรร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย ควรเสนอนโยบายที่ตรงกับความสามารถของตนเอง และส่วนที่โรงเรียนควรคำนึงถึง คือ การรับผิดชอบกิจกรรมที่โรงเรียนจัดทำและอยู่ในวิสัย ที่เป็นไปได้ การปฏิบัติจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดปี

Erin & Stephanie. (2000, Abstracts) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาปฐมวัย มี 3 ลักษณะ คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่โรงเรียน และการเข้าร่วมประชุมของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่าจะเข้า มีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาน้อยกว่า ส่วนผู้ปกครองที่มีการติดต่อกับโรงเรียน ในระดับสูง ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

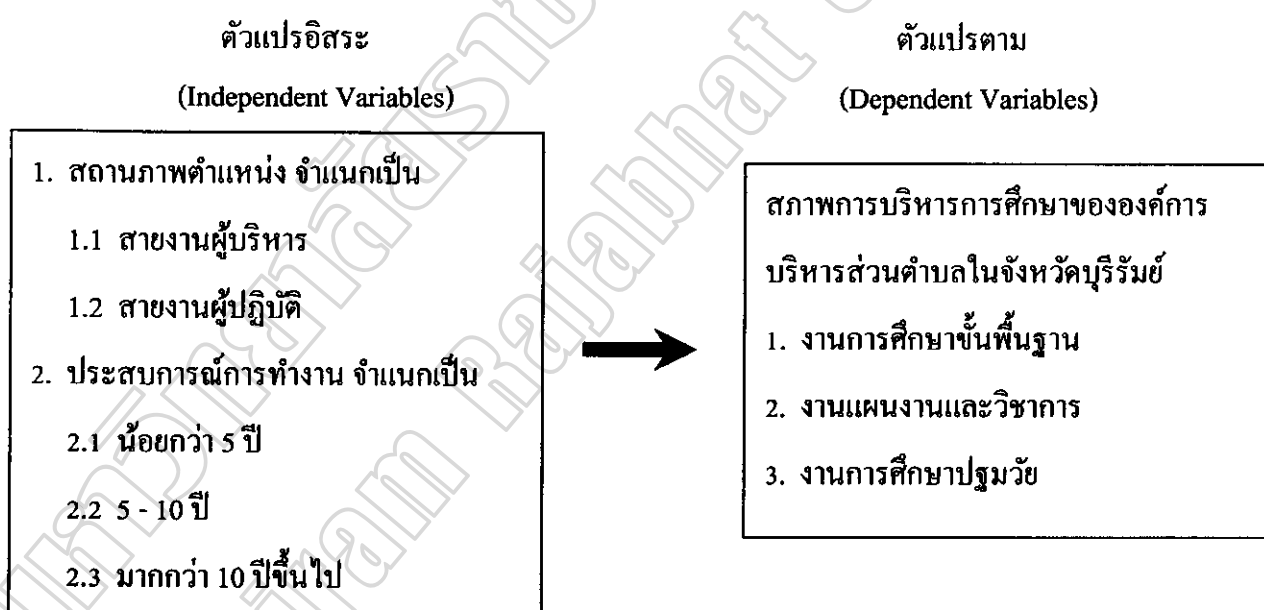
David Turner. (2004, Abstracts อ้างถึงใน อนง บุญถม, 2554, หน้า 38) ได้ศึกษาเรื่อง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของสหราชอาณาจักร พบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1950 ได้รวมอำนาจ อยู่ที่ส่วนกลางในการจัดการศึกษา การบริหารการศึกษา การจัดชั้นเรียน โครงสร้างของโรงเรียน ระบบการศึกษาหลักการปี ค.ศ. 1988 สหราชอาณาจักรได้กระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นในเรื่อง หลักสูตร วิธีการสอน งบประมาณของโรงเรียน และการบริหาร พบว่า รัฐควรกระจายอำนาจ ด้านการศึกษาให้กับท้องถิ่นเพื่อให้ท้องถิ่นได้กำหนดนโยบาย ขอบเขตของระบบการศึกษา และการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประสบความสำเร็จนั้น ต้องอาศัยทรัพยากร ปัจจัยการบริหาร 4M

รูปแบบการบริหารยี่ดหลักเป้าหมายขององค์กร ยี่ดหลักระบบทรัพยากร และรูปแบบบูรณาการตามขอบข่ายงานการบริหารการศึกษา 3 งาน คือ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานแผนงานและวิชาการ และงานการศึกษาปฐมวัย โดยข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ ขอบข่ายงานการบริหารการศึกษา ปัจจัยการบริหาร และหลักการบริหารต่าง ๆ จึงจะสามารถบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาและสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมต่อไป

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบโครงสร้างกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การบริหาร (สำนักพัฒนาระบบบริหารงานบุคคล ส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2547, หน้า 34) จำนวน 3 งาน มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลใน จังหวัดบุรีรัมย์ ตามขอบข่ายงานการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยนำเสนอ วิธีดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้คือ ข้าราชการและพนักงานส่วน ท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2560 ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 147 แห่ง มี จำนวน 254 คน จำแนกเป็น

- 1.1 ตำแหน่งสายงานผู้บริหาร จำนวน 139 คน
- 1.2 ตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ จำนวน 115 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (2538, หน้า 30 อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, หน้า 148 - 149) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 152 คน แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

3.1.2.1 แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่มย่อย ตามสถานภาพตำแหน่ง ประกอบด้วย สายงานผู้บริหาร และสายงานผู้ปฏิบัติ ซึ่งเป็นกลุ่มย่อยลักษณะชั้นภูมิ (Stratified)

3.1.2.2 ทำการสุ่มทั้ง 2 กลุ่ม ให้กระจายไปตามสัดส่วนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากรายละเอียดของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏ ดังตาราง 3.1

ตาราง 3.1

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

สถานภาพตำแหน่ง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สายงานผู้บริหาร	139	83
สายงานผู้ปฏิบัติ	115	69
รวม	254	152

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่สถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามขอบข่ายงานตามโครงสร้างกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักพัฒนาระบบงานบริหารงานบุคคล องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 งาน คือ 1) งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) งานวางแผนงานและวิชาการ และ 3) งานการศึกษาปฐมวัย ลักษณะข้อคำถามของแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิดกำหนดคำตอบเป็นข้อความ 5 ระดับ โดยการกำหนดน้ำหนักคะแนนตามแนวคิดของลิคเคอร์ต (Likert) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 124)

คะแนน	ความหมาย
5	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด (Open - ended form) ให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

3.2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้

การสร้างเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัย ได้ดำเนินการดังนี้

3.2.2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามขอบข่ายงานของโครงสร้างกอง / ส่วนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สำนักพัฒนาระบบงานบริหารงานบุคคลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2.2 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ใน 3 งาน คือ 1) งานแผนงานและวิชาการ 2) งานการศึกษาปฐมวัย 3) งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3.2.2.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมตามเนื้อหา

3.2.2.4 นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) จำนวน 3 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

- 1) นางสุวรรณีย์ อินทา วุฒิการศึกษา ศศ.ม. (การบริการการศึกษา) ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา เทศบาลเมืองชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา
- 2) นางสมลักษณ์ ศรีแก้ว วุฒิการศึกษา ค.ม. (ภาษาไทย) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสะแกโพรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา
- 3) นายสมชาย ไกรศุทธิกานต์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (การวัดผลและประเมินผลการศึกษา) ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลกระสัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฐมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผล

3.2.2.5 นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่า IOC ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00

3.2.2.6 นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยสายงานผู้บริหาร และสายงานผู้ปฏิบัติ จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

1) หาค่าอำนาจจำแนก โดยการวิเคราะห์แบบสอบถามเป็นรายข้อหาค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแต่ละข้อทั้งกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t -test ที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือ ถ้าค่า t มีค่า 1.75 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555, หน้า 260) ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ได้ค่า t อยู่ระหว่าง 1.91 – 7.22

2) นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ในข้อ 1) มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969 ซึ่งมีค่าสูง

3.2.2.7 นำผลที่ได้มาพิจารณาปรับปรุงและจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3.3.2 นำหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ พร้อมแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ส่งไปรษณีย์ และส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมนัดหมายการเก็บแบบสอบถามภายใน 1 สัปดาห์

3.3.3 กรณีที่ไม่ได้รับแบบสอบถามตามกำหนด ผู้วิจัยติดตามด้วยตนเองด้วย โดยการใช้โทรศัพท์ ประสานงานโดยแอปพลิเคชันไลน์ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

3.3.4 ส่งแบบสอบถาม จำนวน 152 ฉบับ ได้รับคืน จำนวน 152 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

3.4.2 กรอกรหัสแบบสอบถาม

3.4.3 กำหนดตัวเลขแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล

3.4.4 ประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสถิติ ในหาค่าที่ต้องการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4.4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

3.4.4.2 ศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำผลข้อมูลในรูปตารางเสนอประกอบความเรียง โดยการกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 209) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง
4.51 – 5.00	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.4.4.3 เปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบค่า t - test แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t - test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.4.4.4 เปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประสบการณ์การทำงานของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งสายงานผู้บริหาร โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe') (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 346) และจำแนกตามประสบการณ์การทำงานของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of

Variance) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 346)

3.4.4.5 วิเคราะห์ความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

3.5.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.5.1.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เพื่อวัดความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) (สุวีย์ ศรีโกคาภิรมย์, 2546, หน้า 243 - 244)

$$IOC = \frac{\sum R}{n}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	n	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

3.5.1.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการทดสอบค่า t - test โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2548, หน้า 94)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_H^2 + S_L^2}{n}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าอัตราส่วนวิกฤติรายข้อ
	\bar{X}_H	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
	\bar{X}_L	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

S_H^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนสูง
S_L^2	แทน ความแปรปรวนของกลุ่มได้คะแนนต่ำ
n	แทน จำนวนคนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

3.5.1.3 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach's alpha coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2548, หน้า 96 - 98)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ α	แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
K	แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
S_t^2	แทน ความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

3.5.2 สถิติพื้นฐาน

3.5.2.1 ค่าร้อยละ (Percentage) (วิไล ทองแผ่, 2542, หน้า 179)

$$P = \frac{F}{N} \times 100$$

เมื่อ P	แทน ร้อยละ
F	แทน ความถี่ที่ต้องการและให้เป็นร้อยละ
N	แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.5.2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X}	แทน ค่าเฉลี่ย
-----------------	---------------

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนของข้อมูล

3.5.2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้
 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 124)

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.5.3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.5.3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่า t (Independent Samples t - test)
 (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2542, หน้า 322)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาในการแจกแจงแบบ t
 X_1 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
 X_2 แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
 S_1^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 S_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 แทน จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ 1
 n_2 แทน จำนวนตัวอย่างของกลุ่มที่ 2

3.5.3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) มีสูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 116)

$$F = \frac{MS_B}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F - test)
	MS_B	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (mean of sum squares between groups)
	MS_w	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (mean of sum squares within groups)

เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe') โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 346)

$$CV_d = \sqrt{(K-1)(F)(MS_{within}) \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}$$

เมื่อ	K	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
	F	แทน	ค่า F ที่เปิดจากตาราง (Critical Value)
	MS_{within}	แทน	ค่า Mean Square within Group
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์
ปรากฏผลการวิเคราะห์ที่จะนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ตามสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{x}	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน ผลรวมกำลังสอง (Sun of Square)
df	แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง (Mean Square)
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยแบบออกเป็น 5 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง
สายงานผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด
บุรีรัมย์ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ตำแหน่ง
สายงานผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์
จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน

ตอนที่ 6 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับ
สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
ทำการวิเคราะห์และจำแนกผลการวิเคราะห์เป็นตอน ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตาราง 4.1 ดังนี้

ตาราง 4.1

จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประเภทการ
การทำงาน

	สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
		จำนวน	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง			
1.1	สายงานผู้บริหาร	83	54.61
1.2	สายงานผู้ปฏิบัติ	69	45.39
	รวม	152	100.0
2. ประเภทการดำเนินงาน			
2.1	สายงานผู้บริหาร		
2.1.1	น้อยกว่า 5 ปี	13	15.66
2.1.2	5 – 10 ปี	24	28.92
2.1.3	มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	46	55.42
	รวม	83	100

ตาราง 4.1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถาม	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน	ร้อยละ
2.2 สายงานผู้ปฏิบัติ		
2.2.1 น้อยกว่า 5 ปี	11	15.94
2.2.2 5 - 10 ปี	15	21.74
2.2.3 มากกว่า 10 ปีขึ้นไป	43	62.32
รวม	69	100

จากตาราง 4.1 พบว่าตัวตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 152 คน เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งสายผู้บริหาร จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 54.61 รองลงมา คือ ตำแหน่งสายผู้ปฏิบัติ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 45.39 เมื่อจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นสายงานผู้บริหาร มากที่สุด คือ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 55.42 รองลงมา คือ 5 - 10 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 28.92 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 15.66 และจำแนกตามประสบการณ์ทำงานของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นสายงานผู้ปฏิบัติ มากที่สุด คือ มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 62.32 รองลงมา คือ 5 - 10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 21.74 และน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 15.94

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏดังตาราง 4.2 – 4.5 ดังนี้

ตาราง 4.2

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.05	0.61	มาก	2
2. งานแผนและวิชาการ	4.07	0.54	มาก	1
3. งานการศึกษาปฐมวัย	4.01	0.56	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.05	0.54	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นของของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่า ได้ดังนี้ ด้านงานแผนและวิชาการ ($\bar{X} = 4.07$) ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.05$) ด้านงานการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 4.01$) ตามลำดับ

ตาราง 4.3

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายข้อ

งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
1. มีบุคลากรในการดำเนินงาน ประสานงานเกี่ยวกับงานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงพอ	3.64	0.92	มาก	10
2. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.82	0.67	มาก	4
3. บุคลากรได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง	3.84	0.74	มาก	3

ตาราง 4.3 (ต่อ)

งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
4. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.02	0.70	มาก	1
5. มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.76	0.89	มาก	7
6. มีการสำรวจความต้องการใช้งบประมาณของโรงเรียนในเขตพื้นที่ก่อนจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.77	0.87	มาก	5
7. มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.96	0.82	มาก	2
8. มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนในเขตพื้นที่เกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.71	1.02	มาก	8
9. มีการนำผลการประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ มาวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนการใช้งบประมาณของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.77	0.99	มาก	6
10. ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานและมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่	3.63	1.09	มาก	11
11. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่	3.53	0.89	มาก	12
12. มีการติดตามประเมิน และรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง	3.69	0.86	มาก	9
รวมเฉลี่ย	3.76	0.86	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า ความคิดเห็นของของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.02$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ข้อ 11 มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ ($\bar{X} = 3.53$)

ตาราง 4.4

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ งานแผนงานและวิชาการ โดยรวมและรายข้อ

งานแผนงานและวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
13. มีบุคลากรในการดำเนินงานเกี่ยวกับงานแผนและวิชาการ	3.84	1.14	มาก	6
14. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.72	0.95	มาก	17
15. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น วิเคราะห์ปรับปรุง	3.74	0.88	มาก	13
16. บุคลากรได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานแผนงานและวิชาการอย่างต่อเนื่อง	3.73	0.88	มาก	15
17. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.73	0.84	มาก	16
18. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในจัดทำแผนพัฒนาศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.83	0.84	มาก	8

ตาราง 4.4 (ต่อ)

งานแผนงานและวิชาการ	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
19. ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการประชุม แนวทางการดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาสามปีและแผนยุทธศาสตร์การศึกษา	4.04	0.99	มาก	3
20. มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอ และเหมาะสมกับการดำเนินงานของงานแผน และวิชาการ	3.79	0.96	มาก	10
21. มีการสำรวจความต้องการก่อนจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนพัฒนา การศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.84	0.94	มาก	7
22. มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จัดทำ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาประจำปี และแผนพัฒนาการศึกษาสามปีของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	3.62	0.80	มาก	18
23. มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.11	0.79	มาก	2
24. มีการจัดทำแผนการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	3.96	0.82	มาก	5
25. มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	4.00	0.88	มาก	4
26. มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.12	0.82	มาก	1
27. มีการนำผลการประเมินผลการดำเนินงานตามแผน ต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาวิเคราะห์ ปรับปรุง	3.75	0.69	มาก	12

ตาราง 4.4 (ต่อ)

งานแผนงานและวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
28. ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำ แผนต่าง ๆ ด้านการศึกษาและมีนโยบายเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.77	0.90	มาก	11
29. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการงานวิชาการ ด้านการศึกษาของส่วนการศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	3.74	0.78	มาก	14
30. มีการติดตามประเมิน และรายงานการดำเนินงาน เกี่ยวกับการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาดัง ๆ ของท้องถิ่น	3.81	0.74	มาก	9
รวมเฉลี่ย	3.84	0.68	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า ความคิดเห็นของของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ งานแผนและวิชาการโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 26 มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.12$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 22 มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขต ($\bar{X} = 3.62$)

ตาราง 4.5

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ งานการศึกษาปฐมวัย โดยรวมและรายข้อ

งานการศึกษาปฐมวัย	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
31. อัตรากำลังครูเพียงพอต่อจำนวนเด็ก	3.93	1.05	มาก	8
32. ครู และบุคลากรได้รับการ ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษา พัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	3.80	1.09	มาก	16
33. ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักสูตร การจัดการศึกษาปฐมวัย	3.71	0.95	มาก	18
34. มีการสำรวจความต้องการใช้งบประมาณก่อนการจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี	3.84	0.92	มาก	12
35. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณและแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	4.09	0.87	มาก	3
36. มีงบประมาณเพียงพอตามความต้องการในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย	3.88	0.86	มาก	9
37. ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ในการจัดหาพัสดุ และเบิกจ่ายงบประมาณ	3.51	0.85	มาก	19
38. มีการระดมทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.26	1.10	มาก	20
39. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ อุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของเครื่องนอน เครื่องเล่น สื่อนวัตกรรมการต่าง ๆ เป็นต้น เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก	3.79	0.96	มาก	17

ตาราง 4.5 (ต่อ)

งานการศึกษาปฐมวัย	\bar{x}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
40. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอาคารเรียน และสถานที่จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัยตามมาตรฐาน	3.96	0.92	มาก	7
41. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ห้องเรียนที่เพียงพอในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กนักเรียน	4.03	1.02	มาก	5
42. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องเรียนที่มีแสงสว่าง และอาคารถ่ายเทเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	4.05	0.93	มาก	4
43. มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัยเหมาะสมเพียงพอกับจำนวนเด็ก	4.19	0.89	มาก	1
44. มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.88	0.89	มาก	10
45. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	4.00	0.90	มาก	6
46. มีการติดตาม ประเมินผล รายงานการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.87	0.88	มาก	11
47. มีนำผลการประเมินตามแผนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษามาวิเคราะห์ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.84	0.80	มาก	13
48. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประกันคุณภาพทั้งภายในภายนอกอย่างต่อเนื่องทุกปี	3.82	0.91	มาก	14
49. ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย และมีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน	4.15	0.79	มาก	2

ตาราง 4.5 (ต่อ)

ด้านการศึกษาปฐมวัย	\bar{X}	S.D.	ระดับการปฏิบัติ	ลำดับที่
50. มีการรายงานผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนา ส่งเสริม พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำทุกปี	3.82	0.98	มาก	15
รวมเฉลี่ย	3.87	0.63	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า ความคิดเห็นของของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ งานการศึกษาปฐมวัยโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 43 มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย เหมาะสมเพียงพอกับจำนวนเด็ก ($\bar{X} = 4.19$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 38 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุอุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ เครื่องนอน เครื่องเล่น สื่อนวัตกรรมการต่าง ๆ เป็นต้น เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก ($\bar{X} = 3.26$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ปรากฏผลดังตาราง 4.6

ตาราง 4.6

เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวม

ภาพการบริหารการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล	สภาพตำแหน่ง				t	P- value
	สายงานผู้บริหาร		สายงานผู้ปฏิบัติ			
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.01	0.61	4.09	0.60	0.78	0.43
2. งานแผนงานและวิชาการ	4.04	0.61	4.09	0.46	0.73	0.58
3. งานการศึกษาปฐมวัย	4.04	0.62	4.05	0.48	0.96	0.92
ภาพรวม	4.03	0.58	4.07	0.49	0.52	0.60

** นัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

จากตาราง 4.6 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน ปรากฏผลดังตาราง ตาราง 4.7 – 4.8

ตาราง 4.7

เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประเภทการดำเนินงาน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	P- value
งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	0.86	2	0.42	1.14	0.32
	ภายในกลุ่ม	30.03	80	0.37		
	รวม	30.89	82			
งานแผนงานและวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.97	2	0.48	0.13	0.88
	ภายในกลุ่ม	29.56	80	0.37		
	รวม	29.66	82			
งานการศึกษาปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	0.12	2	0.59	0.17	0.84
	ภายในกลุ่ม	27.22	80	0.34		
	รวม	27.34	82			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.26	2	0.13	0.38	0.69
	ภายในกลุ่ม	26.93	80	0.34		
	รวม	27.18	82			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.7 พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามประเภทการดำเนินงานข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.8

เปรียบเทียบความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารการศึกษา ขององค์การบริหารส่วนตำบล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	P- value
งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	1.87	2	0.94	2.70	0.76
	ภายในกลุ่ม	22.87	66	0.35		
	รวม	24.74	68			
งานแผนงานและวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	0.22	2	0.11	0.50	0.61
	ภายในกลุ่ม	14.35	66	0.22		
	รวม	14.57	68			
งานการศึกษาปฐมวัย	ระหว่างกลุ่ม	0.37	2	0.19	0.87	0.43
	ภายในกลุ่ม	14.08	66	0.21		
	รวม	14.45	68			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.54	2	0.27	1.16	0.32
	ภายในกลุ่ม	14.50	66	0.23		
	รวม	15.93	68			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของสภาพการบริหาร การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหาร การศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น
เกี่ยวกับสภาพ การบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผล
ดังตาราง 4.9 ดังนี้

ตาราง 4.9

จำนวนและร้อยละความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น
เกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ความคิดเห็นของข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน โรงเรียนในเขตพื้นที่ แต่ละท้องถิ่น ให้เพียงพอต่อความต้องการ	16	64
2. บุคลากร ไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียน	11	44
3. ส่งเสริม สนับสนุนด้านงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตร ให้เข้ากับท้องถิ่น	7	28
4. พัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ มาตรฐาน	5	20
5. บุคลากรทางการศึกษายังขาดความรู้ความสามารถ ในการจัดทำแผนต่าง ๆ ด้านการศึกษา	4	16
6. ขาดงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร จัดอบรม สัมมนาบุคลากร	4	16
7. ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการของโรงเรียน ให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล	3	12
8. พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพ มาตรฐาน ในการจัดการเรียนการสอน	3	12
9. จัดให้มีการประชุม ประสานงานระหว่างครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อให้มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน	2	8
10. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรมบุคลากร ให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ ที่เกี่ยวกับการศึกษา	2	8

ตาราง 4.9 (ต่อ)

ความคิดเห็นของข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
11. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ อุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ เครื่องนอน เครื่องเล่น สื่อนวัตกรรมการต่าง ๆ เป็นต้น ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก	2	8
รวม	25	100

จากตาราง 4.9 พบว่า ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน โดยประเด็นที่มีผู้แสดงความเห็นและให้ข้อเสนอแนะมากที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนในเขตพื้นที่แต่ละท้องถิ่น ให้เพียงพอต่อความต้องการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 64 รองลงมา คือ บุคลากรไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ส่งเสริม สนับสนุนด้านงานวิชาการ พัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับท้องถิ่น จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 28 พัฒนาหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 20 บุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนต่าง ๆ ด้านการศึกษา จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ขาดงบประมาณในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร จัดอบรมสัมมนาบุคลากร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16 ส่งเสริมและพัฒนาการบริหารจัดการของโรงเรียนให้มีมาตรฐานเทียบเท่าสากล จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 พัฒนาศักยภาพบุคลากรทางการศึกษาให้มีศักยภาพ มาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 จัดให้มีการประชุมประสานงานระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชุม อบรมบุคลากรให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวกับการศึกษา จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ อุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ เครื่องนอน เครื่องเล่น สื่อ นวัตกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอกับจำนวนเด็ก จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 12 ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น จำนวน 254 คน กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย สายงานผู้บริหาร จำนวน 83 คน สายงานผู้ปฏิบัติ จำนวน 69 คน รวมทั้งสิ้น 152 คน โดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) การเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม 3 ลักษณะ ได้แก่ 1) แบบตรวจรายการ 2) แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) แบบปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่น 0.969 ในการวิเคราะห์สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ 1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ 2) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อสร้างแบบสอบถาม 3) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม 4) นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า สร้างแบบสอบถาม แล้วนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้าง และภาษา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุม 5) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) จำนวน 3 ท่าน ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 6) นำแบบสอบถามที่ได้จากการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาอีกครั้ง เพื่อที่จะได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนจะนำไปทดลองใช้ 7) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารและตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุรินทร์ ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำผลที่ได้มาหาคุณภาพของแบบสอบถาม ผลปรากฏว่า ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ได้ค่า t อยู่ระหว่าง 1.82 – 7.22 ถือว่าใช้ได้ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969 ซึ่งมีค่าสูง 8) นำแบบสอบถามมา

จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสามารถนำผลมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและประสบการณ์การทำงาน สรุปผลดังนี้

5.1.1 ผลการศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงานการศึกษาปฐมวัย รองลงมา คือ ด้านงานแผนงานและวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1.2 การเปรียบเทียบสถานภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ปรากฏผล ดังนี้

5.1.2.1 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกสถานภาพตำแหน่งทั้งโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.1.2.2 ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ตามความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน และความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติ จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

5.2 อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ การวิจัยครั้งนี้ประเด็นอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.2.1 การศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจาก องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีกำหนดนโยบาย หลักการ แนวทางการจัดการศึกษาที่ชัดเจน พร้อมทั้งหลักสูตรการจัดการศึกษาของท้องถิ่นที่มีแนวทางการปฏิบัติ การดำเนินงานในทิศทางเดียวกัน ตามระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยจะมีคณะกรรมการตรวจสอบผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกตามมาตรฐานการจัดการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีรูปแบบ และสามารถบริหารการศึกษาตามขอบข่ายงาน 3 ด้าน ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านงานแผนงานและวิชาการ ด้านงานการศึกษาปฐมวัย ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการสนับสนุนการบริหารงานการศึกษาจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ให้องค์การปกครองท้องถิ่นสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ (Public Service) ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่มีความเกี่ยวข้องใกล้ชิดกับประชาชน ในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ การบริการสาธารณะด้านการศึกษาเป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดให้องค์การปกครองท้องถิ่นดำเนินการ โดยมีกำหนดภารกิจจัดการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ถึงปัจจุบัน และกฎหมายต่าง ๆ โดยมีขอบเขตภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นส่งเสริมการบริหารจัดการด้านการศึกษา ทั้งด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ ด้านการบริหารจัดการ และกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาในการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2549 - 2559 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2549, หน้า 2 - 6) กระทรวงมหาดไทยในฐานะเป็นหน่วยงานที่ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง สามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนที่รับบริการ จึงได้มีนโยบายพัฒนาการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยได้มีการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินงานของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้แก่ข้าราชการพนักงานท้องถิ่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถในการบริหารจัดการส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมขององค์กรบริหารส่วนตำบล ดังนั้น การดำเนินงานของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในปัจจุบัน จึงมีประสิทธิภาพมากกว่าในอดีต เนื่องจากในปัจจุบัน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดโครงการอบรม สัมมนาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา และการบริหารจัดการต่าง ๆ ด้านการศึกษาของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และมีหน้าที่รับผิดชอบงานการบริหารการศึกษาของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม อีกทั้ง บุคลากรของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ในการดำเนินงานด้านบริหารการศึกษาต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

งานแผนงานและวิชาการ งานการศึกษาปฐมวัย มีการวางแผนงานด้านการบริหารการศึกษา มีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จึงสามารถดำเนินงานการบริหารการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผลวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกวิทช์ เจริญพจน์ (2558, หน้า 93) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และระดับการศึกษา พบว่า สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนง บุญถม (2554, หน้า 80 - 90) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการศึกษา และสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และรายด้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมด้านการจัดกิจกรรมมากที่สุด รองลงมา คือ การตัดสินใจในการบริหาร การศึกษา การจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านการวางแผนเกี่ยวกับแนวการจัดการศึกษา การระดมทรัพยากรบุคคลและทรัพยากรอื่นเพื่อการจัดการศึกษา ด้านการกำกับติดตามประเมินผล การดำเนินงาน และประชาสัมพันธ์ผลงานของโรงเรียนตามลำดับ

5.2.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า

5.2.2.1 ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง พบว่า ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากองค์กรบริหารส่วนตำบลได้กำหนดนโยบาย หลักการ แนวทางการปฏิบัติเพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ซึ่งเมื่อผ่านทุกฝ่ายในการวิเคราะห์แผนการดำเนินงานต่าง ๆ จึงเกิดเป็นนโยบายส่วนกลางร่วมกันเป็นหลัก ไม่ยึดถือความคิดเห็นส่วนตัวในการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ดังนั้น ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น ทั้งสายงานผู้บริหารและสายงานผู้ปฏิบัติ จึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกวิทช์ เจริญพจน์

(2558, หน้า 93) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ผู้ดูแลเด็ก และคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า สถานภาพตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไม่แตกต่างกัน

5.2.2.2 ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารและตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามประเภทการทำงาน พบว่า ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านทุกข้อ ไม่แตกต่างกัน และข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากองค์กรบริหารส่วนตำบลได้มีการกำหนดนโยบาย หลักการ แนวทางการจัดการศึกษาที่มีความชัดเจน เพื่อบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล อีกทั้ง นโยบาย หลักการ และแนวทางปฏิบัติดังกล่าวเกิดจากความร่วมมือ ของทุกฝ่ายทั้งบุคลากรภายในส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และผู้บริหารขององค์กรบริหารส่วนตำบล และผู้มีส่วนได้เสียกับการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวางแผนและงานวิชาการ และการศึกษาปฐมวัย ดังนั้น ข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้บริหารมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน และข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งสายงานผู้ปฏิบัติที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คีละ สมะแอ (2557, หน้า 100 - 104) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอยะหา จังหวัดยะลา จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่แตกต่างกัน

5.2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะ มากที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนในเขตพื้นที่แต่ละท้องถิ่น ให้เพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้ อาจเนื่องจากองค์กรบริหารส่วนตำบล จะสนับสนุน อุดหนุนงบประมาณให้แก่โรงเรียนในเขต

พื้นที่ในแต่ละท้องถิ่นได้ จะต้องปฏิบัติตามแนวทางการอุดหนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดไว้ ตามกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ และต้องอยู่ในภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จึงทำให้ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนได้อย่างเพียงพอ จำเป็นต้องมีการชักจูงกระบวนการ วิธีการ แนวทางการปฏิบัติ และแผนการดำเนินงานขอรับเงินอุดหนุนงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้แก่โรงเรียนในเขตพื้นที่แต่ละท้องถิ่น เพื่อให้โรงเรียนและองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดสรรงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สอดคล้องกับแนวความคิดของ สุจิตนา ป็องไพสิฐศักดิ์ (2552, หน้า 101) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศแผนการศึกษาและงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี ได้กล่าวถึง การพัฒนาระบบสารสนเทศ แผนงานการศึกษาและงบประมาณ โดยกำหนดกลยุทธ์ มีการประชุมเพื่อระดมสมอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ ทำให้สามารถขอรับงบประมาณและอุดหนุนงบประมาณได้ถูกต้อง ครอบคลุม ตรงตามความต้องการของโรงเรียน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

5.3.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ 11 มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในเขตพื้นที่ให้เป็นระบบ เป็นปัจจุบัน ทันสมัย และต้องพัฒนาวิธีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศให้ทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี สามารถใช้ข้อมูลสารสนเทศในวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณาการจัดสรรงบประมาณ ในการติดตาม นิเทศ ประเมินผลการดำเนินงาน ของโรงเรียนในเขตพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.3.1.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ด้านงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนโรงเรียนในเขตพื้นที่แต่ละท้องถิ่นไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดหางบประมาณเพื่ออุดหนุนให้โรงเรียนในเขตพื้นที่ให้เพียงพอต่อความต้องการ เพื่อให้โรงเรียนในเขตพื้นที่สามารถบริหารจัดการศึกษาให้กับนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือหาวิธีการในการจัดสรรงบประมาณ หางบประมาณให้โรงเรียนได้มีงบประมาณในการบริหารได้อย่างเพียงพอ

5.3.1.3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ด้านงานแผนงานและวิชาการ ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ ส่งเสริม สนับสนุนด้านงานวิชาการพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับท้องถิ่น ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดให้มีการจัดหลักสูตรของท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนในเขตพื้นที่ และควรจัดตั้งคณะกรรมการในการจัดทำหลักสูตร โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียในท้องถิ่น เพื่อให้ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น และเป็นหลักสูตรของท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5.3.1.4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ด้านงานการศึกษาปฐมวัย ประเด็นที่มีผู้เสนอแนะมากที่สุด คือ บุคลากรไม่เพียงพอต่อจำนวนเด็กนักเรียน ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรอัตราส่วนระหว่างนักเรียนต่อครูแต่ละห้องให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม 1 ห้องเรียน คือ นักเรียน 10 ต่อครู 1 คน ในระดับปฐมวัย เพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และควรจัดบุคลากรทางการศึกษา เช่น เจ้าหน้าที่ธุรการ แม่บ้าน เป็นต้น เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างเต็มความสามารถ และสามารถควบคุม ชั้นเรียน ดูแลเอาใจใส่นักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน สามารถตรวจสอบ ติดตามงานของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาผู้เรียนมีความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพและสมวัย

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาสภาพการบริหารการศึกษาของเทศบาล

องค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งจังหวัด เพื่อให้้องค์การบริหารส่วนตำบลที่จะยกฐานะเป็นเทศบาล ได้ทราบถึงสภาพการบริหารการศึกษาของเทศบาลในภาพรวมทั้งจังหวัด

5.3.2.2 ควรศึกษาปัญหาและแนวโน้มการบริหารการจัดการศึกษา

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งจังหวัด เพื่อให้้องค์กรปกครองท้องถิ่นได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างแท้จริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ เรือสีจันทร์. (2558). *หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา*. เข้าถึงได้จาก <https://sites.google.com/site/darunsitpattanarangsana/sara-na-ru/hlak-laea-thvdsi-brihar-kar-suksa>.
- กมล สุดประเสริฐ. (2541). *วิสัยทัศน์ทางการศึกษา : ทิศทางที่ไทยต้องทบทวน*. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- กรมการปกครอง. (2545). *คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : อาสารักษาดินแดน.
- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2547). *ระเบียบ หนังสือสั่งการ และกฎหมายสำหรับการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2548). *ระเบียบ หนังสือสั่งการ และกฎหมายสำหรับการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2549). *คู่มือปฏิบัติราชการ ระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องสำหรับครูผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- _____. (2553). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- _____. (2558). *คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- _____. (2560). *การจัดทำแผนอัตรากำลัง 3 ปี ประจำปีงบประมาณ 2561 - 2563*. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2549). *โครงการส่งเสริมสุขภาพ*. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กล้า ทองขาว. (2547). *ระบบงานแผนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ : สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา.
- แก้วใจ แสนโสม. (2551). *แนวทางในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพประชาชน*. กรุงเทพฯ : เอ็ดดูมิเคชันปอชั่น.

- โกวิทย์ พวงงาม. (2554). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ ฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชนจำกัด.
- _____. (2546). การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ ฯ: วิญญูชน.
- โกวิทย์ พวงงาม และอลงกรณ์ อรรถแสง. (2547). คู่มือมิติใหม่องค์การปกครองท้องถิ่นที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน. กรุงเทพฯ ฯ: เสนาธรรม.
- โกวิทย์ เจริญพจน์. (2558). สภาพการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- _____. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย: หลักการและมิติใหม่ในอนาคต (พิมพ์ครั้งที่7). กรุงเทพฯ ฯ: วิญญูชน.
- _____. (2553). กฎหมาย ระเบียบและหนังสือคำสั่งเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ: เสนาธรรม.
- _____. (2548). คู่มือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: สำนักประสาน และพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา. เข้าถึงได้จาก http://www.drkanhit.com/general_articles/articles/general_24.html.
- จามจรี จำเมือง. (2553). คู่มือเตรียมสอบบรรจุเข้าเป็นข้าราชการครู ภาค ข (วิชาการศึกษา). กรุงเทพฯ ฯ: ไฮเอ็ดพับลิชซิ่ง.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). จิตวิทยาการบริหาร. พิษณุโลก: ภาควิชาบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิตรานนท์ จันทะนะ. (2552). สภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลผาสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการ บริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท. น่าน: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราช ภัฏอุตรดิตถ์.
- จิรพิพรรธ ธรรมแท้. (2557). การบริหารวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 8 (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา. กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- แจ้ง บุตรโสภ. (2556). สภาพบรรยากาศการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์). บุรีรัมย์: บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- ชลธิชา ชั้นเสมา. (2558). *สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่ชายแดน ในจังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ราชบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.*
- ชุมศักดิ์ อินทร์รัชต์. (2551). *ปรัชญาและทิศทางการศึกษาศาสตรคุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ศึกษาสาตร์ ปีที่ 19, ฉบับที่ 2 ก.ค. - ธ.ค. 2551 (หน้า 1-9). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.*
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่น ไทย. กรุงเทพฯ ๑: บริษัทพินเนสพริ้นท์ติ้งเซ็นเตอร์ จำกัด.*
- ณัฐกานต์ วันนา. (2557). *สภาพและปัญหาทางวิชาการตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย โรงเรียนวิทยาศาสตร์ภูมิภาค (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ ๑: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.*
- ณัชชา รอดสม. (2558). *ความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ปทุมธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.*
- ณัฐภูมิ เล็กถวิลวงษ์. (2546). *สภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของ องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. กาญจนบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี.*
- ศิลา สะมะแอ. (2557). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นใน อำเภอเมืองยะหา จังหวัดยะลา (การค้นคว้าอิสระ) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ยะลา: ม.ป.ท.*
- เทพวรินทร์ เชื้อนปัญญา. (2555). *รูปแบบการบริหารที่เน้นการกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษฎีบัณฑิต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.*
- ชนาวุฒิ วงศ์เป็นพันธุ์. (2557). *ปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการใน โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 (วิทยานิพนธ์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*

- ธีรگانต์ ฤทธิราช. (2557). การวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการที่มีความสัมพันธ์กับการ
ดำเนินงานตามมาตรฐาน: การศึกษาเชิงประจักษ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น จังหวัดอุตรดิตถ์ (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. อุตรดิตถ์:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ ๑: อักษรไทย.
- นภัสสร สว่างโคตร. (2553). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ตามทัศนะของบุคลากรเขตอำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์. (2557). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: ติรณสาร.
- นิรันดร์ โฮมวงค์. (2549). สภาพความพร้อม การจัดการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล
ในเขตพื้นที่การศึกษา สกลนคร เขต 3 (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
สกลนคร: ม.ป.ท.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ ๑: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเกียรติ ภาวะเวกพันธ์ และคณะ. (2560). การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. เข้าถึงได้จาก
wiki.kpi.ac.th/index.php?title
- บุญรัตน์ โตทอง. (ม.ป.ป.). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ ๑: ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ ๑.
- บุญส่ง ศรีสวัสดิ์. (2562). การบริหารวิชาการ. เข้าถึงได้จาก
http://www.panas.ac.th/external_newsblog.php?links=90.
- เบญจวรรณ เหลาคุณ. (2561). ปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษารুমพร เขต 1 (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ปณิตา ไสภาศัย. (2558). ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัด
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสัง จังหวัดบุรีรัมย์
(วิทยานิพนธ์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). การปกครองท้องถิ่นไทยในบริบทของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ ๑: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปนัดดา วิรัชนิดากุล. (2549). แนวทางการเสริมสร้างความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น (พิมพ์ครั้งที่2). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ ๑: ภาคพิมพ์.

- ประทวน กลิ่นพินิจ. (2551). ความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเทศบาลตำบล
ในจังหวัดอุดรดิตถ์ (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. อุดรดิตถ์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ประเวศ วะสี. (2551). สุขภาวะที่สมบูรณ์ หมอชาวบ้าน. กรุงเทพฯ ๑: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ ภาควิชาทดสอบ
และการวิจัยทางการศึกษา. บุรีรัมย์: ดอกหญ้า.
- พัชร พิธิ์ก. (2555). ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อสภาพของปัญหาการดำเนินงานประกัน
คุณภาพการศึกษาภายใน ของสถาบันอุดมศึกษา เขตจังหวัดนนทบุรี (วิทยานิพนธ์)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116
ตอนที่ 74 ก, หน้า 3.
- พระราชบัญญัติการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ก ตอนที่ 114, หน้า 3.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552. (2552, 6
พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนที่ 84 ก, หน้า 2 - 27.
- พรชัย เพทปัญญา และคณะ. (2547). การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ ๑: สัมพันธ์พานิช.
- พวงเพชร จอมหงษ์. (2552). การพัฒนาระบบสารสนเทศแผนงานการศึกษาและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเรือ อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์)
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ ๑: พริกหวานกราฟฟิค.
- ภูวดล ภูอากรณ์. (2552). ปัญหาการบริหารงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ในเขตอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ (การค้นคว้าอิสระ) สาขาวิชารัฐประศาสน
ศาสตร์. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มิตรธีรา วิสูตรนุกุล. (2547). การดำเนินงานด้านการศึกษาของเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด (การค้นคว้า
อิสระ) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เยาวพา เศษะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ ๑: ดอกหญ้า.

- รุ่งฤดี นนทภา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน
โรงเรียนเทศบาล 1 กาฬสินธุ์พิทยาสีห์ (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รพีพิชญ์นาถ แสนประเสริฐสกุล. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนยุทธศาสตร์การพัฒนากองการบริการส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอศีขรภูมิ
จังหวัดสุรินทร์ (วิทยานิพนธ์). สุรินทร์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ลือชัย ชนาคา. (2558). รูปแบบการพัฒนสมรรถนะการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เลิศดาว กลิ่นศรีสุข. (2550). ความหมายของการบริหารการศึกษา (*education administration*).
เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/403387>.
- วิจิตร ศรีสะอ้านและคณะ. (2548). หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร.
เข้าถึงได้จาก http://members.thai.net/intira/article_theorymge_o1.html.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น: ความก้าวหน้าหลัง
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540. กรุงเทพฯ ฯ: คลังวิชา.
- วนิดา บำรุง. (2556). สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์). นุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วิภาพร ยืนยง. (2560). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. อุบลราชธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2545). การบริการ หลักการ ทฤษฎี ประเด็นการศึกษาและบทวิเคราะห์
(พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ ฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.
- วิระศักดิ์ เกรือเทพและคณะ. (2557). ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ไขปัญหา
ผลกระทบภายนอก (*Wxternalities*): เรียนรู้จากประสบการณ์จริงขององค์กรบริหาร
ส่วนตำบล. กรุงเทพฯ ฯ: วารสารสถาบันพระปกเกล้า.
- วรรณพรรณ รักษ์ชน. (2555). การบริหารแบบ POSDCORB.
เข้าถึงได้จาก <http://applerakchon.blogspot.com/2012/10/1-luther-gulick.html>.
- ศิริพงษ์ เสาภายน. (2548). หลักการบริหารการศึกษา: ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ ฯ:
บุ๊ค พอยท์.

- ศิริลักษณ์ พรหมเสน. (2559). การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางทหุปัญญา
ของเด็กปฐมวัย (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ ฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- สมคิด เลิศไพฑูรณ์. (2547). กฎหมายการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ ฯ: คณะรัฐมนตรีและ
ราชกิจจานุเบกษา.
- สมัตร์ คำภา. (2555). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอสระมิงาม จังหวัดลำปาง (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. ลำปาง: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สมบัติ ชำรงชัยวงศ์. (2544). นโยบายสาธารณะ แนวความคิด การวิเคราะห์และกระบวนการ.
กรุงเทพฯ ฯ: เสมาธรรม.
- สมพร หนูนชู. (2555). การเตรียมความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น อำเภอบ้านกรวด จังหวัดบุรีรัมย์ (วิทยานิพนธ์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมพล ใจเย็น. (2550). การศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบล เฉพาะกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตกิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก
จังหวัดอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์ขงสวัสดิอินเตอร์กรั๊ป.
- ส่วนส่งเสริมการศึกษานอกระบบและพัฒนากิจกรรมเยาวชน. (2547). คู่มือการจัดการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ ฯ: ม.ป.ท.
- สัมฤทธิ์ หัวหาญ. (2558). รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย โรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุจินตนา ป็องไพสิฐศักดิ์. (2552). การพัฒนาระบบสารสนเทศแผนงานการศึกษาและงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนตำบลกาบิน อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี (การค้นคว้า
อิสระ) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- สุรางคนางค์ พิमानแมน. (2558). การบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยตามแนวคิดตะวันตกของโรงเรียน
อนุบาลเอกชนในกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
กรุงเทพฯ ฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธนบุรี.
- สุวรีย์ ศิริโกภาภิรมย์. (2546). การวิจัยทางการศึกษา. ลพบุรี: สถาบันราชภัฏเทพสตรี.

สุรัสวดี ราชกุลชัย. (2547). *การวางแผนและการควบคุมการบริหาร* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ ฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แนวการวัดผลประเมินผลในชั้นเรียน กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี)* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2560). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2560 (สำหรับเด็กอายุ 3 - 6ปี)*. กรุงเทพฯ ฯ: ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2549). *คู่มือการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2553). *พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล*. เข้าถึงได้จาก http://www.thongthinlaws.com/2015/03/2537-6-2552_10.html.

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. (2560). *บัญชีสรุปอัตรากำลังพนักงานส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2559 จังหวัดบุรีรัมย์*.บุรีรัมย์: กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาการท้องถิ่น.

สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (2552). *การบริหารการศึกษาปฐมวัย*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2547). *ระเบียบ หนังสือสั่งการ และกฎหมาย สำหรับการศึกษาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ ฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำนักงานพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น. (2557, 11 ธันวาคม). *ประกาศ ก.จ. ก.ท. และก. อบต. เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2557*.

สำนักปลัดนายกรัฐมนตรี. (2549). *กฎกระทรวงการแบ่งส่วนราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2549*. กรุงเทพฯ ฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย. (2558). *คู่มือและแนวทางการปฏิบัติเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับระบบจำแนกตำแหน่งของข้าราชการส่วนท้องถิ่นจากระบบซีเป็นระบบแท่ง (พิมพ์ครั้งที่ 1)*. นนทบุรี: ม.ป.ท.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2548). *การปกครองท้องถิ่น*. เข้าถึงได้จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php>.
- หวน พันธุ์พันธ์. (2548). *การบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อนง บุญถม. (2554). *การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอำเภอเดชอุดม จังหวัดอุบลราชธานี (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อนันต์ นุ่มโต. (2551). *ศักยภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามทัศนะของบุคลากรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.
- อุดมลักษณ์ คำลือ. (2553). *ทัศนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสี่คิ้ว จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- อภิรักษ์ จันทร์ศรีทอง. (2559). *การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในจังหวัดระยอง จังหวัดบุรีรัมย์ และตราด (วิทยานิพนธ์) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. จันทบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- อรพินท์ สพโชคชัย และคณะ. (2540). *สังคมเสถียรภาพและกลไกประชารัฐที่ดี (รายงานที่ตีพิมพ์)*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- Buford, J. F. (1977). Parents' Perceptions of Early Childhood Education. *Dissertation Abstracts International*, 37, p. 568A.
- Case, F. J. (2007). Information Technology, the Change Process, and Customer Service in Higher Education Administrative Services. *Dissertation Abstracts International*, vol 64 (03), p. 817A.
- Edgar, F. (1972). Learning to be the World of Education Today and Tomorrow. *Dissertation Abstracts International*. Vol 42(4), pp. v – viii.

- Miskel, H. (2001). Educational Administration: Theory, Research and Practice (6th ed.). *Journal of Educational Research*, 2015, Vol. (12), pp. 1489 - 1495.
- Lithwood, (1998). The Effects of Transformational Leadership on Organizational Conditions and Student Engagement with School. *Dissertation Abstracts International*, vol 34(03), pp. 163 – 171.
- Pollozzi, D. P. (1981). A Model for Community Participation in Local School District .Decision. *Dissertation Abstracts International*, vol 42(4), p. 141A.
- Strphanie, E. (2000). Family Involvement Questionnaire: A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education. *Journal of Educational Psychology*, vol 92(2), pp. 367 - 376.
- Thompson, M. A. (2008). Actual and Ideal Usage of Information Technology Used by Educational Administrators in Public School as Perceived by Members of the National Council of Professors of Educational Administration. *Dissertation Abstracts International*, vol 63(4), p. 1219 A.
- Webb, N. E. C. (1989). Quality of Child Care Center and Commitment of their Caregivers. *Dissertation Abstracts International*, vol 32, p. 50CEA.

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๙๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางสมชาย ไกรศุทธิกานต์

ด้วย นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก นักศึกษาระดับระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำการวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๕๕.๑๑/ว๙๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางสาวรณีย์ อินทา

ด้วย นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก นักศึกษาระดับระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๙๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๔ สิงหาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน นางสมลักษณ์ ศรีแก้ว

ด้วย นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก นักศึกษาระดับระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเทัญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและ ประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๓๒๒๑ ต่อ ๓๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/๙๗

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุญาตเคราะห้ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตําบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตําบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย ที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้น จึงขออนุญาตให้ นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับ กำหนดการทำงาน ผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล สมคุณา)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๕๔๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๗๔๐๑ - ๒

โทรสาร ๐ ๕๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ที่ ศธ.๐๕๔๕.๑๑/๑๑๓

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๑๘ กันยายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอบขอมอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนต่าบลในจังหวัดบุรีรัมย์

ด้วย นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนต่าบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยมี อาจารย์ ดร.ศรีเพ็ญ พลเดช เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอขอมอนุเคราะห์ อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความมอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงมล สมคณา)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๗๔๐๑-๒

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มือถือ ๐๘ ๖๔๖๘ ๑๖๕๖

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อ เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ ในกรอบงาน 3 ด้าน คือ

1. งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. งานแผนงานและวิชาการ
3. งานการศึกษาปฐมวัย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น ไม่กระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม จึงขอความกรุณาตอบแบบสอบถามตามสภาพจริง เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ฉัตรภรณ์ คงมาก

นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ตามความเป็นจริงของท่าน

1. สถานภาพตำแหน่ง
 - สายงานผู้บริหาร
 - สายงานผู้ปฏิบัติ
2. ประสบการณ์การทำงาน
 - น้อยกว่า 5 ปี
 - 5 – 10 ปี
 - มากกว่า 10 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องว่างที่ตรงกับการปฏิบัติเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์ โดยพิจารณาตามเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
3	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
1	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	มีบุคลากรในการดำเนินงาน ประสานงานเกี่ยวกับงานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงพอ	✓				

จากตัวอย่างในข้อ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องหมายเลข 5 แสดงว่าผู้ตอบมีทัศนคติการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยสามารถวิเคราะห์นโยบาย จุดมุ่งหมาย และขอบข่ายของงาน ได้อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	การบริหารการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
1.	มีบุคลากรในการดำเนินงาน ประสานงานเกี่ยวกับงานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงพอ.....					
2.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
3.	บุคลากรได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง.....					
4.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
5.	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
6.	มีการสำรวจความต้องการใช้งบประมาณของ โรงเรียน ในเขตพื้นที่ ก่อนจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....					
7.	มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
8.	มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียน ในเขตพื้นที่เกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....					
9.	มีการนำผลการประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียน ในเขตพื้นที่ มาวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนการใช้งบประมาณของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....					
10.	ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน ในเขตพื้นที่.....					
11.	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน ในเขตพื้นที่.....					
12.	มีการติดตามประเมิน และรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐานของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง..					

ข้อ	การบริหารการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
	งานแผนและวิชาการ					
13.	มีบุคลากรในการดำเนินงานเกี่ยวกับงานแผนและวิชาการ.....					
14.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....					
15.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา สามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....					
16.	บุคลากรได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานแผนงาน และวิชาการอย่างต่อเนื่อง.....					
17.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วม ในจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น.....					
18.	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมใน จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น..					
19.	ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการประชุม แนวทาง การดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปี และแผนยุทธศาสตร์การศึกษา.....					
20.	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอและเหมาะสม กับการดำเนินงานของงานแผนและวิชาการ.....					
21.	มีการสำรวจความต้องการก่อนจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒน การศึกษาประจำปีและแผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น.....					
22.	มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....					
23.	มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.....					
24.	มีการจัดทำแผนการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....					

ข้อ	การบริหารการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
25.	มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนา และ วัฒนธรรม.....					
26.	มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....					
27.	มีการนำผลการประเมินผลการทำงานตามแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาวิเคราะห์ ปรับปรุง..					
28.	ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนต่าง ๆ ด้านการศึกษาและมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น.....					
29.	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกรงานวิชาการด้านการศึกษา ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....					
30.	มีการติดตามประเมิน และรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ ของท้องถิ่น งานการศึกษาปฐมวัย					
31.	อัตรากำลังครูเพียงพอต่อจำนวนเด็ก.....					
32.	ครู และบุคลากรได้รับการ ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ.....					
33.	ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ หลักสูตร การจัดการศึกษาปฐมวัย.....					
34.	มีการสำรวจความต้องการ ใช้งบประมาณก่อนการจัดทำ แผนงบประมาณรายจ่ายประจำปี.....					
35.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา.....					
36.	มีงบประมาณเพียงพอตามความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ระดับปฐมวัย.....					
37.	ครู และบุคลากรทางการศึกษามีการความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ในการ จัดหาพัสดุ และเบิกจ่ายงบประมาณ.....					

ข้อ	การบริหารการศึกษา	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
38.	มีการระดมทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....					
39.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ อุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ เครื่องนอน เครื่องเล่น สื่อนวัตกรรมต่าง ๆ เป็นต้น เหมาะสมและเพียงพอกับจำนวนเด็ก.....					
40.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอาคารเรียน และสถานที่จัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัยตามมาตรฐาน.....					
41.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ห้องเรียนที่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กนักเรียน.....					
42.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องเรียนที่มีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเทเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน.....					
43.	มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย เหมาะสมเพียงพอกับจำนวนเด็ก.....					
44.	มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....					
45.	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....					
46.	มีการคิด ประเมินผล รายงานการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....					
47.	มีนำผลการประเมินตามแผนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา มาวิเคราะห์ปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น.....					
48.	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายในอย่างต่อเนื่องทุกปี.....					
49.	ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยและมีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน.....					
50.	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำทุกปี.....					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพการบริหารการศึกษา
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดบุรีรัมย์

งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

.....
.....
.....

งานแผนและวิชาการ

.....
.....
.....

งานการศึกษาปฐมวัย

.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ค

**ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม**

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ตาราง ภาคผนวก ค.1

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

ข้อ	สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าอำนาจ จำแนก (ค่าที)
การศึกษาขั้นพื้นฐาน		
1	มีบุคลากรในการดำเนินงาน ประสานงานเกี่ยวกับงานการศึกษา ขั้นพื้นฐานเพียงพอ	2.219
2	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน	4.099
3	บุคลากร ได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษา ขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง	4.026
4	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.822
5	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอและเหมาะสม กับการดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.417
6	มีการสำรวจความต้องการใช้งบประมาณของโรงเรียนในเขตพื้นที่ ก่อนจัดทำแผนงบประมาณรายจ่ายประจำปีของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	1.950
7	มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการติดตามประเมินผลการ ดำเนินงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.287
8	มีการนิเทศติดตามประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียนในเขตพื้นที่ เกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาขั้นพื้นฐาน	2.646
9	มีการนำผลการประเมินผลการดำเนินงานของ โรงเรียนในเขตพื้นที่ มาวิเคราะห์ ปรับปรุงแผนการใช้งบประมาณของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	1.911
10	ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเรียน ในเขตพื้นที่	4.690

ตาราง ภาคผนวก ค.1 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าอำนาจ จำแนก (ค่าที่)
11	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานการศึกษา ขั้นพื้นฐานของ โรงเรียน ในเขตพื้นที่	2.971
12	มีการติดตามประเมิน และรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา ขั้นพื้นฐานของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง งานแผนและวิชาการ	5.189
13	มีบุคลากรในการดำเนินงานเกี่ยวกับงานแผนและวิชาการ	4.537
14	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	7.220
15	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา สามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5.766
16	บุคลากรได้รับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานแผนงานและ วิชาการอย่างต่อเนื่อง	5.027
17	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมใน จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น	5.766
18	บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมใน จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	5.227
19	ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีการประชุม แนวทางการ ดำเนินงานการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาสามปีและแผนยุทธศาสตร์ การศึกษา	3.378
20	มีวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยี อย่างเพียงพอและเหมาะสมกับการ ดำเนินงานของงานแผนและวิชาการ	4.347
21	มีการสำรวจความต้องการก่อนจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา การศึกษาประจำปีและแผนพัฒนาการศึกษาสามปีขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น	3.347

ตาราง ภาคผนวก ค.1 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าอำนาจ จำแนก (ค่าที่)
22	มีงบประมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินงาน จัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาประจำปีและแผนพัฒนาการศึกษาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	4.050
23	มีการจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.207
24	มีการจัดทำแผนการจัดหาพัสดุ ประจำปีงบประมาณ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	2.806
25	มีการแต่งตั้งคณะทำงาน คณะกรรมการติดตามประเมินผล การดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	3.467
26	มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	4.233
27	มีการนำผลการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มาวิเคราะห์ ปรับปรุง	3.870
28	ผู้บริหารท้องถิ่นเห็นความสำคัญเกี่ยวกับการจัดทำแผนต่าง ๆ ด้านการศึกษาและมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาท้องถิ่น	3.287
29	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกรงานวิชาการด้านการศึกษา ของส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	5.499
30	มีการติดตามประเมิน และรายงานการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษา ตามแผนพัฒนาการศึกษาต่าง ๆ ของท้องถิ่น	5.172
งานการศึกษาปฐมวัย		
31	อัตรากำลังครูเพียงพอต่อจำนวนเด็ก	6.085
32	ครู และบุคลากรได้รับการ ฝึกอบรม สัมมนา ศึกษาพัฒนาศักยภาพ ความรู้ ความสามารถเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ	3.855
33	ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ หลักสูตรการจัดการศึกษาปฐมวัย	5.068

ตาราง ภาคผนวก ก.1 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบล	ค่าอำนาจ จำแนก (ค่าที)
34	มีการสำรวจความต้องการใช้งบประมาณก่อนการจัดทำแผน งบประมาณรายจ่ายประจำปี	3.467
35	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา	3.279
36	มีงบประมาณเพียงพอตามความต้องการในการจัดการเรียนการสอน ระดับปฐมวัย	4.498
37	ครู และบุคลากรทางการศึกษามีการความรู้เกี่ยวกับระเบียบต่าง ๆ ในการจัดหาพัสดุ และเบิกจ่ายงบประมาณ	4.194
38	มีการระดมทุน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนา และจัดการศึกษา ปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.932
39	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ อุปกรณ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นวางของ เครื่อง นอน เครื่องเล่น สื่อนวัตกรรมการต่าง ๆ เป็นต้น เหมาะสมและเพียงพอ กับจำนวนเด็ก	3.035
40	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอาคารเรียน และสถานที่จัดการเรียนการสอน ที่เหมาะสม เพียงพอ และปลอดภัยตามมาตรฐาน	2.079
41	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีพื้นที่ใช้สอย ห้องเรียนที่เพียงพอ ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กนักเรียน	2.402
42	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีห้องเรียนที่มีแสงสว่าง และอากาศถ่ายเท เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน	1.911
43	มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ ปลอดภัย เหมาะสม เพียงพอกับจำนวนเด็ก	3.552
44	มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1.821
45	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.414
46	มีการคิด ประเมินผล รายงานการดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.054

ตาราง ภาคผนวก ค.1 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการบริหารการศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล	ค่าอำนาจ จำแนก (ค่าที)
47	มีนำผลการประเมินตามแผนต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา มาวิเคราะห์ปรับปรุง ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	3.784
48	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดประกันคุณภาพทั้งภายนอกและภายในอย่างต่อเนื่องทุกปี	1.967
49	ผู้บริหารเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยและมีนโยบายการดำเนินงานที่ชัดเจน	4.937
50	มีการรายงานผลการดำเนินงาน และแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำทุกปี	2.497

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability Statistics

N of Class = 30

N of Items = 50

Cronbach's Alpha = .969

ตาราง ภาคผนวก ค. 2

ผลการประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

คำถามข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวมคะแนน	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
11	+1	+1	0	2	0.67	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ตาราง ภาคผนวก ค. 2 (ต่อ)

คำถามข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวมคะแนน	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
31	0	+1	+1	2	0.67	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
44	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
45	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
46	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
47	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
48	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
49	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
50	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวฉัตรภรณ์ คงมาก
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2524
สถานที่เกิด	92/9 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	92/9 ตำบลในเมือง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000
ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน	นักวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี สังกัดสำนักงานเทศบาลเมืองชุมเห็ด ตำบลชุมเห็ด อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 กระทรวงมหาดไทย
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2542 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2546 ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (คบ.) สาขาวิชา ฟิสิกส์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2562 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์